

Historie en gedenkschriften van de maatschappij : tot redding van drenkelingen, opgerecht binnen Amsterdam MDCCLXVII.

Contributors

Maatschappij tot Redding van Drenkelingen.
Francis A. Countway Library of Medicine

Publication/Creation

Te Amsterdam : By Pieter Meijer, op. den Dam, MDCCLXXX [1780]

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/ctg9ga5z>

License and attribution

This material has been provided by This material has been provided by the Francis A. Countway Library of Medicine, through the Medical Heritage Library. The original may be consulted at the Francis A. Countway Library of Medicine, Harvard Medical School. where the originals may be consulted. This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

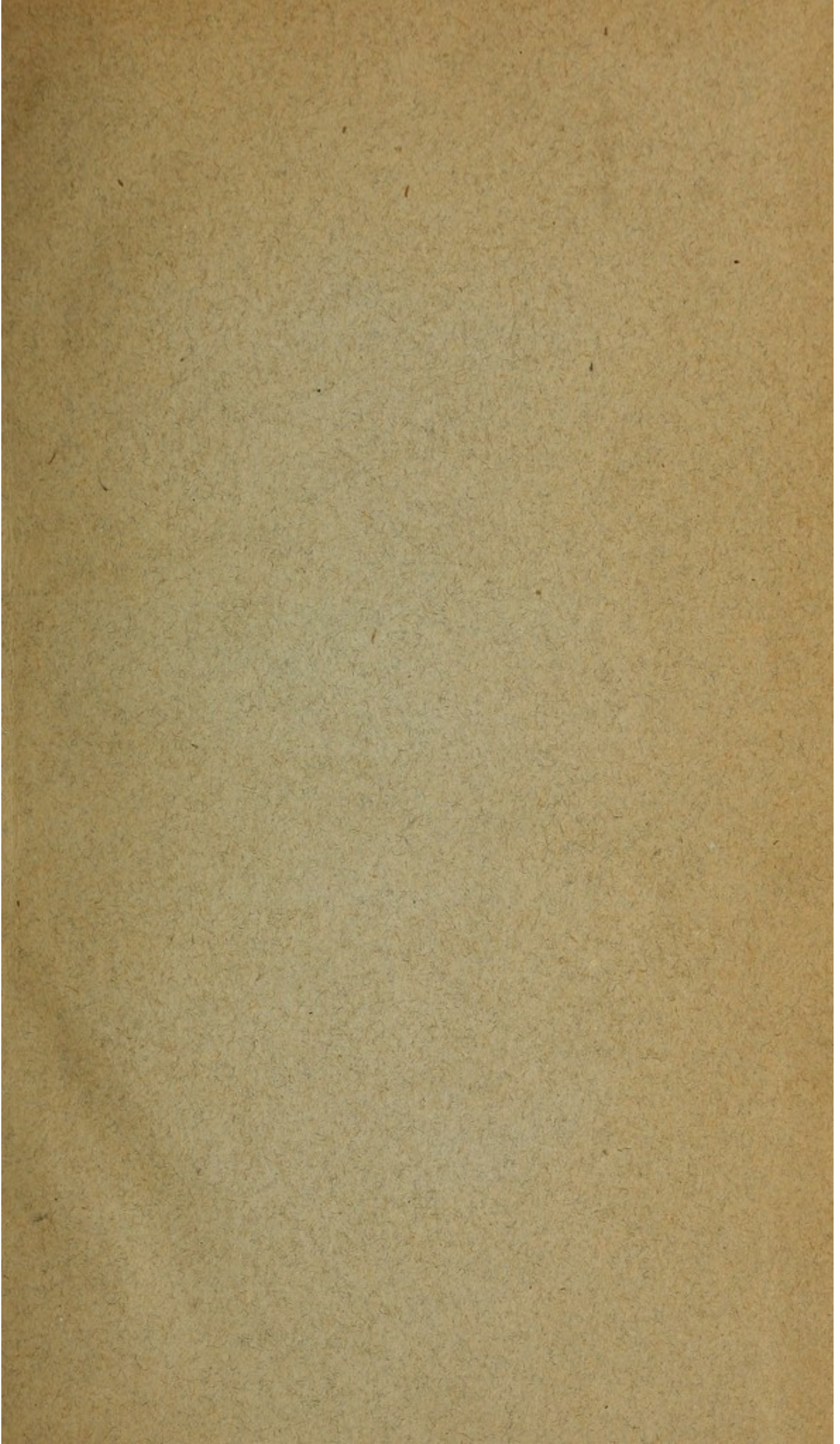
You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

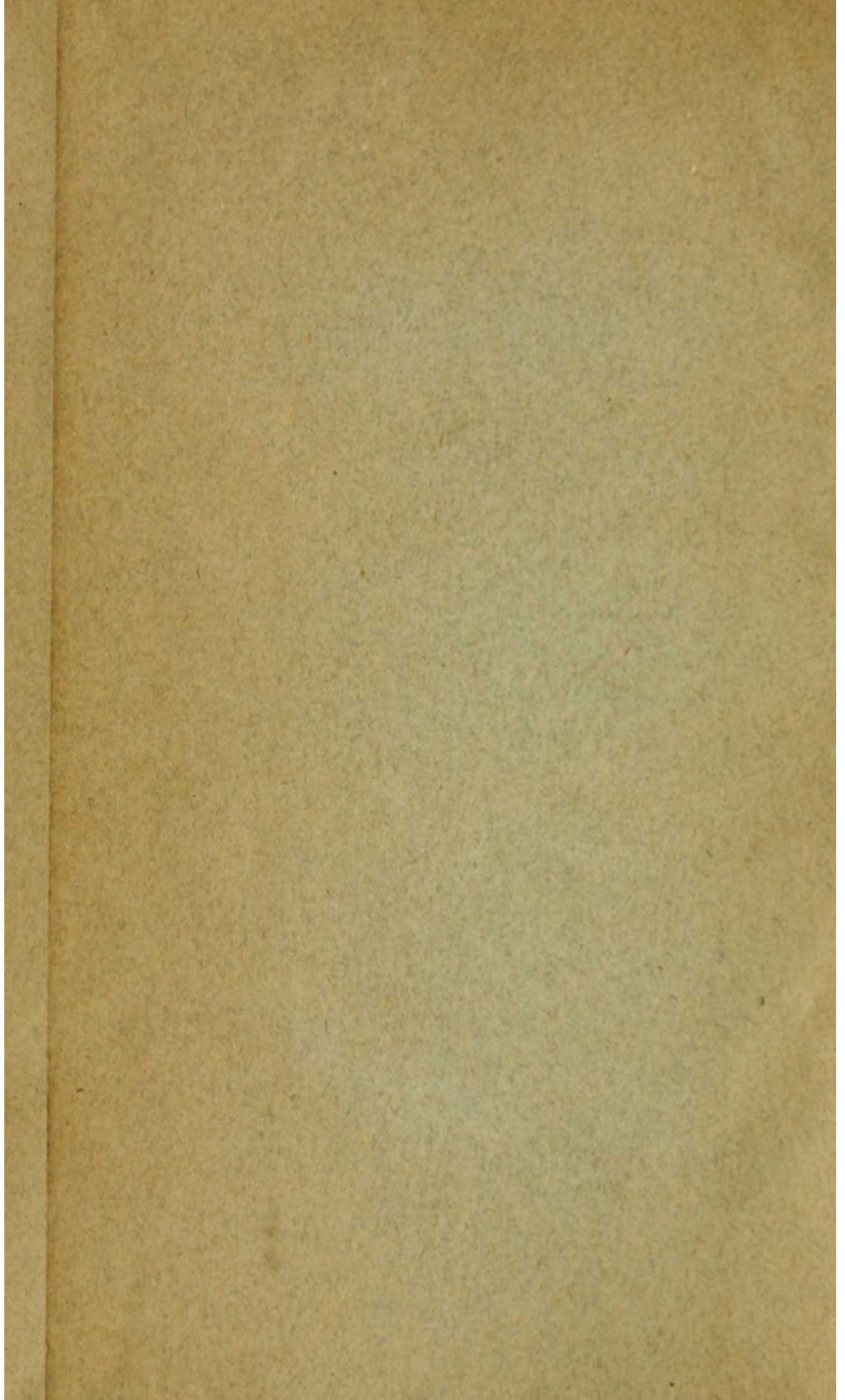
**wellcome
collection**

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

BOSTON
MEDICAL LIBRARY
8 THE FENWAY

HISTORIE
EN
GEDENKSCHRIFTEN
VAN DE 382
MAATSCHAPPY,
TOT REDDING VAN
DRENKELINGEN,
OPGERECHT BINNEN AMSTERDAM
MDCCLXVII.
AGTSTE STUKJE,

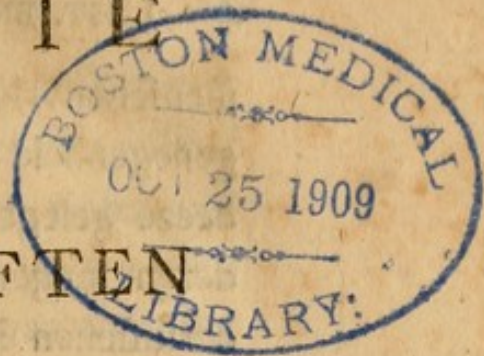
TE AMSTERDAM,
By PIETER MEIJER, op den Dam.
MDCCLXXX.

6721

23.F.97.

HISTORIE
EN
GEDENKSCHRIFTEN
VAN DE
MAATSCHAPPY,
OPGERECHT TOT REDDING VAN
DRENKELINGEN.

Met geen minder genoegen dan in voorgaande jaaren, bieden wy onzen Leezeren wederom een stukje aan der Gedenkschriften onzer nutbedoelende Maatschappye, welke op nieuw, geduurende de Jaaren 1778 en 1779 de verdiende premiën voor drie-en zeventig geredde Drenkelingen, met blydschap, aan braave en onvermoeide Heelkonstenaaren, of andere partikulieren heeft uitgedeeld.

De gewenschte uitslag deezer poogingen vervult onze harten met dankzegging aan het goedertieren Opperwezen, het welk dezelve heeft begunstigd; en doet ons geen oogenblik twyffelen aan de deelneeming dier weldaadige

menschenvrienden , wier ondersteunende toegenegenheid voor deeze stichting , wy ook by deeze gelegenheid tot een voorbeeld voor anderen mogen aanpnyzen ; terwyl wy ons ondertusschen in de twee laatstvoorleden jaaren van geene éénige weldaadige gifte beroemen kunnen.

Opdat het gewenscht gevolg der aangeprezene hulpmiddelen kenlyker worde , en het by sommigen opgevat vermoeden , alsöf het verzwynen der mislukte reddingen om gewigtige redenen geschiedde , en het getal der onherstelde Drenkelingen dat der opgegeevene geredde gevallen zeer verre overtreffen moest ; hebben wy ons de moeite gegeven , ook de ongeredde gevallen van de jaaren 1778 en 1779 te verzaamelen ; voor zo verre dezelve binnen deeze Stad zyn voorgevallen , en uit hoofde der beloofde vergelding van moeite en kosten , ontwyffelbaar de meesten , zo niet allen , ons zyn ter hand gekomen.

Volgens de daarvan opgemaakte lyst , zyn 'er binnen *Amsterdam* , behalven de 32 in het leven herstelde Drenkelingen , wier gevallen in dit stukje beschreeven zyn , in den jaare

1778 — 30

1779 — 33

en dus in beide jaaren 63

ge-

gevallen aangegeeven. By het onderzoek deezer gevallen, vinden wy 'er zeventien van zulke, die met bewys van leven uit het water opgehaald, en vervolgens behouden, niet als Drenkelingen zyn aantemerken: waartegen 'er in 1778 vierëntwintig; in 1779, twee-en twintig, en dus te saamen zes-en veertig dier ongelukkigen in het water zyn omgekomen; of waarāan de hulpmiddelen te vergeefs zyn in het werk gesteld. Wegens de ons daarvan medegedeelde verhalen, moeten wy aanmerken, dat wy niet ontveinzen kunnen, de menigwerf te ontydig en te onpasse in 't werk gestelde, en alte groote aderlaatingen te moeten beschuldigen, waardoor de krachten der pas bekomene zwakke Lyders verminderd wierden; terwyl van de geenen die, door sterken drank beschonken, in het water vielen, byna niet één heeft kunnen gered worden.

Mogten de volgende jaaren hierömtrent nog beter aan de voorzorgen der loflykste Regeering en aan onze wenschen beäntwoorden, en zo veele ongelukkige Drenkelingen niet dan met bezadigdheid, voorzichtigheid en kundige oplettenheid behandeld worden!

Wy meenen hiertoe wederom eenen nieu-

wen stap gedaan te hebben, met onze Heelkundige Stadgenooten aantemoedigen, de Drenkelingen in hunne eigene wooningen in te neemen, ten einde zy van eene nuttelooze meenigte van omstanders en zoogenaamde helpers bevryd, de hulpmiddelen ter redding en herstelling van het uitgedoofd leven gemaklyker kunnen toedienen. Een aanzienlyk getal Heelmeesters, heeft dit ons voorstel reeds zo edelmoedig, als bereidwillig aangenoomen; en hebben reeds eenigen hunner tot premie voor eenen geredden Drenkeling het kistje met de Tabaksklisterpyp en verdere benooidigde werktuigen verkoozen: welk kistje met het cachet der Maatschappy voorzien, nevens eene zilveren medailje, thans mede ter keuze der Redderen werd aangeboden.

Om echter de oogmerken der Maatschappy, en de geschikte en bestbevondene orde in het aanwenden der beproefdfte hulpmiddelen algemeener te doen bekend worden, heeft het den Bestierderen goed gedacht, hunne voorgaande Bekendmaking op de volgende wyze, by hernieuwing, gemeen te maaken en hier in te voegen.

B E K E N D M A A K I N G.

DE BESTIERSERS DER MAATSCHAPPY ter Redding van DRENKELINGEN, in 't Jaar 1767 te Amsterdam opgerecht, steeds bedoelende hunne menschlievende oogmerken aan alle de Ingezetenen der Zeven Provinciën en der Generaliteits Landen, zo algemeen als mogelyk, bekend te maaken, hebben goedgevonden daarvan, door deeze, by vernieuwing, een korte doch zaakelyke schets op te geeven, terwyl zy vooraf, aan elk, wie het ook zy, verzekeren dat de wetten der hooge Overheden allezins toelaaten, niet alleen dat de *Drenkelingen* uit het water gehaald, maar ook dat aan dezelve, schoon zy reeds van het leven beroofd schynen, de behoorlyke middelen ter herstelling beproefd worden; eischende alleenlyk de Ordonnantien dat men, na het aanwenden dier middelen, van het gebeurde aan den Gerechte kennis geeve.

1. Een ieder, die met goede bewyzen kan aantoonen, een mensch, het zy kind of volwassene, zonder eenig teken van leven uit het water opgehaald, door eene goede behandeling weder tot zich zelven gebragt te hebben, zal eene *Premie* genieten, bestaande, ter zynere

keuze, in zes GOUDEN DUKAATEN, of in eene GOUDEN MEDAILLE, op welke zyn naam gesteld word; of wel in eene *Zilveren Medaille*, nevens een *Kistje*, bevattende het voornaamste ter redding noodig, gelyk hetzelfde beschreeven en afgebeeld is in het 7de stukje der *Gedenkschriften* deezer Maatschappy.

2. Maar dewyl 't meermaalen gebeurt, dat 'er verscheiden perfoonen tot de behoudenis eens Drenkelings medewerken, zo zal alsdan de *Premie* onder hen, volgens de schikking der *Bestierderen*, naar billykheid, verdeeld worden.

3. Om tot het ontfangen der *Premie* gerechtigd te zyn, word eene schriftelyke verklaring vereischt van twee Perfoonen, van onbesprooken naam en faam, die by het geval tegenwoordig geweest zyn, en in het trekken der *Premie* geen belang hebben: moetende deeze verklaring ten huize van den Heer *Pieter Meijer*, Boekhandelaar op den Dam te *Amsterdam*, en Mede-Bestierder der Maatschappy, gebragt of gezonden, of wel op de gewoone Vergaderingen der Maatschappy ingeleverd worden.

4. By aldien 'er eenige onkosten in een *Herberg*

berg of ander Huis gemaakt mogten zyn, worden dezelve genoegzaam overal door de Regeering, volgens derzelve Publicatie, voor onvermogenden, voldaan; en, waar dit nog geen plaats mogt hebben, zullen dezelve, mits niet boven de vier *Dukaaten* beloopende, door de Maatschappy, boven de *Premie*, betaald worden, het zy de verdronkene al of niet gered is, indien men slechts behoorlyk kan bewyzen, dat die onkosten wezenlyk alleen ten nutte van den Drenkeling gemaakt zyn.

5. Op gelyke wyze kan een *Genees- of Heelmeester*, zyn' tyd en zorgen ter herstelling van een' behoefligen Drenkeling aangewend hebbende, des begeerende, daar voor belooning erlangen, het zy de persoon, omtrent welken hy zyne moeite heeft aangewend, in 't leven behouden is of niet.

6. De beste middelen, die tot de herstelling van Drenkelingen door de ondervinding worden aangepreezen, bestaan voornaamelyk in het volgende: Men zorge, indien 't mogelyk is, den Drenkeling terstond in een naast bygelegen Huis, waartoe door de meeste Magistraaten die der Herbergiers, Tappers enz. zyn aangewezen, te brengen, en by deeze overbren-

ging, het ligchaam voorzigtiglyk te doen draagen, het hoofd vooräl te doen ophouden, en alle beknelling aan den hals terstond los te maaken.

De Drenkeling behoort vervolgens ten spoedigste van de natte kleederen ontdaan, het ligchaam droog afgeveegd, en, na aantrekking van drooge Onderkleederen, op een Rustbedde, Tafel, Bank, Kist of Stoelen, indien 't een bejaarde is, of, zo 't een kind is, op den schoot van een' der omstanders, voor een maatig, doch welbrandend Vuur geplaatst te worden. In vriezend weêr zorge men echter, den Drenkeling niet te schielyk naby het vuur te brengen.

Men draage vooräl zorg, dat 'er niet te veel omstanders zyn, opdat het aanwenden der hulpmiddelen daardoor niet belemmerd, en den bykoomenden Drenkeling niet benaauwd worde.

Men onderzoekte of de Mond, Neusgaten en Keel ook met modder bezet zyn; in welk geval men deeze deelen behoort schoon te maaken.

Men

Men stelde terstond gemaatigde Wryvingen in het werk, het zy met drooge, of in Brandewyn (met Gemeen- of Armoniak-zout vermengd) nat gemaakte en warme Wollen doeken; moettende deeze wryvingen aanhoudend, over het geheele ligchaam, maar vooräl aan Borst en Buik, Rug en Hals geschieden; terwyl men de verwekte warmte der Armen en Beenen door warme doeken, in de gewrichten aangelegd, kan onderhouden.

Inmiddels blaaze men by verpoozing Tabaksrook in het Fondament, 't zy door een gewoone Pyp, Messeschede, of daartoe vervaardigde Tabaks Klyfsteer-pyp; na dat men alvorens den Endeldarm, indien deeze met drekstof gevuld mogt zyn, met den vinger, een lepelsteen of spatel, behoorlyk en voorzichtiglyk geledigd hebbe.

Door deeze Wryvingen en Tabaksrook de warmte in het ligchaam des Drenkelings weder opgewekt zynde, en niet eerder, kan men eene Aderlaating op den Arm of aan den Hals in 't werk stellen; welke niet op éénmaal te ruim behoort te zyn, maar liever, indien 't noodig is, weder herhaald te worden.

Wanneer men eenige beweging in de Keel of bewys van Slikking bespeurt, doch niet eerder, kan men ook eenig geeftryk vocht in den Mond gieten, en de vlugge Geest van Armoniak-zout, of eenig ander Prikkelend middel, onder den Neus gehouden worden.

Men moet met het aanwenden deezer Mid- delen niet te schielyk ophouden, alzo men voorbeelden heeft, dat het bewys van leven somwylen niet, dan na drie uren tyds, bespeurd wierd.

Wanneer alle moeite tot hiertoe vruchteloos zyn mogt, plaatse men den Drenkeling in een gewarmd Bed; koestere denzelven met de natuurlyke warmte van een naakt bylegend Persoon, of eenige warme Waterkannen in wollen lappen gewonden, of iets dergelyks. Vóór- af echter zy men bedacht om het Laatgat wel te bezorgen.

Voor het overige verzoeken de Bestieters deezer Maatschappy, dat, indien iemand, eenen Drenkeling gered hebbende, goed mogt vinden geen *Premie* te vorderen, zy echter van al het voorgevallene, tot de redding betreklyk, mogen onderrecht worden, om daarvan
een

een goed gebruik in hunne *Gedenkschriften* te maaken. Insgelyks word een ieder, die eenen Verstikten, Gehangenen, of anderszins schynbaaren dooden by het leven gebragt heeft, verzocht, hen daarvan een omstandig bericht mede te deelen; ten einde men, door herhaalde Proeven, meer en meer de beste middelen ter behoudenis van Ongelukkigen, moge ontdekken en in het werk stellen.

Tot welk alles het Gode behaage zynen zegen te verleenen!

Amsterdam, den 20sten Mai, 1779.

Het slot deezer bekendmaaking strekt daarenboven ten bewyze, dat ook deeze Maatschappy zig voortaan niet tot de redding van Drenkelingen alleen wenscht te bepaalen; maar tevens het Publiek noodigt haar een omstandig bericht medetedeelen, indien iemand eenen verstikten, gehangenen of anderszins schynbaaren dooden by het leven gebragt mogt hebben; aan zich behoudende om ook zodanige redningen met eene *Premie* te beloonen.

By het wenschelykft vooruitzicht, van ook hierdoor het leven van ongelukkigen te redden, en dezelye aan hunne treurende bloed-

ver-

verwanten en naastbestaanden te zien wedergegeeven; betreurt de Maatschappy zelve het verlies, 't welk zy den 7^{den} van Sprokkelmaand 1779 heeft geleden, door het afsterven van haaren waarden en waardigen Bestierder, de Heer JEAN SCIPION VERNEDE, Bedienaar des Goddelyken woords in de Walsche Gemeente alhier; een Man niet minder om zyne menschenliefde dan geleerdheid geroemd, een der grondleggers deezer Maatschappy, die derzelve belangen geduurende eenen reeks van twaalf jaaren op eene voorbeeldige wyze heeft behartigd, en wiens nagedachtenis haar altoos dierbaar zal blyven.

By het te gemoet zien van zulk een gevreesd verlies, hadden Bestierderen goedgevonden hun getal met een nieuw Medelid te vermeerderen, waartoe de Heer ANDREAS BONN, Med. Doct. Anat. & Chir. Professor aan het Athenæum Illustre binnen deeze Stad, verzogt wierd, en die ook deezen nieuwen post met dezelfde genegenheid voor deeze Maatschappy aanvaardde, waarmede zyn Ed. zyne openbaare lessen van den jaare 1777, *over de redding der Drenkelingen* jaarlyks vervolgd heeft.

Aangaande de binnenlandsche Correspondentie onzer Maatschappy, heeft de volgende veran-

verandering en vermeerdering onzer voorige
Lyft sedert plaats gehad , en hebben de navol-
Heeren , die commissie wel op zich gelieven
te neemen: als

te Rotterdam de Heer *Cornelis van der Pott* ,

D^{nis} Certon

en de Heer *Mackenzie*

te Sluis in Vlaanderen, de Heer *J. van der*

Beke, Schepen van het Vrye enz.

te Edam, de Heer *van Waert* ,

Med. Doct. en Raad enz.

Daarenboven is het niet dan met erkentenis
dat wy gewag maaken van de begunstiging
der Regeering van verscheidene Provintiën ,
waardoor , op het voorstel onzer Correspon-
denten, onze bekendmaking der redmiddelen
door Publicatiën ondersteund, meerder ten plat-
ten Lande zyn verspreid geworden.

Voor het overige beschouwde de Maatschap-
py met geen gering genoeg, den yver voor
het behoud en redding van het leven der on-
gelukkige Drenkelingen, waardoor eenige haa-
rer Land- en Stadgenooten aangezet zyn ge-
worden, om het Publiek door hunne Schrif-
ten, omtrent alles wat de redding der Drenke-
lingen betreft en ook buiten 's Lands daarom-
trent gedagt en geschreeven werd, breedvoe-
riger

riger medetedeelen: ja, wat meer is, op nieuwe reddingsmiddelen bedagt te zyn, en dezelve, door vernuft of ondervinding geleid, uittedenken.

Den 13 November 1778, zag de Maatschappij zich door den Heere ANTONY SCHRÁGE zyn Ed. *Verhandeling, over de drenkelingen, met aanwyzing der gereedste, vaerdigste, veiligste en zekerste redmiddelen* aangeboden. Zyn Ed. eerste oogmerk is den Drenkeling te *ontstikken*, om het welke zyn Ed. *geene veiliger middelen kent, dan de luchtpyp met alle haare longtakken te vernaauwen, en tevens de inhoudende lucht uit te zetten; ten einde op eene tweevoudige wyze allen aandrang der ingehoude lucht tegens het strotlapje te richten: waardoor hetzelfde dan ongetwyfeld tot zynen natuurlyken stand moet opspringen; en buitenlucht ter in adembraaling verleenen. Wy vernaauwen (zegt die Schryver) de Luchtpyp met haare takken, zoo wy den buik opwaards binden; zo wy de uitzetting der borst door omwindingen beletten; zo wy eindelyk de luchtpyp zelve van onder het borstbeen af, tot aan het Strottenboofd toe, met de band toenypen, of nederdrukken. Wy zetten de lucht in de luchtpyp uit, zo wy dezelve derwyze uitwendig verwarmen, dat de warmte inwaards doordringe.*

Tot

Tot het tweede oogmerk, om den gestremden bloedloop te herstellen, dunkt het zyn Ed. best, by de verwarming der deelen, het lighaam te bevochtigen, zeggende: *Beide, verwarming en bevochtiging, kan men te gelyk verkrygen door middel van warm water; waarmede men den Drenkeling in een warm gemaakt vertrek, over het geheele lighaam wassche enz. — By dit warme water kan men een gedeelte vlotte loogzoute geesten mengen, als de Spiritus salis Ammoniaci, Simplex, cum calce, Vinosus, succinatus enz.*

Hierna opens men hem eene ader, — Eene ruime aderlating is hier altyd aantepryzen, doch tevens naar den ouderdom, kunne, sterkte en bloedrykheid te regelen.

Omtrent het derde of laatste soort van redmiddelen, steld zyn Ed. alle zenuwtergende middelen in den laatsten rang, wanneer de drenkelingschap zwaar valt; dat is, wanneer 'er een verstopping der luchtpyp en verstokking des bloeds aanwezand zyn.

Edoch wanneer de drenkelingschap ligt valt, — verdienen zy den eersten rang, en zyn veelal genoegdoenend den Drenkeling te herstellen.

De vluchtige loogzoute geesten worden hiertoe aangepreezen, die op de dunst geoliefte en zintuiglyke deelen van 't hoofd toegediend, werken onmiddelyk op de berzenen, en zyn verre boven de ruggraatwryving, en andere mond- en neusprikkelingen te achten.

De Schryver bevestigt deeze zyne wyze van redding, door één bygebragt voorbeeld van eenen Drenkeling, na dat hy die handgreep te vooren aan eenen hond had beproefd. Ik bond (zegt zyn Ed.) den buik des Lyders, van achteren over de heupbeenen met mynen zakdoek opwaards; omzwoachtelde zyne borst met aanëngehechte kouffebanden; en bette hem een wyl den hals met eenen vaagdoek in warm water gedoopt. Hierna stak ik hem mynen duim onder de middelbolte van het opperborstbeen (*sub sinum pro transitu Asperæ Arteriæ*) golvende de onderliggende deelen nederwaards; terwyl ik met den palm der hand alle de vatbaare ringen der luchtpyp in eene opwaardse richting, tot aan het schildswyze kraakbeen (*Opusidns*) met eenen ruk nederdouwde, en in hetzelfde oogenblik herademde de Lyder, met eene zwakke verzuchtinge, welke ik met myn oor op zynen mond geplaatst, duidelyk ontwaarde. Ik ontbond en ontzwoachtelde den Lyder; verzekerde den bystaaneren dat de Drenkeling ontslikt waare; dat

dat zy hunne warme wryvingen slechts te hervat-
ten hadden; dat de volkoomene herstelling des Ly-
ders draa te volgen stondt; het welk ook gelukkig
aan myne verwachtinge beantwoorde. Ter beves-
tiging van het nut der zintuigprikkeling, ge-
tuigt zyn Ed. *Ik heb eene vrouw door enkel eenen
sterken kreet in het oor zien herleeven; daar men
haar reeds voor dood verklaarde.* Ongetwyffeld
zal dit mede eene Drenkeling geweest zyn,
doch van beide deze gevallen heeft de Maat-
schappy nimmer eenige kennis noch aanzoek
om de uitgeloofde premie bekoomen. Einde-
lyk haalt de Schryver zyne redenen in alge-
meene bewoordingen, zyne meenigvuldige on-
dervinding in veele gevallen aan, die hem het
Tabaksklyfsteer, door de Maatschappy aange-
preezen, doen verwerpen, en naar het schynt
de tonrolling en verdere oude geneeswyzen
veel liever goedkeuren, als behoorende *minder
gewraakt en meer geacht te worden, naar maate
zy bevoegd zyn de ontstikking te bevorderen: enz.*

Zonder deeze nieuwe *Handgreep*, uit vooroor-
deel of volstrektelyk, te verwerpen, meent de
Maatschappy gegronde redenen te hebben om
te vreezen, dat dezelve, niet altoos door een
even kundigen hand, als die van den Heere
SCHRAGE bestierd zynde, eene onbezonne toe-

smoering der borst met zakdoeken en kouffebanden, en eene rukkende nederdouwing en toeknyping der geheele luchtpyp, niet minder gevaarlyk dan de tonrolling, voor meenig een Lyder zoude kunnen worden.

De Maatschappy zoude zich omtrent dit stuk niet hebben uitgelaaten, ware het niet dat gemelde Schryver had kunnen goedvinden haare laatste Bekendmaking openlyk aanteranden, in een nieuw periodiek Werk, *GENEES, NATUUR, EN HUISHOUD-KUNDIGE JAARBOEKEN*. N°. XI. te *Dordrecht* en *Amsterdam*, by *BLUSSÉ* en *HOLTRCP*, van welks Uitgeeevers zy meerder onzydigheid verwachtte, dan dat zy aan zodanige bedilschriften de hand zouden leenen.

Het opschrift deezer Verhandeling (opdat wy 'er hier tevens met een woord van gewaagen) luid als volgt: *Bedenkingen over de middelen ter redding van DRENKELINGEN, voorgedragen in de laatste BEKENTMAAKING der MAATSCHAPPY te Amsterdam opgerecht. Verrykt met betere redmiddelen, welke ter herstelling van Drenkelingen niet veilig naagelaaten mogen worden; door A. SCHRAGE.*

Die geleerde Schryver, niet alleen het publiek

blik trachtende te overtuigen, dat reeds de Maatschappy de losmaaking der halsbekneling, het zuiveren van neus en mond en het niet opblaazen der longen eens drenkelings uit zyne VERHANDELING geleerd heeft, enz. schynt door zynen yver, de waare reden tot deeze *Bedenkingen* niet te hebben kunnen verbergen, naamelyk zyn misnoegen, dat de Maatschappy in haare laatste Bekendmaking zyn Ed. Handgreep ter ontstikking niet heeft aangepreezen. Geen ander *betzoeker*, ten minsten, heeft tot nog toe de *strikvraag* geopperd, *zyn myne voorgedraagene middelen goed, waarom pryft men ze niet aan? zyn zy kwaad, waarom raadt men ze niet af? zyn zy twyffelachtig, waarom laat men ze niet beproeven?*

De Maatschappy acht zig verpligt haar gedrag hieromtrent voor het onzydig publiek te verantwoorden: namelyk dat zy, by het bekendmaaken der beproefdste hulpmiddelen, niet heeft kunnen besluiten, door haare byzondere aanbeveeling gezach by te zetten aan eene nieuwigheid, welke zy ook als nog voor geen genoegzaam beproefd middel aanziet, en om de te vooren aangehaalde redenen niet in 't algemeen heeft durven nog willen aanpryzen: even zo min als het geweldig in de ooren des

Drenkelings toeschreeuwen van *Hola*, het welk gemelde Schryver andermaal van een gewenscht gevolg zegt bevonden te hebben, na dat zyn Ed. te vooren de keeltoeknyping ter ontstikking in 't werk gesteld had, in het geval eens Timmermans, waarby zyn Ed. vergeten heeft de plaats, alwaar het gebeurde, te melden. Ook dit geval is nimmer ter ooren der Maatschappy gekoomen, die voor deeze redding met blydschap den gouden Gedenkpenning zoude hebben toegewezen. De naam van *Anselmus* aan den Chirurgyn gegeven, en het geheel beloop van het verhaal, zoude dit voorval byna voor een geestig verdichtsel doen houden.

Met gelyke onpartydigheid beschouwde de Maatschappy tot hiertoe *het maaksel en gebruik eener zeer eenvoudige Tabaksklysteer*, met welks beschryving (naderhand in de Algemeene Vaderlandsche Letteroeffeningen N°. XI. bladz. 481 enz. geplaatst) De Heer DAVID VAN GESSCHER, Heelmeeester van het St. Pieters Gasthuis dezer Stede, haar verëerde. Zy heeft ondertusschen haare byzondere aanpryzing van dit werktuig in haare Bekendmaking mede opgeschort, tot meenigvuldiger proeven het voorrecht daarvan zullen gestaaft

staafd hebben: terwyl dit werktuig door de Heeren OOSTERDYK EN VAN GESSCHER ontworpen, door zyne eenvoudigheid, gemaklykheid en onkostbaarheid zich van zelve aanpryft, op het platte Land inzonderheid tot een gereed en geschikt hulpmiddel zoude kunnen dienen, en de daartegen ingebragte zwaarigheeden, door de ondervinding wederlegt zyn, of ligtelyk kunnen verbeterd worden.

De eerste proef hiermede genomen op een leevend mensch, was van een' man, wiens darmbreuk sedert tien dagen in een staat van beknelling geweest was, enz. De kundige Schryver voegt hier by, eene byzonderheid, welke ons het meest behaagde, was, dat de Lyder bevestigde niets anders te bespeuren, dan eene aangename warmte, en dat hy zich over geen pynelyk gevoel beklaagde.

Het werktuig zelve, van palmhout gemaakt, bestaat uit drie stukken, waarvan het eene een mondstuk, wiens buis zes duimen lengte heeft, die van boven eindigt met eene opening van vier, en van onderen met eene van zes lynen diameter. Deeze word gevoegd aan en op een Bos, die de lengte heeft van drie duimen en vier lynen; wiens rolronde holte drie duimen diep is,

met een duim en drie lynen middellyns; zynde van binnen met blik bekleed, 't welk langs den bovenrand is omgeslagen. Gelyk met den bodem, aan den eene zyde, is eene ronde opening van vyf lynen diameters, met of zonder schroefdraad, dienende ter ontfanging van het derde stuk, 't welk een dunne kegelwyze pyp is, ter lengte van agt duimen en twee lynen, hebbende aan het eene einde een olyfswys knopje, en aan de andere eene schroefdraad voor de samenstelling, alwaar de holle pyp vier, en aan het uiteinde $1\frac{1}{2}$ lynen middelwydte hebben moet.

Niet minder vond zig de Maatschappy verëerd door de opdracht van twee Werkjes, welke beiden hunne betrekking hebben tot den staat der ongelukkige Drenkelingen, en de daartoe aantewendene redmiddelen.

Het eerste voert tot Opschrift: *Bewys der mogelykheid dat 'er Menschen levendig kunnen begraven worden, nevens de aanwyzing hoe men dergelyke voorvallen kunne verhoeden, alsmede middelen, waardoor verdronkenen enz. in het leven kunnen hersteld worden*, door J. P. BRINCKMAN, Medic. Doctör, uit het Hoogduitsch vertaald, te Amsterdam 1778.

De onbekende Vertaaler, die ons de eere
aan.

aangedaan heeft, ons deezen zynen letterarbeid optedraagen, heeft 'er geene eigene aanmerkingen bygevoegd. Het Werk zelve is in vyf Hoofdstukken afgedeeld, en bevat (om ons van de eigene woorden des Schryvers te bedienen) in het *eerste* hoofdstuk afgebrookene stellingen van de bespiegelende kennis onzes levens: — het *tweede* handelt van den Dood en deszelfs teekenen: — het *derde* is byna enkeld historiesch, en bestaat uit afgebrookene kleine geschiedenissen, van de verscheidene gevallen, waarin menschen voor dood kunnen gehouden worden, die echter inderdaad nog leeven: het *vierde* handelt van de middelen, waardoor onvolkomen dooden wederom in 't leven kunnen hersteld worden (zynde voor het grootste gedeelte eene vermeerderde uitkiezing uit de *Aanwyzingen der voornaamste middelen tot redding van zulken, die door schielelyke ongelukken levenloos geworden zyn*, van den Heer HENSLER); — het *vyfde* hoofdstuk eindelyk, handelt van de openbaare schikkingen, welke de Overheid behoorde in het werk te stellen, om zodanige ongelukkige gevallen voor te koomen, en betreft voornamelyk de geneeskundige Staatkunde en derzelve verbetering.

Omtrent de redding der Drenkelingen in het vierde hoofdstuk, heeft de Schryver mede den Heer HENSLER gevolgd, en gewaagt van geene nieuwe redmiddelen, dan alléén: *wanneer men alle middelen te vergeefsch beproefd heeft, gaat men tot de sterker prikkelende middelen over, als het inspuiten van laauw water in de halsäder. Men laat achter de ooren sterk borstelen, en drooge of bloedige koppen zetten. De voetzoolen kan men niet alleen met harde doeken wryven, maar ook met naalden prikkelen, ook wel met netelen slaan.*

Dit middel, naamelyk *het inspuiten van laauw water in eene naby het hart, gelegen bloedader, breedvoeriger aangepreezen, geeft de Schryver zelfs niet hooger op, dan op enkele bespiegeling gegrond, en op de zogenaamde Chirurgie infusoria of inspuitende Heelkunst, die in onze tyden, en zeker niet ten onrechte, in vergetenheid geraakt is en verworpen.*

By de algemeene optelling van de middelen ter redding van onvolkomen dooden, stelt de Schryver nog een ander middel voor, zeggende: *De linkerzyde van de borst, voornamelyk de tepel deezer zyde, is zonderling gevoelig boven andere deelen van ons lighaam. Men kan*

derhalven in dit deel ook eene grooter prikkeling maaken. Zoude men in zodanige gevallen, daar niet veel hope meer overig was, deeze plaats niet met nut kunnen branden? enz.”

De Maatschappy geloofde ook geene redenen te hebben, om deeze nieuwe uitvindingen in haare laatste Bekendmaking aantepryzen, ofschoon zy 't geheele werk de aandacht der Lezeren waardig oordeelt.

De Heer J. VOEGEN VAN ENGELN, M. D. & Adjunct Stads Doctoor te Leiden &c. wiens briefwisseling met een Amsterdamsch vriend, en met den Heer J. H. MATTHEY, oud Stads-Heelmeeester en thans Stads Doctoor te Antwerpen, in de *Genees-natuur en huishoudkundige Jaarboeken* N°. IV. en VII. en in het *Genees-natuur- en huishoudkundig Kabinet* N°. VI. te vinden), zynen yver voor het belang der ongelukkige Drenkelingen eere aandoet, heeft in de maand October des voorleden jaars 1779, zyne vertaalde en vermeerderde *Verhandelingen over de schynbaare gestorvenen* aan de Directeuren deezer Maatschappy opgedragen, waarvoor zy denzelven hier openlyk dank betuigen.

Dit nuttig werk bestaat uit vyf afdeelingen.

De

De eerste bevat de vertaaling eener Verhandeling van den Heere GARDANE, onder den tytel van *Recherches sur la mort de Noyés & sur les moyens d'y remedier*, in het *Journal de Physique* van den Abt ROZIER 1778. geplaatst. — De tweede behelst eene andere Memorie van denzelfden Schryver: *Recherches sur la cause de la mort des Personnes suffoqués par la vapeur du charbon & sur les moyens d'y remedier*. — Het derde Hoofdstuk deezer tweede afdeeling is eene vertaaling van eene Verhandeling van den Heer TROJA: *Memoire sur la mort des animaux suffoqués par la vapeur du Charbon allumé & sur les moyens pour les rappeler à la vie*. De Heer van Engelen heeft van deeze verhandelingen met eenige vryheid gebruik gemaakt, en het geene tot zyn Ed. oogmerk niet diende, uitgelaaten.

Omtrent de overige drie afdeelingen, zegt zyn Ed., in het voorbericht, de orde van het *Avis au peuple* gevolgd te hebben; doch dewyl de overzetting van het zelve niet genoegzaam zoude zyn om aan zyn oogmerk te voldoen, had zyn Ed. het grootste gedeelte der drie volgende afdeelingen verkozen zelf op te stellen, zich onverschillig van de plaatsen van den Heere GARDANE of van
 ande

andere Schryvers bedienende. Ook heeft zyn Ed. 'er nog een hoofdstuk bygevoegd, behelzende een onderzoek van eenige laatste middelen, waarvan men zich tot opwekking van schynbaare gestorvenen zoude kunnen bedienen. Deeze laatste afdeelingen betreffen *den schyndood door rottige luchten, door stikdampen, door sterke gemoedsbewegingen, door wurging, door schokken der hersenen, door eene felle koude, en dien van eerstgebooren kinderen enz.* terwyl het bygevoegde hoofdstuk, (het vyfde der 4de Afdeeling) by het onderzoek van eenige laatste middelen, voornaamelyk van het nut der Electriciteit, door den Heer HUNTER by Drenkelingen aangepreezen, handelt, en tevens van de *Chirurgia infusoria* of inspuitende Heelkunde, en van het branden der linker tepel, waarvan wy reeds by de vertaalde Verhandeling van den Heer *Brinkman* gewaagden: omtrent welke laatste hulpmiddelen, onze Schryver 'er te recht byvoegt, *dat dezelve, om het gevaar, niet dan door een kundige en geoeffende hand mogen toegediend worden.*

Dit werk is voor het overige met veele geleerde aanmerkingen en waarneemingen verrykt, welke in het werk zelf verdienen gelezen te worden.

Behal-

Behalven deeze voornoemde Werken onzer stad- en landgenooten, ontving de Maatschappy van den Heer CARL GEORGE DÖPKE te Hamburg, eenen brief, gedateerd den 19 April 1779, dienende ter geleide eener gedrukte Verhandeling, tot Opschrift voerende: *Gottfried Albert Kohlciff, Abhandlung von der wahren todesart der Ertrunkenen, und denen hieraus gefolgerten schicklichsten Rettungsmitteln, für dergleichen unglückliche. Erster versuch, Lubeck, gedruckt by Georg Christian Green, E. Hochedl. Hochw. Raths Buchdrucker, in Quarto. 1778.*

De geleerde Schryver, een Candidatus Theologiae, die zich op de Natuurkunde heeft toegelegd, deelt hier een uittreksel uit zyne Verzameling van aantekeningen over dit onderwerp mede. — Ingevolge van dien, stelt hy dat de doodsche trekken van het aangezigt; de flappe ingevallene en gebrooken ooggen; de verstyving der ledemaaten, die na de buiging der gewrichten de daar door gegeëvene houding blyven bewaaren, den waarlyk dooden van den schynbaaren onderscheiden, inzonderheid wanneer zy te samen gevonden worden. — Dat daar de Longblaasjes by de inademing door de lucht uitgezet worden, deezen door middel der zenuwen die dezelve omringen

ringen, beurtelings de lucht wederom uitdryven. — De mensch stikt niet door de ingeademde lucht; — hy ademt nog een of twee maalen onder water, doch water in plaats van lucht; de longen worden dus te veel bekoeld; de natuurlijke warmte zet de lucht uit; hierdoor ontstaat de schuim. — Deeze schuim is het zekerste teeken van eenen Drenkeling, daar dezelve niet gevonden word by te vooren vermoorden, of die met stuiptrekkinge of dronkenschap in het water vielen.

De ontlasting van dit waterig schuim is het voornaamste oogmerk, dat men tot redding moet bedoelen. — By de aanwending der reeds door andere aangepreezene redmidde-
len, moet men de krachten des Drenkelings zoeken te behouden; achtende alle geweldige schuddingen schadelyk, en de Electriciteit onvermogene om het stollend bloed vloeibaar te maaken, offchoon op het zenuwgestel werkende. — De lyder klaagt by de herstelling nooit over gemis zyner zin- of werktuiglyke deelen; de herstelde bloedsomloop herstelt ook deeze. — De aderlaatingen bevorderen deezen omloop niet: want daar geschied geene opstopping, ook niet in de hersenvaten. — De strotader verdient geen voorkeur; — en
men

men moet den adergelaaten Drenkeling niet onverbonden liggen laten. — De maag bevat geen water; dus zyn de keelprikkelingen en braakmiddelen ondienstig. — Warmte daarentegen is den Drenkeling dienstig; wryving geeft geene algemeene warmte: de drooge zyn pynlyk; warme kleederen en bedden zyn dikwyls te heet, en koud zyn deeze middelen schadelyk. — De Schryver stelt hierom het *warme Bad* voor, naar de Thermometer bekwaamlyk ingericht, en waarin de lyder tot op het hoofd na geplaatst word: terwyl men daarby de wryvingen kan in 't werk stellen. De ademhaaling kan door hoesten en niezen opgewekt worden: waartoe in de neus geblaazen Tabaksdamp of de Spir. Sal. Ammoniac. dienen kunnen; maar lucht in de longen geblaazen is nadeelig, om dat het schuim te rug dryft. — Het eerste dat men by de herstelling eens Drenkelings waarneemt (zegt de Schryver) is een *sterk uitademen*, 't welk altoos het inademen voor afgaat. — Om den Drenkeling hiertoe te helpen, en dus het schuim uit de luchtpyp te dryven, vraagt hy, zoude men niet welligt een middel kunnen uitvinden om dien schuim te verdeelen, en wederom tot water te maaken? of zoo dezelve te taai en slymerig ware, dezelve weder tot vloeibaarheid

heid te brengen: of de long in staat te stellen dezelve optewerpen en door haare opzuigende poriën uit de luchtpyp op te neemen? Zoude welligt Tabakrooks Klifteenen, of brandbaare vaste lucht hiertoe met nut kunnen gebruikt worden?

Zoude een Luchtpomp of eene gemeene goede spuit ook hiertoe van dienst kunnen zyn, wanneer die met een kromme pyp door den mond in de luchtpyp wierd ingebracht; of wel door een konstige opening of strotfede? — Daar zyn nog beter middelen om den slym uit de luchtpyp te dryven, die ons de Bronchotomie doen verwerpen.

Hieröp vaart de Schryver voort te beweerren, dat, zo men de longen met de hand of een bekwaam werktuig, als een breede vlakke tang, konde samendrukken, dat alsdan het slymig schuim zo niet geheel uitgedrukt, ten minsten ongemeen veel zoude verminderd worden. — Dewyl zulks echter niet gevoeglyk nog mogelyk is, stelt hy als een nieuw middel voor, om *eene opening van buiten in de borst te maaken, ten einde door de indringende buitenlucht de longen te doen samendrukken, de slym in de luchtäder op te dryven, en ver-*

volgens door een pyp daar te doen uitzuigen. — Men moest hierby het gedarmte en de maag, door den aars met lucht, door eenen blaasbalg ingedreeven, opvullen, ten einde het middenrif tegentehouden: — terwyl men door eene natebootfende uit- en inädeming de overtollige en vreemde buitenlucht door de gemaakte wond wederom uitdruyft. Hierdoor vermeent de Schryver dat het mogelyk zy een Drenkeling te redden; en beroept zig op eene waarneeming van den Heere Vogel, alwaar by eene borstwonde met twee openingen, de vreemde buitenlucht schadeloos een' geruimen tyd was in en uitgegaan. — Hy begeert echter maar ééne opening te maaken, schoon het middenschot de borstholte in tweeën deelt; maar hy behoud voor zich de plaats daartoe, nader, in eene volgende Verhandeling, te bepaalen en te beschryven.

Men ziet ondertusschen hieruit, dat zo zeer het warme waterbad, wanneer 'er zich eene gelegenheid toe opdeed en men 'er zig met voorzichtigheid van bediende, van nut zoude kunnen zyn; 'er echter weinig goeds van eene zo onzekere konstbewerking en borstopening is te vermoeden.

Meerder op ondervinding steunen de berichten der Fransche en Engelsche Genootschappen, te Parys en London, tot redding van Drenkelingen opgericht.

De Heer PIA heeft in de maand May des voorleden Jaars 1779, de goedheid gehad ons een zesde Stukje zyner berichten te doen toekoomen, waarin, behalven het verslag van het gelukkig gevolg der redding van Drenkelingen, ook de middelen ter redding van dezelve, alsmede van door koolendamp of andere uitwaasfemingen gestikte, gehangene en bevrozene lyders, en van schynbaar dood geboorene kinderen, worden opgegeeven: welke byzondere gevallen in dit stukje door den Schryver na elkanderen worden afgehandeld.

Onder de voor eenen Drenkeling op nieuws aangepreezene hulpmiddelen, vinden wy geene byzondere, dan dat de wryvingen met gecampherden brandewyn, waarby wat geest van Ammoniaczout gedaan is, behoorden te geschieden, en men den Drenkeling hiervan, van tyd tot tyd, een eijerlepel vol ingeeve. Dat men een langwerpig opgerold papier, doordrongen met het Alkali-Fluor of met den vluggen geest van Armoniaczout in de neusgaaten steeke, om

aanhoudender prikkeling te veroorzaaken. — Dat men de Aderkaatingen vooral niet te groot neeme, maar het vat bezorge, om dezelve te kunnen herhaalen: — en vooral dat men met het aanwenden der Konsthulp moet aanhouden; ten zy men gewaar worde, dat de oogen hunnen glans verlooren hebben, en het gezicht, gelyk men zegt, alreede gebrooken is.

Het verslag der geredde en ongeredde gevallen, de Stad Parys betreffende, is in drie Klassen afgedeeld.

In de eerste zyn de geredde Drenkelingen, die door de aangewende hulpmiddelen in den Jaare 1777 ten getale van vier en twintig, in de Jaare 1778 ten getale van zes-en-zeventig, hersteld zyn, en dus in het geheel negentig be draagen: behalven twee-en-zeventig anderen, die weinig hulp behoefd hebben ter herstelling, en daarom niet genoemd worden.

De mislukte reddingen, in dit Stukje beschreeven, zyn slechts twaalf in getal: terwyl het getal der voor dood gehoudenene Drenkelingen, en waaraan men geene middelen beproefd heeft, op een-en-dertig begroot werd.

Het geheele getal Drenkelingen in die volkryke Stad, en waar slechts ééne Rivier, de Seine, doorstroomt, heeft dus twee honderd en vyf bedraagen, van welke byna $\frac{2}{3}$ gedeelte zoude gered zyn. Een allergewenscht gevolg voorzeker, en denkelyk toeteschryven aan het spoedig opvisschen, maar vooral aan de loflyke instelling, van den Drenkeling naar een der naastgelegen Wachthuizen of *Corps de Gardes* overtebrengen, alwaar de redmiddelen, zonder hinderlyken toevloed van saamenvloeiende nieuwsgierigen en zogenaamde helpers toegediend worden.

Onder deeze beschrevene gevallen hebben wy de volgende het merkwaardigste bevonden: naamelyk:

N°. 2. Een Man die uit wanhoop zich in de Rivier stortte, en meer dan drie-honderd schreeden door deszelfs stroom voortgevoerd wierd eer hy zonk, en met een' haak, by toeval getroffen en opgehaald.

N°. 9. Een kind van twee en een half Jaaren in een tobbe met vuil water, met het hoofd vooröyer ingevallen, en niet dan na een kwartier uurs met de beenen om hoog aldus gevonden:

zynde eerst na bykans drie uren arbeids, tot volkomen kennis geraakt.

N°. 16. Een mensch met vallende ziekte gekwelt, en bezig zich te baden, wanneer hy naar den grond zonk, en niet gemist wierd, eer hem een ander baader met de voeten voelde.

N°. 25. Eene vrouw, in eene drooge graft met sneeuw bedolven gevonden, en voor dood daar uitgehaald.

N°. 27. Een wanhoopig Man, die zich in de Rivier geworpen had, en niet dan na een half uur wierd opgevist.

N°. 53. Een kind van twaalf jaären, 't welk, zich baadende, door den stroom der Rivier wierd weggevoerd naar een diepe kolk, alwaar hetzelve zoude gezonken zyn, indien niet zyn hond, tot veertien of vyftien ryzen in het water gesprongen, hetzelve even zo veele maalen, nu by de haren, dan by de armen, had bovenghaald. Hierdoor won men tyd en gelegenheid het kind te hulp te koomen, en deszelfs leven te herstellen, terwyl de vermoeide hond 'er het zyne by inschoot.

Eindelyk het verhaal van het voorgevallene met de galliote of schuit van Parys op Serve vaarende, welke, met negentien perfoonen beladen, den 8 September 1778 omsloeg. Dit met den stroom afzakkend vaartuig, ontmoete eene andere galliote de Rivier opkoomende en door paarden opgetrokken. Een misverstand der Stuurlieden in het afhouden, en de ontsteltenis der Reizigers, die zich allen naar één boord begaven, deed de schuit omflaan, en deze negentien Reizigers tevens met den schuitvoerder en zyn vrouw onder water geraaken. Van deeze een-en-twintig ongelukkigen wierden 'er agttien, vry spoedig, eenige zonder, doch de meeste met tekenen van leven opgehaald en gered, maar drie derzelven hebben 'er het leven by gelaaten; naamelyk eene vrouw en haar kind van drie jaaren, die eerst des anderen daags wierden opgevischt, alsmede één man, die zich op de aankoomende galliote gered had, doch, dooreen' onvoorzienen slag aan 't hoofd getroffen, achter over in de Rivier viel, en na eenig tydverloop zonder levensteken en werd opgevischt, en waarāan vervolgens, geduurende drie uren alle hulpmiddelen te vergeefsch beproefd wierden.

De aan den Heere PIA medegedeelde berichten

en uit onderscheidene Provinciën van Vrankryk, behelzen nog dertien geredde gevallen. Onder deeze was, te *Ryffel*, een kind van agt jaaren in de Rivier gevallen, en wierd na verloop van agttien minuten opgehaald, en na eenige uren arbeids volkomen bygebragt. In het verhaal van de redding eener vrouwe, te *Ribemont* in *Picardye*, vind men dit aanmerkelyke, dat dezelve ondervraagd wegens haare bewustheid by de instorting, betuigde dat zy een ondraaglyk gewigt en zwaarte gevoeld had, 't welk haar als verplette, in 't oogenblik dat zy wilde ademhaalen; dat zy haar hand aan den mond gebragt had om het water te keeren, maar dat de volstreckte noodzakelykheid om te ademen, zonder het te kunnen doen, dat gewigt zo ondraaglyk had gemaakt, dat zy 'er door gestikt was, zonder verdere bewustheid. Dit bericht, waarvan wy by den Heere *PIA* geen wedergaê vinden, komt na genoeg overeen met dat van onzen gredden drenkeling van den 3^e April 1779, wiens toestand en redding in dit Stukje werd beschreeven.

Te *Lyons* was eene Vrouw byna anderhalf uur onder water geweest, eer zy wierd opgevischt, en na drie uren aangewendde hulp, eerst in staat gebragt verslag te doen van de redenen van

van haar wanhoopig voorneemen. De levendigheid van haare openstaande oogen had aan haare redderen moed gegeven.

Op de Redevan *Brest* was den 12 May 1778. de kleine floep van een oorlogschip, met twintig Perfoonen beladen, omgeslagen, waarvan 'er zes verdronken, en niet wedergevonden, maar de overige gered wierden. De Ridder *de Marbotin*, Scheepsvaandrig, en één der opgevischten, was vier uuren onder handen, eer men eenig teken van leven aan hem bespeurde, doch bekwam eindelyk gelukkig en beloonde zyne redderen zeer edelmoedig.

Behalven deeze allen word hierby nog van eene beloonde redding (door den Groot Hertog van Toscaanen) te *Florence*; van negentien geredde Drenkelingen in het Hertogdom *Brunswyk*, en van een diergelyk geval te *Genua*, melding gemaakt.

By onze dankzegging aan den Heere PIA, voor de mededeeling van dit zesde Stukje zynrer aantekeningen, kunnen wy niet nalaa- ten zyn Ed. wederom geluk te wenschen met den gewenschten uitflag zynrer menschlievende poogingen, en de redding van zo veele on- gelukkigen, tot wier behoud zyn Ed. nuttige

Werkjes niet nalaten kunnen van tyd tot tyd meerder toetebrengeu.

Ware het ook ons oogmerk tot hiertoe geweest, de redding der gestikten enz. even gelyk die der Drenkelingen te bevorderen en breedvoerig te beschryven, wy zouden, met geen minder achting voor dien zelfden Schryver, reeds in onze vorige Stukjes van zyn Ed. poogingen en aantekeningen daaromtrent melding en gebruik gemaakt hebben. Dit tot eene nadere gelegenheid bespaarende, en echter ook onze Landgenooten uitgenoodigd hebbende tot het redden van zodanige ongelukkigen, achten wy het onzen pligt, hiervan nog met een enkel woord te gewaagen: naamelyk

a. Dat men tot herstelling der geene die door koolen-damp gestikt zyn, geen eenvoudiger noch beter middel kan begeeren, dan de aanhoudende besprengingen met koud water in het aangezigt, na dat men de Lyders in een ruimer vertrek met geopende vensters en deuren, of wel in de open lucht gebragt heeft: vervolgens den mond geopend hebbende, zo die geslooten zyn mogt, word de redding bevorderd door sterke inblaazing, of ingieting van koud water met eenige druppels geest van

Amme-

Ammoniaczout gemengd, of eenige proppen van papier met dien geest of met goeden azyn doordrongen, en in de neusgaaten gestookten; waarmede men aanhoud tot het bykoomen des Lyders, die vervolgens langzaam verwarmd en door behoorlyke middelen verkwikt en versterkt word.

b. De behandeling van zulken die door stinkende dampen en uitwaasfemingen, of ingifting gebragte vlugge geesten, by voorbeeld in wynkelders, regenbakken, sekreetskuilen enz. bedwelmd geraakt en als gestikt zyn, verschilt niet van de reeds beschreevene, en vordert dezelfde aanhoudende voortzetting der hulpmiddelen.

c. By gehangenen, die, in mismoedigen wanhoop, gezogt hebben hun leven door den strop te doen eindigen, is het bovenäl noodzakelyk, onder het losfnyden van den koord, het ligchaam des ongelukkigen te ondersteunen en op te houden, om niet door den val beledigd te worden: ook heeft men door ondervinding geleerd, dat, na den schynbaar dooden op een matras gelegd te hebben, met het hoofd een weinig verheven, het openen der slaap- of uitwendige strotader; het wry-
ven

ven van aangezicht, borst, buik, en ruggegraat met enkelden of gecampherden brandewyn, en geeft van Ammoniaczout; het inblaazen van lucht in den mond en luchtpyp, na dat men de bekleemde tong losgemaakt, bewoogen en binnengebragt heeft; de wryvingen van armen en beenen, en eindelyk, ook het tabakrooks-klisteer, en dus, met één woord alle de redmiddelen der Drenkelingen te pasfe koomen en met voordeel zoo maar met oordeel, gebeezigd worden. De oplettenheid omtrent de gemaakte aderöpeningen, verdient ook hierby dezelfde te zyn; en men moet zich vervolgens toeleggen om de kneuzing der zachte deelen door den strop veroorzaakt, door bettingen met brandewyn en daar in nat gemaakte compressen tegen te gaan, welke kneuzing niet nalaat, somwylen nog een' geruimen tyd de flikking te verhinderen.

Behalven het geen hierömtrent in de Werkjes van den Heere PIA te vinden is, kan onze Nederduitsche Lezer meerder onderrichting bekoomen in het reeds te vooren aangehaalde Werk van den Heere J. VOEGEN VAN ENGELN, *Verhandeling over de schynbaar gestorvenen*, enz.

Hier zouden wy ons voorbericht kunnen
ein-

eindigen , zo ons niet van den Heer COGAN, Med. Doct. te London, toegezonden ware, *the Reports of the humane society for the recovery of persons apparently drowned, at London, for the Year 1778.*

Deeze berichten der Londonsche Maatschappy tot redding van Drenkelingen, voor den jaare 1778. melden reeds in de Voorrede, dat aan de Bestierderen derzelve in 't Jaar 1778 honderd negen en vyftig gevallen waaren voorgekomen, van welke honderd en zes met een gewenschten uitflag van gelukte redding bekroond waaren.

Deeze berichten zyn in dit stukje geschikt, naar de verdeeling in zulken, die by onmiddelyke hulp en door de uithaaling uit het water aléén behouden zyn; in zulken, die hieröp geneesmiddelen verëischen; en eindelyk in die, welke voor dood gehouden, en door hulpmiddelen door de Maatschappy voorgeschreeven gered zyn: terwyl 'er eenige weinige Geval- len van gestikten, of andere schynbaare dooden zyn bygevoegd.

De eerste klasse bevat vyf en veertig gevallen.

46 HIST. EN GEDENKSCR. DER MAATSCHAPPY
len, en de tweede drie-en-dertig, waar onder
weinige weinige aanmerkelyke.

De derde Klasse, waarin de schynbaare
dooden, die door Geneeskundigen of anderen
in het leven hersteld zyn, beschreeven wor-
den, bestaat uit agt- en twintig geredde geval-
len. Onder deezen zyn de volgende de meeste
opmerking waardig.

Een jongeling van dertien jaaren die tien mi-
nuuten in het water gelegen had, en na twee uu-
ren behandeling bykwam, en eerst na verloop
van eenige uren geheel herstelde.

By het van stapel aflopen van een Oostindiesch
Schip, was een Vrouwsperfoon uit een om-
geflagen boot, onder het zelve geraakt, en
daar door zeer gekneusd, en wierd na tien mi-
nuuten voor dood opgevischt; doch, door
wryvingen en andere uitwendige hulpmidde-
len, te recht gebragt.

Een kind van drie jaaren, niets dan een fla-
nel hembd aanhebbende, 't welk by het inval-
len in 't water, door lucht of wind was uit-
gezet geworden, wierd schoon met het hoofd
onder water hangende, door dit middel boven
gehou-

gehouden tot men ter redding was toegeschooten, en herstelde voornaamelyk door warme geestryke wryvingen.

In eene hieröp volgende lyst van ongeredde gevallen, blykt voornaamelyk, dat de meeste een' zeer langen tyd onder water geweest waren als twintig tot veertig minuten, een, twee of drie uren, enz.

Behalven de voornoemde Drenkelingen, vind men hierachter nog bygevoegd het Verhaal van negen geredde gevallen, door Dr. Houlston van Liverpool medegedeeld.

Onder dezelve bevind zich het ongelukkig geval van een kind van vyf jaaren, het welk aan een Zoutkeet te *Salsbury*, in een' kuil, met gesmolten zout gevuld, gevallen was, en 'er bykans vyftien minuuten in lag, eer het gevonden wierd en 'er uitgetrokken. Door de aangewende hulp was het, na ruim een uur tyds, genoegzaam bygekoomen, doch overleed twee dagen daarna, doordien het ziltig vocht waarin het gelegen had, de huid overal deed ontsteeken en opzwellen en den mond, keel, en denkeelyk den geheele spysweg deed ontvellen. Een hevige hoeft en moeljelyke ademhaaling, gevolgd

volgd van stuiptrekkingen, kwamen 'er by, en alle de mogelyke hulpmiddelen, wierden vruchteloos aangewend:

Een ander kind te *Abberford* in het water gevallen, en na een kwartier uurs voor dood opgevischt, had ruim een half uur in het gras op den kant van den wal gelegen, eer het te huis gehaald wierd, en herstelde echter gelukkig, door enkele wryvingen en verwarming.

Te *Coldstream* was een kind van een Leerbe-reider, oud twee jaaren, in een Kalk-kuil gevallen, en 'er verliep een kwartier uurs eer de moeder het mistte. Het kind dreef op den rug, met het hoofd onder water, wanneer het door zyn' ouder broeder, in dien kuil gesprongen, wierd opgehaald, en vervolgens naar huis gebragt, ontkleed, op de schoot eener Vrouw voor een vuur geplaatst, en met warme wolle lap-pen gewreeven, onder het opzicht van Doc-tor DAWSON gelukkig hersteld.

Het is aanmerkelyk dat, onder alle de in dit stukje beschreevene gevallen, naauw-lyks ergens van het aanwenden van het ta-bakrooksklister gewaagt word; maar dat men, daarentegen, by het uitstellen van het zelve,

zo gewenscht geslaagd heeft met de wryvingen, die meestäl eerst met drooge en warme flanelle lappen, en vervolgens met die in warmen Brandewyn te doopen, zyn in 't werk gesteld.

Inzonderheid heeft men zich in eenige gevallen zeer wel bevonden, met een' in warme Brandewyn gedoopte flanelle lap over den geheelen borst te leggen, en by het eerst bekoomen des Lyders, denzelven dus in een warm bed te plaatzen;

In het Plan deezer Londonsche Maatschappy, omtrent de belooningen en redmiddelen ontworpen, en aan het einde van dit stukje gevoegd, vind men echter de Tabaksklysteer aangepreezen. Onder de hulpmiddelen pryst men mede vooräl aan, niet meer personen toetelaaten dan ter helping noodzaaklyk zyn. Ter verwarming word, in plaats der kleederen of 't hembd eens helpers, (indien 't mogelyk ware te bekomen) het vel van een verch gedood en gevild Schaap aangepreezen. Voor het overige komen de voorgestelde hulpmiddelen, met de door ons opgegeevene overéén; en die Maatschappy besluit ook haare Voorschriften met een aanmerking om-

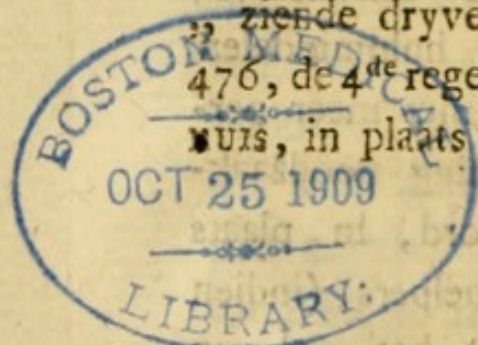
trent de ontydige en te vroeg in 't werk gestelde aderlaating: terwyl zy de zelfde redmiddelen omtrent gehangenen en andere schynbaare dooden aanpryst.

Wy gaan over tot de Beschryving der geredde gevallen van den Jaare 1778 en 1779, voor welke onze Maatschappy de Premiën heeft uitgedeeld. Voorãf moeten wy nog aanmerken, dat in het Zevende Stukje, het LXV Geval bladz. 470 en 471. staat: Med. Doctor MEINARDUS EVERHUIS, het geen moet zyn: Med. Doctor MEINARDUS EVENHUIS. — Zo ook blad. 471, de 2de regel van onderen staat: „en te gelyk „het hoofd van het kind ziende dryven” moet zyn: „en te gelyk het hoedtje van het kind „ziende dryven”, — Dus moet ook op bladz. 476, de 4de regel, en geval C. bladz. 485, EVENHUIS, in plaats van EVERHUIS geleezen worden.

I.

Te Amsterdam, den 22sten January 1778, des avonds ten vyf uuren, wierd *Pieter Styger*, oud zestien jaaren, zynde een knaap uit het Aalmoesfeniers Weeshuis, aan het fluisje op de Nieuwmarkt, voor dood uit het water gehaald, en in een naby gelegen huis gebragt, alwaar de

Chi-

Chirurgyn *Jan Rensman*, geroepen zynde, hem terstond ontkleedde, in een wollen deken voor een maatig vuur plaatste, en door het inblaazen met de Tabaksklisteerpyp, het wryven van den rug met *Spir Vini* en *Spir. Sal. Armon.* eene aderlaating zo wel op den rechter als linker arm, en herhaalde prikkelingen in den neus, door middel van een veder, nat gemaakt in den *Spir. Sal. Armon.* het zo verre bragt, dat, na een uur arbeids, de Drenkeling de oogen begon te openen, en door een belemmerde spraak al meerder teekenen van kennis gaf. Hy wierdt vervolgens naakt in een deken, met iemand nevens hem, te bedde gelegd; na welke verwarming hy door twee ruime stoelgangen, en het overgeeven van vuile stoffen, welhaast zo verre in staat geraakte, dat men hem nog den zelfden avond, ten half elf uuren, naar het Aalmoesfeniers Weeshuis kon vervoeren. De Chirurgyn *Rensman* heeft de gouden Medaille verkozen.

II.

In de Muffchenhage, meer dan een halfkwartier uur gaans buiten Zwolle, gebeurde het op den 22ten January 1778, dat een kind van *Anthony Lamberts* en *Everdine Harens*, oud

beneden de twee jaaren, omtrent twaalf uuren
 des middags, in een tobbe met zeepwater, met
 het hoofd naar beneden, gevonden en geheel
 voor dood 'er uitgehaald wierd, zo dat de ver-
 schrikte Moeder, niet om het kind, het welk zy
 reeds voor dood hield, maar om zich te doen
 aderlaaten, om den Chirurzyn *Pieter Belle* te Zwol-
 le zond. Deeze, in zyn beroep bezig, op vyf
 onderscheiden plaatsen vruchteloos gezocht,
 werd eindelyk gevonden, zoo dat 'er zekerlyk
 meer dan een half uur verliep, eer hy by het
 kind kwam. Uit prysfelyke voorzichtigheid had
 hy, van een verdrongen kind gehoord hebben-
 de, offchoon men het dood achte, de Ta-
 baksklister met zich genomen, en vond by
 zyne komst het kind zonder eenig teeken van
 leven. Na het zelve van de natte klederen
 ontdaan, het voor een goed vuur gelegd, de
 Tabaksklister by herhaaling gebruikt, de keel
 met een veder geprikkeld, en gestadige wryvin-
 gen in het werk gesteld te hebben, gelukte het
 hem het kind weder te zien bykomen, wan-
 neer het een en andermaal braakte, en kort
 daarna eenig geluid gaf. Hieröp een weinig
 warm vocht in des kinds keel gegooten heb-
 bende, bespeurde hy in deszelfs leden eene
 styfheid, en eene zoo sterke toefluiting van
 den mond, dat het hem zeer veel moeite gaf
 dien

dien te openen en 'er iets in te brengen. De levensteekenen vermeerderden echter van tyd tot tyd; en het kind, van een warm hembd voorzien, by de Moeder in een warm bed gelegd, en door deeze aan de borst en in den schoot gekoesterd, begon na verloop van omtrent drie uren weder te zuigen, eindelyk, na nog eenen geruimen tyd spraakeloos geweest te zyn, te spreken, en vervolgens zoodaanig in krachten toe te neemen, dat het twee dagen daarna hersteld door huis en op straat liep.

De gouden eerpenning is door den Chirur-
gyn *Pieter Bello* ontvangen.

III.

Te Dordrecht, op den 1sten February 1778, des avonds over negen uren, had *Jacobus van Gilst*, oud drie- en veertig jaaren, by zeer donker weder, op de nieuwe Haven, het ongeluk van in het water te vallen. Niemand was 'er die hier iets van vernam dan *Abram Mikkers*, Schippers-jongen op een daar liggend Schip. Deeze, toen ter tyd in de Kajuit zittende te leezen, hoorde den plomp, liep aanstonds naar boven en riep, alleen aan boord zynde, om hulp. Zyn roepen wierd gehoord van *Pieter van Heel*, Schippersknecht op een ander Schip, mede aldaar liggende. Deeze spoedde zich naar

zynen Schipper *Ary Eyken*, in het achteronder, om hem hier van te verwittigen, *Ary Eyken* nam voort eenen haak, zocht met denzelven in den donker naar een schuitje, vond het, en begaf zich hiermede naar de plaats waar de plomp gehoord was. Door de duisternis kon men niets ontdekken, weshalven *Abram Mikkers* de Scheeps-lantaarn haalde. By dit licht vond men niets dan eenen reiszak, met eenig gerookt spek en koffyboonen. Dit was genoeg voor *Ary Eyken* om met zynen haak daar ter plaatze rond te voelen, wanneer het hem gelukte den Drenkeling, doch zonder eenig blyk van leven, van den grond op te haalen. Men begrypt ligtelyk, dat met dit alles zeer veel tyds verliep, waardoor het reeds kwartier over tien uren was geworden, eer de Chirurgy *Ary Effelbruggen*, die, na dat men den Drenkeling in eene Herberg gebragt had, ter hulpe was geroepen, by den Drenkeling kwam, in wien hy geenen polslag noch eenig ander teeken van leven, dan eenig twyfelbaar geluid van snikken, by zyne komst bespeurde. Straks sneed hy den Drenkeling de natte klederen van het lyf, plaatste hem op een bed op den grond, stelde de Tabaksklister en wryvingen met warme doeken in Brandewyn met zout natgemaakt, in het werk, haalde inmiddels

met

met de veder van eene pen het slym uit den mond, en bevochtigde deezen, door middel van eene veder, met Brandewyn. Eene ader op den arm willende openen, vondt hy beide de armen zoo vast om de borst verstyfd, dat 'er geen verwikken aan was. De strotader kon hy niet doen opzwellen. Na het aanleggen van warme doeken om, en het wryven van den rechter arm, kreeg men deezen in eenen uitgerekten stand. Eene ader, hieröp geöpend, gaf omtrent zeven oncen bloeds, langzaam langs den arm vloeiende. De ademhaaling begon hier op dieper te gaan, doch benaauwd en met eenig geluid, waarna de Drenkeling zeer begon te woelen en onverstaanbaar te spreken.

Men bleef met dit alles bezig tot twee uuren in den nacht, wanneer de Drenkeling wel beter, doch niet by zyn verstand was. Om vier uuren zag hy elk verwilderd aan, begon te hoesten, en gaf veel bloeds op, het welk om vyf uuren weder voorviel. Deeze bloedspuwing wierd gevolgd van eene longöntsteeking, welke den Lyder op den 6den February in het Gasthuis uit het leven rukte. De Chirur-gyn *Effelbruggen*, die reeds te vooren eene gouden Medaille heeft ontvangen, doch toen de helft der waarde aan eenen anderen moest

uitkeeren, heeft nu dezelve alleen verdiend en bekomen.

IV.

Te Amsterdam, op de buitencingel, buiten de Leidsche Poort, waren, op den 3^{den} Februa-ry 1778, des namiddags vóór vier uren, *Jacobus Linske*, Kleërmaakers gezel, oud zeventien jaaren, *Christiaan Ernst Rinske* en *Willem Henke*, het vermaak van het schaatsryden neemende, te samen door het ys gevallen, en wierden door lieden, die, dit vernomen hebbende, met eene schuit door het ys kwamen breeken, opgehaald. Een derzelven wierd vry gemakkelyk opgetrokken, de anderen moeiljeker, door dien de eene met zyne schaats in de slip van des anderen rok gehaakt was, waardoor de zwaarte verdubbeld, en de laatste met de beenen omhoog opgehaald wierd. Wanneer zy in een Wynhuis op het Leidsche Plein gebragt waren, kwamen *Pieter Walderbos*, Chirurgy, *Izaak Roos* en *Willem Trip*, beide de laatsten leerlingen in de Heelkunst, te hulp. *Jacobus Linske* en *Christiaan Ernst Rinske* waren beiden zonder eenig teeken van leven, maar *Willem Henke* was in gunstiger omstandigheid, gelyk ook deeze laatste, van droo-

drooge klederen voorzien, adergelaaten, en verwarmd, verder geen letfel had. Inmiddels bevlytigden zich de gemelde perfoonen om de twee anderen te redden, doch hunne pogingen hadden in beiden geenen gelyken uitflag. Aan *Christiaan Ernst Rinske* wierd tot over half negen vruchteloos gearbeid. Het verdriet wegens deeze mislukking, wierd eenigermaate verzoet, door het gelukkig slaagen in de redding van *Jacobus Linske*, die, nadat men hem spoedig van zyne natte klederen ontdaan, voor een goed vuur gelegd, hem den vluggen geest van Ammoniakzout onder den neus gehouden, eene ader op den arm geopend, hem met doeken, genat in brandewyn met zout, langs de ruggegraat gewreeven had, op eene herhaalde prikkeling met den vluggen geest van Ammoniakzout, na driekwartier uurs arbeids, door beweging met de oogen het eerste blyk van leven begon te geven, voorts eenig geluid maakte, en daarna sprak, waaröp hy in een warm bed gelegd wierd, en na het gebruik van een Klifteen, meer en meer in krachten toenam, zoodat hy nog den zelfden avond in eene fiede naar zyn huis gebragt wierd.

De Premie van zes dukaaten is onder gemelde

Pieter Walderbos, Izaak Roos en Willem Trip gelykelyk gedeeld.

V.

In de Vogelenzang gebeurde, in den nacht van den 9den February 1778, het volgende geval.

Martinus Smulders, oud zes-en twintig jaaren, als jaager eene Schuit van Leiden naar Haarlem gebragt hebbende, had in zyne terugkomst, een kwartier voor twaalf uuren, by de Buitenplaats Ipenrode, het ongeluk van met zyn paard in de trekvaart te vallen. Nog eenigen tyd bleef hy op zyn paard zitten en poogde op den wal te komen, doch wierd door de lyn der Nachtschuit, die van Haarlem naar Leiden voer, van zyn paard in het water geflingerd. De Schippers dier schuit deden hun best om hem hieruit te redden, het welk niet dan na eenen geruimen tyd en met groote moeite gelukte. De Drenkeling in de Schuit nedergelegd en tot aan de Bartenbrug mede gevoerd zynde, wierd ten twee uuren in de naastbystaande Herberg gebragt en voor dood op den grond gelegd. *Jan Vogels*, leerling in de Heelkunst, by *Willem Teeuwen*, Chirurgyn in de Vogelenzang, wierd

er by geroepen, dewyl zyn Meester door een beenbreuk buiten staat was. Hy vond den lyder, zonder eenige teekenen van leven, voor het vuur koud en styf liggen. Eene aderlaating op den arm, gaf byna geen bloed. Na eenige herhaalde inblaazingen van Tabaksrook door de Tabaksklisteer, bespeurde men eenige beweging in den buik, en het bloed begon uit het laatgat wat beter te vloeijen. Met het inblaazen van Tabaksrook nog een half kwartier uurs aangehouden zynde, deed de Lyder eenige vergeeffsche poogingen tot braaken, en gaf kort daarna een weinig slyms over, wanneer het bloed met eenen straal begon te loopen, wordende dus veertien of vyftien oncen bloeds ontlast. De levensteken en namen meer en meer toe, en de lyder sloeg, na andermaal eenig vogt gebraakt te hebben, een wild gezicht op. Men bleef nog met de Tabaksklisteer voortwerken, tot dat de Lyder tot zyne volle kennis kwam. Hierop by een goed vuur gezet zynde, viel hy in slaap. Ontwaakt, gebruikte hy een hartsterkend middel, en was des morgens om elf uuren zoo verre hersteld, dat hy met de Schuit naar Leiden, waar hy t'huis hoorde, vertrok. *Jan Vogels* heeft de gouden Medaille bekomen.

VI.

Op Haulerwyk, behoorende onder den Dorpe Donkerbroek en Haule in Vriesland, viel, op den 19^{den} February 1778, om vier uuren des namiddags, *Jan Leffers*, oud omtrent zeven jaaren, uit het School komende, en over eene draaiplank gaande, in de Vaart, en zonk onmiddelyk onder het ys naar den grond. Wanneer men vruchteloos naar het kind zocht, verstoutte zich *Klaas Rienks* tot aan zyne kin door het ys in het water te springen. Onder het ys rond voelende, gelukte het hem nog niet het kind te vinden, weshalven men het ys meer en meer moest openbreken, door welk alles een half uur verliep, eer men, door middel van haaken, het kind zonder blyk van leven ophaalde. *Klaas Rienks*, *Hendrik Jans* en *Libbe Hendriks*, verzuimden echter niet te beproeven of zy het doodschynend kind nog konden behouden, het welk hen gelukte, nadat zy hetzelve voor een goed vuur gelegd, het met eene pypesteel in den endeldarm geblaazen, den mond opengebroken, en door het ingeeven van gesmolten boter het aan het braaken gebragt hadden, waarna het kind met een groot geraas en getier by zich zelve kwam en voorts hersteld is.

De Premie is zodanig verdeeld dat *Klaas Rienks* vier-en-twintig guldens, en *Hendrik Jans* en *Libbe Hendriks*, te samen de overige zeven guldens en tien stuivers bekomen hebben.

VIL

Te Amsterdam, den 4^{den} Maart 1778 des morgens ten vyf uuren, wierd de Chirurgyn *Albertus Volraad Nedderman* op Boomsloot geroepen by eenen Drenkeling, genaamd *Gerrit Cousiné*, die byna drie vierde van een uur in het water had gelegen, voor dood opgehaald was, en door hem nog zonder eenig teeken van leven gevonden wierd. De Drenkeling door den gemelden Chirurgyn van zyne natte klederen ontslaagen, in eene wollen deken voor het vuur gelegd, by herhaaling met Brandewyn en den vluggen geest van Ammoniakzout gewreeven, en met Tabaksrook geklisteed, zynde gaf na driekwartier uurs arbeidens eenige teekenen van leven, welke vermeerderden na dat men hem Brandewyn in de keel gegooten en vervolgens op den arm adergelaaten had. Beschonken geweest zynde, eer hy in het water viel, geraakte hy in eenen diepen slaap, waaruit hy niet ontwaakte, niettegenstaande men hem by herhaaling wreef en met den vluggen geest

geest van Ammoniakzout onder deſ neus prikkelde. In eenige drooge klederen in een warm bed gelegd, kwam hy eerst ten tien uuren by zich zelve, en begon te ſpreken met benaauwdheid en moeiljelyke ademhaaling: na het neemen van een ligt braakmiddel, het welk weinig of niet werkte, is hy voorts langzaam gebeterd.

De gouden Medaille is den Chirurzyn *Nederman* ter hand geſteld.

VIII.

Te Noordwaddingsveen, wierd'op den 27^{ſten} Maart 1778, des morgens om half elf uuren, *Jan van Someren*, oud vyf en een half jaar, nadat hy een half uur vermist was, door zynen Vader *Cornelis van Someren* en *Aagje Joosten Roberts*, zonder eenig blyk van leven uit het water gehaald. Men zond om den Chirurzyn *Pieter de Nick*, waarmede een kwartier uurs verliep. Inmiddels bragt men het kind in huis, ontkleedde het, en lei het voor het vuur in een warme deken. *De Nick* aldaar komende, vond het kind voor een oogenblik kreunende, het hoofd zeer gezwollen, de lippen blaauw, de oogappel zeer verwyd en zonder

be-

beweeving, den rechteronder-arm geheel blaauw, aan geene der handen eenigen polsflag. Wryving met warmgemaakte doeken over de borst en langs de ruggegraat, eene aderlaating op de linker strotader, die eerst weinig, doch na eenige minuten meer bloeds gaf, het klistereen met tabaksrook, het houden van den vluggen geest van Ammoniakzout onder den neus, bragten het kind na eenen geruimen tyd zoo verre, dat het eerst door neiging tot braaken en het bewegen van het hoofd, zichtbaare teekenen van leven gaf. Na herhaalde prikkeling met den vluggen geest van Ammoniakzout, begon het kind het hoofd van het kussen, waar op het lag, op te ligten, doch het viel telkens weder neêr. De blaauwheid der lippen verdween alengs, gelyk ook die des rechterarms. Eindelijk begon het te schreijen met benaauwdheid, wanneer men het eenig geestryk vocht in den mond goot, het welk echter het kind niet doorslikte. De polsflag deed zich weder op, doch was zeer klein en zwak, en de onderste ledemaaten bleeven koud, hoe zeer men dezelve door het vuur zocht te verwarmen. Met dit alles ruim een uur bezig geweest zynde, bezorgde *de Nick* verder, dat het kind by een naakt persoon in een bed gelegd wierd, met dit gevolg, dat het eenigen tyd daarna begon

te spreken, en over het geheele ligchaam te beeven, voorts heet wierd, sterk uitwaasemde en in eenen snurkenden slaap viel, waaruit het wakker gemaakt wordende, telkens weder insliep tot des avonds om vyf uren, wanneer het volkomen by zich zelve kwam, niets overhoudende dan eenige ligte stuiptrekkingen in beide de armen, welke vervolgens ophielden, zoo dat het kind des anderen daags hersteld was.

Pieter de Nick heeft de gouden Medaille bekomen.

IX.

Te Metslawier, den 6^{den} April 1778, des avonds tusfchen vyf en zes uren, wierd *Hylke Jaspers*, kind van *Jasper Pieters* en *Hylke Aukes*, oud tusfchen de twee en drie jaaren, voor dood uit het water gehaald. *Johannes Foosten Schild*, een Bakker, nam het kind over, droeg het, omtrent een half uur lang, heen en weder loopende, op zyne fchouderen, waarop zich eenige levensteekenen opdedden. Het kind hier op in huis gebragt, voor een goed vuur gekoesterd, met een Tabakspyp in den endeldarm geblaazen, en door het ingeeven van gefmolten boter met een weinig Brandewyns tot het overgeeven van water gebragt zynde,

is allengs meer en meer bekomen en geheel hersteld.

Johannes Joosten Schild, heeft een zilveren Medaille en het overige in geld verzocht en bekomen.

X.

Op den 14^{den} April 1778, des morgens ten half zeven uren, wanneer het uit den Noordwesten stormde, met eene vry hooge zee en sterke branding, kwam, met eenige andere pinken, te Scheveningen, een pink opzeilen, gevoerd door den Stuurman *Pieter Groen*, oud in de veertig jaaren, en met aëmborstigheid en hoest gekweld. Wanneer deeze, om zeker wrak te myden, wat wilde afhouden, geraakte het vaartuig overdwers de zee, wierd door de geweldige baaren, daar het in de zwaarste branding was, overweldigd, sloeg om, en lag met mast en zeilen op het water. De Stuurman *Groen*, dus buiten boord en in de felle branding geworpen, poogde al spartelende, doch vruchteloos, zich op den rug met het hoofd boven water te houden. De woede der zee (en mogelyk het maakfel der wyde hoozen of laarzen, welke door dee-

ze Visschers gedraagen worden) was oorzaak dat hy, ondanks zyn worstelen, met de beenen omhoog en dus het hoofd naar beneden geraakte. Op deeze wyze wierd deeze Schipbreukeling allengs door de zee zoo dicht aan strand geslaagen, dat eenige kloeke mannen, elkander hand aan hand vasthoudende, hem konden bereiken, en uit het water op strand haalden, doch in zulk eenen staat, dat 'er geen het minste blyk van leven in hem te bespeuren was. Het aangezicht was paarsblauw en zeer opgezet; de oogen vond men geslooten, en om mond en neus eene menigte slyms. Na een kwartier uurs in zee gelegen te hebben, dus opgehaald, wierd deeze naar allen schyn doode in het Heeren-logement gebragt. De Chirurgyn *Joannes Groesbeek*, te hulp geroepen, kwam, omtrent zeven uuren, by den Drenkeling, plaatste hem voor een vuur, terwyl men hem de natte klederen uittoog, wreef hem met warmen brandewyn, over buik, borst en ruggegraat, en zorgde de ligging van het ligchaam somtyds te veranderen. Na een groot kwartier uur wryvens, begon hy eenige flauwe levensteekenen gewaar te worden, stelde toen, in het wryven door anderen verpoosd, eene aderlaating in het werk op den arm, doordien de strotäder zich niet vertoonde.

Het

Het bloed, eerst traag, vervolgens beter vloeiende, wierd tot vyf of zes oncen ontlast. De Chirurzyn onderwyl met de platte rechthand de flinkerborst des Drenkelings drukkende, en, op het zien vermeerderen der levensteeken, met de andere hem brandewyn in den mond gietende; ook een gedeelte daarvan voorzichtig in den neus latende loopen, bespeurde oogenblikkelyk hierop eenige beweging van snikken, waarop hy den lyder oprichtte, die voorts met een steenend geluid; eenige gulpen slyms uit den mond ontlastte, en de oogen opende; welke zich als by een zoo genaamd gebroken gezigt vertoonden. Op deeze wyze voortgegaan zynde, gaf de lyder, (telkens, wanneer hy een snikkend geluid maakte, opgeligt zynde,) verscheiden maalen eenig schuim by gulpen op, ziende het eerst opgegeeven wit, en het volgende rood van kleur. Omtrent agt uren vertoonde zich eene benaauwde en korte ademhaaling; waarby een hoest kwam, die telkens meer en meer van het gemelde roode schuim opwierp, waaronder de teekenen van benaauwdheid van tyd tot tyd vermeerderden. De Drenkeling wierd voorts in een warm bed, in den hoek van den haart gelegd, en door eenen zak met warme asch op

de borst verwarmd, terwyl men met de wryving van den buik bleef aanhouden. Verder met goede dekens gedekt, door middel eener bedstoove aan de voeten verwarmd, en in eene half zittende, half leggende gestalte gehouden, begon hy, omtrent half negen, doch zonder kennis, te spreken, en een weinig tyds daarna over koude te klaagen, zynde de ademhaaling nog kort en reutelende, met ophoesten van rood schuim, het welk nu telkens eenige verligting schein te geven. De polslag wierd kenbaarer, doch wat tuschenpoozende. De lyder, met wien men nu zoo verre gevorderd was, wierd vervolgens slaaperig, de benaauwdheden vermeerderden, de hoest bleef langer weg dan te vooren, het aangezicht wierd van bleek, rood en opgezwollen, de pols traager, en men bespeurde stuip-trekkingen in het aangezicht, zoodat de omstanders allen dachten, dat hy nu waarlyk stierf. Doch eene herhaalde aderlaating op den arm, tot twaalf oncen bloeds ontlastende, had ten gevolge, dat deeze gevaarlyke toevallen, begonnen te verminderen. De kennis echter bleef minder, en men had nu vry wat moeite om eenig antwoord van hem te bekomen. Na het gebruik van een Klisteer, bestaande uit
een

een afkookfel van Tabak en Kamomillebloemen, met een goed deel zouts, welke eenigen tyd inbleef, bekwam de lyder ten tien uuren eene goede ontlasting, geraakte meer en meer by zyne kennis, doch bleef benaauwd in de ademhaaling, zonder ophoesten, en klaagde over koude. Na een prikkelend, verdunnend, hartsterkend en zweetdryvend mengfel, lepelswyze gegeven, kwam 'er eene ruimere ophoesting van rood schuim; de andere toevallen bedaarden, de uitwendige warmte nam toe, offchoon de lyder zelve nog over koude bleef klaagen, en dit alles wierd door een goed zweet gevolgd, waaröp de lyder meer en meer begon te spreekken en klaagde over pyn in de ooren en slaphartigheid. Na elf uuren geene uitwendige middelen meer gebruikt, eene maatige warmte onderhouden, en voorts eenig Kandeel gegeven zynde, geraakte de lyder na twaalf uuren in slaap, fliep vry geregeld twee uuren, waarna hy, ontwaakt zynde, zeide zeer wel doch zwak en pynelyk te zyn. Echter bleef 'er nog een gereutel in de borst, met een klein hoestje en het opgeeven van het meergemelde roode schuim gepaard. Eindelyk was hy des namiddags om vier uuren zoo verre gevorderd, dat men hem met eenen beslooten wagen

naar zyn huis, en hem voorts in een warm bed bragt, waarin hy den volgende nacht wel sliep. Agt dagen na dit gevaarlyk ongeval, wandelde hy wederom op straat, als uit den dood verreezen.

Den wakkeren Chirurgy J. *Groesbeck*, die ons van deeze gebeurtenis en zyne handelwyze een zeer omstandig en naauwkeurig verhaal, uit het welke het bovenstaande getrokken is, heeft medegedeeld, is de gouden Medaille ter hand gesteld.

XI.

Ongelukkiger slaagde men op denzelfden 14^{den} April te Amsterdam, alwaar des nachts, tuschen twaalf uren en half een, op de lange heutgracht, een Portugeesch Jood, *Jacob Belifante Cohén* genaamd, (sedert eenigen tyd zeer droefgeestig) in het water viel, en zonder tekenen van leven 'er uitgehaald, door *Moses Zadok* te bedde gelegd, op beide de armen adergelaaten, tweemaal met gemeene Klistee- ren en eens met eene van een afkooksel van tabak en lyn-olie toebercid, geklisteed, langs den rug met brandewyn en zout gewreeven, daarna in twee dekens gerold en dus ver-

verwarmd, na meer dan een uur arbeidens, weder zoo verre tot kennis gebragt was, dat hy zich oprichtte en om koffy vroeg, doch vervolgens weder in krachten afnam, en omtrent half vyf uuren stierf.

Moses Zadok, die aan onze vereischten voldaan heeft, (om naamelyk een Drenkeling, waarby geen tekenen van leven bespeurd wierden, weder geheel tot zichzelve te brengen,) is ook met onze gouden Medaille begiftigd.

XII.

Te Westzaandam, den 27sten April 1778, des avonds omtrent negen uuren, viel *Roelof Nieuwenhuis*, knecht van den Heer Burgermeester *Abraham van Broek*, oud twee- en twintig jaaren, terwyl hy bezig was om een' spyker te zoeken, waar aan hy zyn schuitje in een binnehaventje agter een huis kon vast leggen, over boord van dat schuitje in het water. Hy schreeuwde, en zonk daarop aanstonds in den modder. Zyn roepen werd gehoord door *Marten Poel*, *Jacob Spyker*, en *Ferdinand Gottlieb Stolte*, knecht van den Chirurgyn en Apotheker *Wilhelm Pbilip Thummius*. Deezen gin-

gen in een ander schuitje, en na omtrent anderhalf kwartier uurs met haaken gezocht te hebben, hadden zy het geluk den Drenkeling optehaalen, dien zy in het naastbygelegen huis van den Heer *Hendrik Kuypcr* bragten. Hier deden zy hun best om het ligchaam door beweging water te doen ontlasten, doch zulks niet gelukkendé, liep *Klaas Kuypcr*, zoon van den zo evengemelden *Hendrik Kuypcr*, om den reeds genoemden Chirurgyn *Thummius* te haalen, die ook zonder tydverzuim zich naar den Drenkeling begaf. Aldaar komende vond hy hem op den grond liggen, terwyl de omstanders nog aanhielden het ligchaam te bewegen. Het aangezicht was met schuim en modder bedekt, de oogen, mond en tanden sterk gesloten, en zo min in de grote slagaderen als in de uiteindens der leden eenige beweging des bloeds of polslag te bespeuren; zodat men hem voor dood hield. Meester *Thummius* liet aanstonds de natte klederen van het lyf snyden, en deed toen op de *Vena basilica* van den regter arm eene aderlating van een of twee oncen bloed, 't geen echter aanstonds stolde, en ook weldia ophield te loopen. Terwyl hy de ader verbond, was een genoegzaam vuur aangelegd, en een hembd warm gemaakt, 't geen men den Drenkeling, nu van de natte

klederen ontbloot, aandeedt, zo als ook een gewarmde jas. In dezen staat rolde men hem in drie of vier wollen dekens, en plaatste hem voor het vuur, dat sterk wierd opgestookt. Men wreef met warme handen, en warm gemaakte doeken den onderbuik, den ruggegraat, en de zyden, zo als ook onder de voeten met een schuier, om door prikkeling beweging te verwekken.

De mond en tanden bleven styf gesloten, 't geen verhinderde hem melk met olie, en nog een ander braakmiddel, 't geen men had klaar gemaakt, in te geeven. Ook kon men de Tabaksklisteerpyp, wegens eenig gebrek, niet gebruiken; weshalven de Chirurgyn *Thummius* besloot een Klifteen, bestaande uit een aftrekfel van tabak te zetten, het geen ook van die goede uitwerking was, dat de Drenkeling met de Tabakskliseen ook een goede hoeveelheid water en afgang loosde, waarom men ook dezelve nog eens herhaalde. Nu goot men hem een lepel vol van zeker klaar gemaakt drankje, met veel moeite, door den nog gesloten mond en tanden in de keel: hierop kwam eenig schuim by den Drenkeling op den mond, en men bemerkte nu en dan eenige polsflagen, waardoor den yver der helpers wierd opgewakkerd.

Men voer voort met wryven, en omtrent één uur begon de pols zich te verheffen, terwyl de lyder tevens in stilte geraakte. Ten twee uuren sprak hy een enkel woord, doch weder in rust komende, ontwaakte hy ten vier uuren, wanneer hy over dorst klaagde, en een kopje koffy dronk, en op het geen men hem vroeg gepaste antwoorden gaf.

Den volgenden dag was hy zeer zwak, doch door de verdere goede behandeling van den Chirurzyn *Thummius*, welke door ons met den gouden Medaille beloond is, spoedig hersteld zynde, is hy wederom in zynen voorigen dienst getreeden.

XIII.

Te Amsterdams, den 30^{den} April 1778, des namiddags omtrent vyf uuren, was *Cornelis Cornelisfen*, oud twaalf jaaren, op de Rapenburgergragt, voorby de Kattoendrukkery van den Heer *Guitard*, voor de Herberg de Kaap de Goede Hoop, van een vlot balcken in het water gevallen. Een der Werklieden uit de gemelde Drukkery daarömtrent zynde, en ziende den jongen worstelen om boven water te blyven, liep van de vlotten af, om een' haak te haalen: doch hier mede

te rug komende, was het kind reeds gezonken. *Pieter Thomas*, Karryder in dezelve Drukkery, met andere werklieden op het geroep toegeschoten, deed hem de plaats aanwyzzen, waar het kind gezonken was, welke ook uit eenige opkomende borrelingen kenbaar wierd. Hierop zyn horologie aan eenen der bystanders gegeven hebbende, springt hy van den steilen wal in het water, niet zonder gevaar van zyn eigen leven. Zyne eerste poogingen om den Drenkeling te grypen, te vergeefs zynde, begeeft hy zich andermaal verder van den wal af, dieper onder het water. Na eene geruime poos, kwam hy wederom boven, met het kind aan de hand vast. Men reikte hem eenen langen stok toe, waarmede hy naar den wal getrokken, en dus met den Drenkeling uit het water gehaald wierd. Deeze had de oogen verdraaid, den mond met schuim bezet, zonder dat men eenig teken van leven in hem konde bespeuren, terwyl de omstanders hem voor dood verklaarden. Men bragt hem echter in de gemelde Herberg, leide hem voor een vuur, en rolde en solde hem, by aanhoudendheid. Nadat hy hier door een gulp water had overgegeeven, goot *Pieter Thomas* hem een weinig brandewyn in de keel, waar op een sterke braaking, en allengskens zyn volkomen herstelling volgde

Men

Men kan begrypen welk een genoegen het ons baarde, den braaven *Pieter Thomas*, die zich zelve gewaagd had, om zynen medemensch den dood te ontrukken, met den zynen geredden Drenkeling in onze Vergadering te zien, te meer toen hy, schoon een arbeidsman, geën geld, maar den gouden Medaille tot een gedachtenis begeerde, welke wy hem met blydschap gegeven hebben.

XIV.

Den 6^{den} May 1778 had *Jacobus Ruitenburg*, oud twaalf jaaren, het ongeluk, voor een Timmerwerf aan den hoogen Rhyndyk, onder Hazerswoude, in den Rhyn te vallen, het geen door zekeren *Willem Breckland*, te Koukerk woonende, van de laage zyde gezien wierd; op wiens geroep *Jan Paulus*, knecht op de Timmerwerf, met een' langen haak kwam toefschieten, en Oostwaards opvischte, doch te vergeefs. *Gerrit Hogeveen*, een oud man, die mede op het gerucht was aangekomen, vischte Westwaards, en had het geluk den Drenkeling (die nu omtrent een halfuur in het water gelegen had, en van elk voor dood gehouden wierd) aan den wal te haalen; waarop *Jan Paulus* hem in een leeren schootsvel naar

zyn

zyn huis bragt. Hier ontkleedde hy hem ten eerften, lag hem voor een vuur, van krullen en spaanders opgestookt, en wreef hem met warme doeken. Hiermede was hy mogelyk agt of tien minuten bezig geweest, toen de jongeling een gulp water overgaf. Hierop goot hy hem een weinig genever in den mond, het geen, onder het geduurig wryven herhaald zynde, van dat gevolg was, dat de Drenkeling allengskens meerder tekenen van leven gaf, die men het eerste in de vingeren en armen ontdekte. *Jan Paulus* koesterde hem den volgenden nacht in zyn eigen bed, daar hy ook nog water overgaf. Hy was niet voor den tweedendag in staat, met zynen Vader naar Hazerswoude te vertrekken. *Jan Paulus* heeft de gouden Medaille begeerd, en aan zekeren *Jacob Bengelsdyk*, voor zyn getrouwe hulp, een gouden dukaat uitgekeerd.

XV.

Te Bollingawier, gelegen onder het Dorp Nykerk in Oostdongeradeel, in de Provintie van Vriesland, den 30sten May 1778, wierd *Jan Fitzes*, oud omtrent drie jaaren, in een sloot aan den weg in het water gevonden. *Antje Wytzes*, Huisvrouw van *Fitze Jans*,
Moe-

Moeder van het kind, zulks vernomen hebbende, liep terstond derwaards, en sprong in de sloot om haar kind te redden. Zy kreeg het zelve spoedig en gaf het over aan *Fentje Thomas*, huisvrouw van *Tjerk Wytzes*, welke, zo wel als andere daar by zynde Vrouwen, geen tekenen van leven in den Drenkeling bespeurde; zelfs niet na dat zy omtrent een kwartuurs daarmede gewerkt hadden, zo dat zy alle hoop om het leven wederom te verwekken, byna opgaven. *Klaas Ages*, Timmerman in het voorzeide Dorp, toen daarby komende, verzocht dat men het kind aan hem wilde overgeeven, en het op zyn schouderen gelegd hebbende, liep hy 'er nog een half kwartuurs mede in 't ronde, onder welke loopen hy eenige beweging in het lichaam bespeurde, gelijk vervolgens ook eenige andere, hoewel zeer flaauwe levensteken en zich begosten te vertonen. Toen bragt men het kind voor het vuur, en koesterde het zelve, waardoor het eerst aan 't overgeeven geraakte, en vervolgens geheel herstelde. *Klaas Ages* heeft de Premie ontfangen.

XVI.

Te Terheyde, een Zeedorp in het Westland

land, den 1sten Juny 1778, omtrent den middag, was het kind van *Willem Looy*, zynde een jongetje oud een jaar en elf maanden, voorover met het hoofd in een tobbe met vuil water gevallen, en door zyne Moeder voor dood daar uitgehaald. *Hendrik van der Water* leide het kind op zyn kniën, en poogde, doch te vergeefs, door schudden en wryven, daar in leeven te verwekken. Intusfchen had men gezonden om *Johannes Nieuwenhuizen*, Chirurgynt te Monfter, een klein kwartieruurs van daar woonende, welke, zo spoedig mogelyk by den Drenkeling gekomen zynde, de natte klederen deed uittrekken, en met de Tabaksklisteerpyp in het fondement blies. Hieröp nog geen beweging bespeurende, zette hy een Klisteer, uit zoete melk, boerenstroop, oly en zout samengesteld, waar op eene groote ontlasting van stinkende stoffen volgde. Toen weder met de Tabaksklisteer voortgaande, kwam 'er ontspanning in de deelen, voornamelyk in den mond, die te vooren styf gesloten was. Vervolgens deed de Chirurgynt *Nieuwenhuis* eene aderlaating, prikkelde den mond van den Drenkeling, door middel van een veder in *Spir. Vini* gedoopt, blies dien Spiritus in den neus, en deed hem ook ruiken aan den *Spir. Sal. Armon*, wanneer tot vreugde

de van de aanschouwers, en vooral van de Moeder, het kind zo verre herstelde, dat men het een braakmiddel konde ingeeven, 't geen van goede uitwerking was, en den Drenkeling geheel deed bykomen. De Chirurgya *Nieuwenhuis*, heeft de gouden Medaille ontfangen.

XVII.

Te Amsterdam, den 9^{den} Juny 1778. was de Huisvrouw van *Lourens Hays*, woonende op de *Angeliersgragt* by de *Tichelbrug*, in de blaauhofsgang, 's avonds omtrent negen uuren, zonder tekenen van leeven uit het water gehaald, en door hulp van de Chirurgyns *Dirk Rikkels* en *Arnoldus Schut*, die daar mede tot elf uuren bezig geweest zyn, weder in het leven hersteld. De Chirurgyns hebben de *Premie* gedeeld, hebbende *Dirk Rikkels* een kisje met instrumenten, en *Arnoldus Schut* de zilvere *Gedenkpenning* ontfangen, en de eerste aan den laatste het verschil in geld goedgeedaan.

XVIII.

Te Heinkensand, op het Eiland Zuidbeveland, den 14^{den} Juny 1778. op het Kasteel

Watervliet, toebehoorende aan de Hoog Edele Welgeboren Vrouwe Douariere *de Perponcher*, was *Marinus Marinusfe*, oud omtrent drie jaaren, zoon van *Marinus Daniels*, Tuinman aldaar, in tegenwoordigheid van den Hoog-Edelen Welgeboren Heer *W. R. van Tuyl van Serooskerken*, Heeren van Zuilen, en de genoemde adelyke Vrouwe, benevens eenige Dienstboden door des kinds Moeder, uit de Vest, die rondom het gemelde Kasteel ligt, voor dood uit het water gehaald, zonder dat men weet by wat toeval het daarin gevallen was, nog ook hoe lang het daarin gelegen had. By het uithaalen gaf men het met de volle hand eenige slagen voor de billen, en het loosde door den mond eenig water. *Cornelis de Lover*, Chirurgyn te Heinkensand, daarby gekomen zynde, vond het kind op de armen van den Heer *van Zuilen*. Men bragt hetzelfde voor een maa-tig vuur, wreef het geduurende een half uur met warme doeken, en blies het toen, door middel van een Tabaksklisteerpyp, den Tabaksrook in het fondement, waarmede men ook een' geruimen tyd aanhield, dewyl men rommelingen in de ingewanden bespeurde. Kort daarna begon het kind zyn water te ontlopen, het kreunde, de pols openbaarde zich, en de natuurlyke warmte herstelde langzaamer-

hand. Eindelyk schreeuwde het vry luidruchtig, doch gaf geen bewys van kennis. Men lag het kind in een warme wolle deken, wanneer het in eenen natuurlyken slaap geraakte, die tot den volgenden morgenstond ten vyf uuren aanhield. Toen was het nog wat walgachtig, en gaf na verloop van een uur eenige slymstoffen over: waarna het zo volkomen frisch en gezond was, als eer dat het in het water viel. De Chirurgyn *de Lover* is met den gouden Gedenkpenning beloond.

XIX.

Twee bovenlandsche Arbeiders, werkende te Hoofdplaat, niet verre van Sluis in Vlaanderen, kregen des nachts, tusfchen den 12^{den} en 13^{den} Juny 1778, in de tent of hut, daar zy zouden overnachten, met elkanderen geschil, het geen zo hevig wierd, dat een van hen zynen makker met eenig gereedschap eene zo zware wond aan het hoofd toebragt, dat hy nederviel en zo hy meende dood was, waarom hy, om de straf te ontgaan, zich zelve ging verdrinken.

Bartholomeus Cornelis Weygandt, Chirurgyn te Hoofdplaat na dat hy een uur te voren

den gewonden perfoon verbonden had, was wederom gekomen om te zien of hy ook eenige zwaarder toevallen gekregen had. Een kwartieruurs daar geweest zynde, hoorde hy buiten de Tent roepen: „hy heeft zich verdronken”. Naar buitengaande, zag hy verfcheide menfchen zich fpoeden naar de kreek, die niet ver van daar voorby de Hoofdfal loopt. Hy verlaat voor dien tyd zynen lyder, en begeeft zich mede derwaards. Hy ziet den ongelukkigen genaamd *Willem Fitties*, oud omtrent drie-en dertig jaaren, reeds half op het land getogen, door *Johan Jensfen* en *Lokker Aefting*, beide Oldenburgers, die hem verder met een' haak, welke zy in zyn rok geflagen hadden, uit het water haalden. Men kan uit het verhaalde befluiten, dat de Drenkeling eenen zeer geruimen tyd in het water moet gelegen hebben; en het is derhalven geen wonder, dat het ligchaam ftyf, onbeweeglyk en zonder eenig teken van leven bevonden wierd. Zie hier ondertusfchen wat de Chirurgyn *Weygandt* verrichtte, met dat gewenschte gevolg, dat deeze ongelukkige nog behouden wierd. Na dat hy het ligchaam, en vooräl het aangezicht, van het aanhangende flyk gezuiverd en het fchuim van den mond gevaagd had, zag men een weinig bloed uit den neus loopen. Men opende met

moeite den sterk gefloten mond, en de Chirurgyn blies zynen adem in denzelven, te gelyk het ligchaam wryvende, en daarmede omtrent drie minuuten aanhoudende. Hy stak met een prop, gemaakt van lang plukfel, by gebrek van een veder, de Sp. Sal. Vol. in de beide neusgaten. Vervolgens blies hy den tabaksrook in 't fondement, waarby men waarnam, dat de aars sterk gefloten was, 't geen den Chirurgyn moed gaf. Echter bespeurde men na dit alles nog geen leven. Doch wanneer hieröp een ader geopend was, waaruit eerst wel zeer weinig, maar door aanhoudend wryven tot vier of vyf oncen bloed ontlast wierd, gaf de Drenkeling het eerste blyk van leven door eenen brullenden schreeuw. Toen liet Meester *Weygandt* hem opneemen en draagen naar de naastby gelegen Tent, dat juist dezelfde was daar de gewondde Maker lag; doch niettegenstaande de redder ernstig begeerde, dat men hem zoude innemen, wilde men den man die de wond had toegebracht niet ontfangen. Men was dan genoodzaakt hem verder naar eene andere Tent te draagen, 't welk geschiedde, terwyl men het aangezicht naar den grond, en het hoofd een weinig lager dan de beenen gehouden wierd. Onder het draagen liep een schuimend vocht
uit

uit neus en mond, het welk gepaard ging met een brullend geluid. Tusschen beiden deed de Chirurgyn het ligchaam nu en dan nederleggen, wreef den rug en uiterste ledemaaten, en drukte de ingewanden opwaards naar het middelrif, waardoor altoos, onder het aanhoudend geluid, meer schuim uit neus en mond geloosd wierd. Eindelyk kwam men aan de tweede Tent, waarin het ligchaam niet konde geplaatst worden, waarom hy twee bosfen stroo, aan de Oostzyde der tent deed nederleggen, en daarop den Drenkeling, die nu reeds kennis toonde, schoon hy nog niet sprak, plaatste. Men deed hem de onderklederen uit, en dewyl de ademhaling nog zeer moeijelyk was, wierd het laatgat wederom geopend, waaruit nu, zonder moeite, omtrent zeven oncen bloed getapt wierd, het geen van dat gevolg was dat hy begon te spreken. Toen deed men hem drooge klederen aan, en liet hem op het stroo in de zonnestraalen liggen; waarna hy hem eindelyk een braakmiddel gaf, het geen deezen ongelukkigen volkomen herstelde. De Chirurgyn *Weygandt* heeft de gouden Medaille gekozen.

XX.

Te Amsterdam, den 30sten Juny 1778, des a-

vonds ten zes uren, was het kind van *Tjerk de Jongh*, oud omtrent zes jaaren, op de Baan-
gragt, tusfchen de Goudblomstraat en de Lin-
degragt in het water gevallen. Een jonge-
ling, *Hendrik van Diemen*, sprong mede in het
water om het kind daaruit te haalen, 't geen
hem gelukte met behulp van *Abraham van der
Meulen*. Men bragt het ten huize van *Paulus
Hiltsbrand*, Broodbakker in de Goudblomstraat,
alwaar men, om het kindt te verwarmen, het
op den Oven leide. *Gysbert Baay*, knecht by
den Chirurgyn *Pieter Uytermolen*, zyn Mees-
ter niet te huis zynde, wierd daarby geroe-
pen, en nam den Drenkeling, die nog zon-
der eenig teeken van leven was, van den
Oven. Hy trok aanstonds de natte klederen
nit, en liet ondertusfchen een deeken in den
Oven warm maaken, waarin hy den lyder, nu
van zyne klederen ontbloot zynde, op een ta-
fel voor den warmen Oven plaatfte. Hy wreef
den rug met *spiritus Vini*, en liet door een
scheede van een mes in den aars blaazen: hier
mede aanhoudende, kwam 'er eenige ontlas-
ting van stoffen, waarna hy door een Tabaks-
pyp den rook van Tabak in het fondement
deed blaazen, en waaröp een zwaare ontlas-
ting van afgang volgde. Tusfchen beiden blies
hy den Drenkeling, de mond toehoudende,

in den neus, om de longen uittezetten. Na dat hy op deeze wyze meer dan een uur gewerkt had, kwam 'er een weinig schuimend vocht met bloed uit den neus en mond, de natuurlyke warmte verspreide zich allengskens door het ligchaam, en de omloop des bloeds herstelde. De wakkere *Baay* deed toen eene aderlaating op den arm, 't geen de herstelling verder bevorderde, doch van zwaare stuiptrekkingen gevolgd wierd, waarom hy *Zuurdeeg* onder de beide voeten leide. Na anderhalf uur begon het kind te schreijen en om zyne Moeder te roepen: men bragt het toen naar huis, alwaar het nog in den nacht ten twaalf uren door zynen redder bezogt wierdt; die het, behalven een weinig koorts, waarvan het den volgenden dag ook hersteld was, zeer welvaarende bevond. *Gysbert Baay*, die kort daarna als Chirurgyn ten oorlog is gaan vaaren, heeft de goude Medaille ontfangen.

X X I.

Te Hoorn, den 10^{den} July 1778, was een jongeling, genaamd *Gerrit Evertsz van Willige*, uit een schuit in het water gevallen. De schuit, door de beweging van twee kinderen, die daar in waren, van daar gedreven zynde, spartelde

de Drenkeling eenigen tyd, doch zonk toen in het midden der Turfhaven. *Pieter Saal* en *Abraham Groenewout* een schuit genomen hebbende, visten met haaken en stokken, en hadden het geluk hem, schoon zonder teken van leeven, aan den wal te brengen. Met het een en ander was meer dan een kwartier uurs verloop. Dezelfde Perfoonen, die hem uit het water gehaald hadden, zetteden hem op zyn hoofd, en rolden hem over een vat, waardoor hy een weinig water loosde, en ook tekenen van leven begon te geven. Zy gooten hem toen brandewyn in den mond, waar door nog meer water ontlast wierd. Toen bracht men hem by zyn Ouders, alwaar hy reeds in sfaat was, zonder hulp, naar bed te gaan, en daar hy verder herstelde. *Pieter Saal* en *Abraham Groenewout* hebben de premie ontfangen.

XXII.

Te Rotterdam, den 11^{den} July 1778, des Saturdays avonds, omtrent agt uuren, was *Frans Heliot*, Schippers jongen van *Jan van der Endt*, by het bolwerk in het water gevallen, en wierd, na eenig tydverloop, door middel van een haak, van den grond opgehaald, en van een ieder voor doot gehouden; zynde geheel verbleekt

bleekt en koud, met geslooten oogen, en zonder pols of hartklopping. In een nabyzinde tapkelder gebragt, wierden hem door *Isaak Rosterk*, leerling by den Chirurgyn *Jan Hofman*, de gepaste hulpmiddelen toegediend. Ontkleed, verwarmd, en met brandewyn en zout gewreeven, waarby de borst door het wryven zagtelyk gedrukt wierd, begon hy de oogen te openen, als het eerste bewys van leven. Hierop een weinig brandewyn in de keel gegoten zynde, kwam 'er eenig slymerig water uit den mond loopen, en ontdekten zich trekkingen in de armen en handen. Na eene aderlaating van zes of agt oncen, begon hy een benaauwd geluid te geeven. Een weinig in de keel gegoten brandewyn, doorgezwolgen zynde, deed hem een gedeelte water overgeeeven. Het aanhouden der wryvingen, deed hem geheellyk tot zich zelve koomen, en een verstaanbaar geluid voortbrengen; wanneer hem wederom kleederen wierden aangetrokken, en hy in staat was, met zyn Stuurman naar zyn slaapsteê te gaan. Des anderendaags betuigde hy dien nacht zeer benaauwd te zyn geweest, en nog eenige pyn en benaauwdheid in de borst te gevoelen. Een zacht purgeermiddel deed de bedoelde uitwerking, en herstelde hem volkoomen.

Izaak Rosterk heeft de Gouden Medaille bekomen,

XXIII.

Te *Amsterdam*, den 20sten July 1778, des avonds ten zes uuren, was een jongen van negen of tien jaaren, genaamd *Paulus Huyerman*, aan de Plantagiebrug over de Rapenburgergaft, van de houtvloten in het water gevallen en gezonken, en wierd, na een kwartieruurs daarin gelegen te hebben, door *Pieter Cramer* met den haak, op eene diepte van veertien voeten water, opgehaald, zonder tekenen van leven. Ten huize van *Grietje Scholten* gebragt en aldaar ontkleed, verwarmd en met warme doeken gewreeven, wierd hem ook door *Hendrik Silvester* met een pyp en mesfeschede den tobaksdamp in 't fondement geblaazen, alsmede brandewyn en oly in de keel gegooten, het welk 'er eerst weder uitliep, doch hem daarna aan 't braaken hielp. De beweging van de hand was het eerste teken van leven. De Chirurgyn *J. D. Körner*, 'er toevallig bygekoomen, deed hem eene aderlaating, waarby het bloed eerst druppelende, na het wryven van de neus en voorhoofd met azyn, driftiger begon te loopen.

De bygekomen Lyder, naar zyn Ouders huis gebragt, en aldaar in een warm bed gelegd, fliep dien nacht machtig, en bevond zig den volgenden morgen geheel hersteld.

Voor deeze redding heeft *Pieter Cramer* vier en *Hendrik Silvester* twee ducaaten, tot premie ontfangen.

XXIV.

Te *Amsterdam*, den 26ten July 1778, wierd *Hendrik Eggeman*, na in de Binnen-amstel beschonken in het water gevallen en voor dood daar weder uitgehaald te zyn, in het huis van *Jan Blom*, Castelein in de lammerenberg, op den hoek van de Bakkerstraat overgebragt, en door den Chirurzyn *Gerrit Willem Immerman* gered. Ontkleed en eenigen tyd met warme doeken, voornaamelyk langs den ruggegraat gewreeven zynde, gaf de Lyder, door een geringe ademhaaling, bewys van leven; terwyl het bloed uit een geopende ader aan den rechterarm allengskens beter begon te vloeijen, en, na het opkoomen van bruizig schuim uit neus en mond, eenig water ontlast wierd. Een legplaats gereed gemaakt zynde, wierd de Lyder te bed gebragt, en begon den slaap te vatten, doch wierd telkens

kens benaauwd wakker. Na het gebruik van een mengfel met poeder van *Ipecacuanba*-wortel, en een weinig water en melk, gaf hy een geheelen pot vol over. Nu eerst konde men van hem verneemen, waar hy t'huis hoorde. Met toeneemende benaauwdheid vermeerderde zyne warmte, aan die eener heete koorts gelijk, waaröm de aderlaating herhaald, en een klyfsteer gezet wierd. Des avonds naar huis gebragt, wierd de bloedryke Lyder, naar het voorschrift van een Geneesheer, nogmaals ruim adergelaaten, en buikzuiverende middelen aangewend. Hy had den volgenden nacht wel gerust, doch des morgens omtrent vyf uren, over einde zittende om te spreken, loosde hy twee zuchten en overleed.

De Chirurgyn *Gerrit Willem Immerman* heeft, tot premie, een kistje met de Instrumenten, tot redding van Drenkelingen geschikt, nevens een zilveren Medaille ontvangen.

XXV.

Te *Delfshaven*, den 28ten July 1778, was het kind van *Christoffel Meulman*, genaamd *Adriana*, en byna twaalf jaaren oud, des avonds ten half agt uren in het water gevallen, en,
nevens

nevens den tot hulp daarby ingesprongen Vader, 'er weder uitgehaald, doch het kind zonder eenig teken van leeven bevonden. De Chirurgyns *Johannes Vreugdewater* en *Johannes de Jong*, stelden terstond al het noodige ter redding in 't werk, en hadden het genoeg het kind ten negen uren te zien herleeven. Deeze blydschap was echter van korten duur, alzoo het kind twee uren daarna overleed. Men schreef de oorzaak des doods voornamelyk daaraan toe, dat de maag, door een meenigte van allerlei voedsel even te vooren opgevuld, de ademhaaling te zeer belemmerde.

De premie van zes dukaaten, is door de Chirurgyns *Johannes Vreugdewater* en *Johannes de Jong* gedeeld.

XXVI.

Te *Westzaanen*, den 30sten July 1778, was het kind van *Cornelis Stam*, genaamd *Jakob*, oud drie jaaren en drie maanden, des avonds ten zeven uren, op het *Vrouwe-verdriet* in 't water gevallen, en door zyn eigen Moeder, na verloop van byna een kwartier-uurs, daar weder, voor dood, uitgehaald. De toegeschootene gebuuren, hadden reeds be-

gonnen

gonnen eenige hulp toetebrengeu, en eene twyffelachtige beweging bespeurd, wanneer de Chirurgyn *Anthony van der Caay* 'er by geroepen wierd, die verder de vereischte middelen ter redding in het werk stelde, en, na verloop van ruim twee uuren, eenige circulatie bespeurende, en eene aderlaating deed van vier oncën, waaröp 'er meerder beweging kwam, tot dat het kind, des nachts ten half twee uuren, een stuip kreeg, die echter spoedig afliep, en waarna het kind volkomen tot kennis kwam en weder begon te spreken. Des anderendaags had hetzelfde wat koorts, doch zonder verdere gevolgen.

Na verscheidene vrugteloos aangewendde poogingen, tot redding van Drenkelingen, eindelijk éénmaal geslaagd zynde, wierd aan denzelven Chirurgyn *Anthony van der Caay*, de premie toegewezen, die dan ook de gouden Medaille heeft ontfangen.

XXVII.

Te *Amsterdam*, den 8ten Augustus 1778, was een jongetje, genaamd *Joseph Peters*, in het water gevallen, en zonder eenig bewys van leven 'er weder uitgehaald, doch door de daarby gekoo-

gekoomene helpers *Frans Kerkbooven*, *Pieter Weemeling* en *Diodatus Deutgen*, door middel van aanhoudende wryvingen, en den tabaksdamp, door de schede van een mes in het fondement geblaazen, wederom bygebragt en volkomen hersteld: waaröm ook de premie aan dezelve helpers in geld is toegewezen, en zodanig verdeeld, dat door *Frans Kerkbooven* drie dukaaten, door *Pieter Weemeling* twee dukaaten, en door *Diodotus Deutgen* één dukaat, zyn ontfangen.

XXVIII.

Te *Rotterdam*, den 15^{den} Augustus 1778, kwamen, *Frans Krooswyk*, *Matthys de Bodt* en *Jan van Elen*, werklieden op de Wolwasfery van de Heer *A. Leers*, op het gejammer eener kermende Moeder, zynde de Vrouw van *Lourens Beugels*, op de Rottekade, toefchieten, om haar aldaar verdronken kind, zynde zes jaaren oud, weder optevisfchen en waare het mogelyk te redden. Eene opborreling van lucht uit het water opkoomende, wees hen gelukkiglyk terftond de plaats aan, alwaar zy het kind, door behulp van een langen haak van den grond naar boven haalden, doch zonder eenig bewys of hoop van leven. Het fchud-

den

den van het ligchaam, met het hoofd naar beneden gehouden, deed eenig water uit den mond loopen. De wryvingen met warmen brandewyn over het geheele ligchaam, en de tabaksdamp met een pyp in 't fondement geblaazen, alsmede van tyd tot tyd een weinig brandewyn in de keel gegooten, deeden het kind langzaamerhand by het leven en wederom tot kennis koomen: waaröp het zelve, naakt in wolle dekens gewikkeld en te bedde gelegd, door koesterende warmte verder geheellyk hersteld wierd.

De bovengemelde *Frans Krooswyk*, *Matthys de Bodt* en *Jan van Elen*, hebben de premie gelijkelyk gedeeld, en yder twee dukaten ontfangen.

XXIX.

Te *Amsterdam*, den 17^{den} Augustus 1778, wierd de Chirurgyn *T. A. Casteleins* gehaald, ten huize van den Tapper *Hendrik Pier*, woonende op den Binnen-amstel, en vond aldaar een Drenkeling, *Magdalena Fackers*, oud zeventien jaaren, die pas te vooren, door *Hendrik Felderhoff* en zyn Vrouw, met behulp van een ladder, die hy in haare bovendryvende rokken had ingedraaid, uit het water opgehaald, en in gemelde Tapperswinkel was overgebracht.

Gemelde Chirurgyn deed haar terstond de natte klederen uittrekken, droogde het ligchaam af met warme doeken, plaatste haar in een wollen deken voor een bekwaam vuur, en stelde nevens de wryvingen het Tabaksklysteer in 't werk, terwyl hy haar ook eene ader opende. Drie of vier oncen bloeds ontlast zynde, gaf zy, schuim en water over, nevens een bewys van leven. Het bloed tot tien oncen gevloeid hebbende, waarby hy haar wat brandewyn in den keel goot; hoorde men de longen als met een diepen zugt ademhaalen; en haar vervolgens een' mond vol brandewyn in het aangezicht gespooten hebbende, opende zy zeer verwilderde oogen; met een geluid van schreeuwende stui-
pen, vraagende waar zy zich bevond? Hierop een theekopje vol olie en zuiker, en vervolgens water en melk gebruikt hebbende, geraakte zy aan 't braaken: waarna men haar drooge klederen aandeed, haar t'huis en te bedde bragt, gaande haar zuster nevens haar leggen, om haar te verwarmen. Zy klaagde zeer over benaauwdheid, ook nog na dat een klysteer haar eenen ruimen stoelgang verwekt had; waaraan zy nog eenigen tyd heeft gefakkeld. Onder tuschen heeft de Chirurgyn *T. A. Castelyns*, tot Premie voor deeze redding, het kistje met instrumenten en de zilveren Medaille ontfangen.

XXX.

Te Leeuwarden, den 25sten Augustus 1778, by gelegenheid dat aldaar een Wimpel tot een prys wierd aangeboden aan het Jacht of Boeijer, die bevonden zoude worden het snelst te zeilen, gebeurde het dat een gezelschap van vyftien perfoonnen, des avonds ten zes uren, met een Jachtschip van *Alteborg* naar *Leeuwarden* willende vaaren, naby eerstgenoemde plaats, door onbedrevenheid en vrees voor den wind, van hooger naar laager boord overvielen, en dus het Jacht doende omkantelen, allen in het water geraakten, doch gelukkig gered wierden, op één man na, die in de eerste verwarring niet gemist wierd, maar vervolgens wedergevonden, en uit het water voor dood op de wal gehaald wierd, en na vruchteloze poogingen, van het draagen langs den weg en rollen op een ton, gedurende een half uur geene tekenen van leeven deed bespeuren.

Deeze Drenkeling, *Pieter van der Meulen* genaamd, zynde een Bakker op de Tuinen van voornoemde Stad woonachtig, wierd vervolgens op *Alteborg* in een huis gedraagen, uitgekleet, voor een vuur gebragt, en met een tabakspyp

in

in het fondement geblaazen, waarmede tot agt uuren aangehouden wierd, eer men eenig bewys van leven bespeurde, waarom men zulks voortzette, tot de Drenkeling geheellyk begon te herleeven, die, te bedde gebragt zynde, in korte dagen hersteld wierd, en in staat was zyn beroep wederom waarteneemen.

Gerrit Harmens, Harmen Everts, Wouter-Louwse, Johannes Willems, Johannes Geerts, Ernst Louws en Wybe Jacobs, allen binnen gemelde Stad en op 't Vliet aldaar woonende, welke gesamentlyk tot de herstelling deezes Drenkelings hebben medegewerkt, hebben ook de ontfangen Premie van zes dukaten gedeeld.

XXXI.

Op den 30ten Augustus 1778, des avonds omtrent negen uuren, had het dochtertje van *Maarten Fontein*, genaamd *Marretje Fontein*, oud zestien jaaren, en woonende te *Krooswyk*, op het *Wolfshoek*, te Rotterdam, over een plank willende gaan, het ongeluk in 't water te vallen, wanneer zy, na een kwartier uurs daarin gelegen te hebben, 'er voor dood uitgehaald, en in de naaste herberg gebragt wierd.

De Breukmeester *Valentyn Haan* te Rotterdam, daarby gekoomen zynde, vond geene de minste teekenen van leeven, maar de oogen en mond geslooten, terwyl hoofd, armen en beenen, even slap by het lyf nederhingen. Hy opende haaren mond met den vinger, en blies 'er, door den zynen, adem in; wreef haaren tong met fyn zout, hield de geest van *Ammoniak-zout* onder de neus, en goot daarvan eenige druppelen, met water gemengd, in de keel: waarop hy haar voorover leide, en, na eenige bloedspuuwing, ook teekenen van leeven by haar bespeurde. Een schoon hembd haar aangedaan, en de ruggegraat zeer sterk met brandewyn gewreven zynde, begon zy te spreken: waarna zy, in eene wolle deken gewikkeld en door een stoof verwarmd, geheellyk bekwam. Te bedde gebragt, kreeg zy zwaare stuiptrekkingen, doch, na eene aderlaating en klyfster, ontlasting gekregen hebbende, geraakte zy in slaap, en ontwaakte den volgenden morgen met koorts en hoofdpyn, die echter niet aanhielden. Des anderen daags was zy wederom in staat om uit te gaan, en is volkomen hersteld.

De Breukmeester *Valentyn Haan* heeft de gouden Medaille bekoomen.

XXXII.

Te Amsterdam, den 6^{den} September 1778, des namiddags ruim vyf uren, is een Jongen van elf jaaren, genaamd *Johan Hendrik Schols*, by den ouden brug in het water gevallen, en na ruim vyf minuuten op den grond gelegen te hebben, opgehaald, zonder eenig teken van leven. In de naastbyzynde Herberg gebracht, wierd hy, door wryvinge en de tabaksdamp, door een gewoone pyp in 't fondement geblaazen, wederom bygebracht, en verder volkomen hersteld. De Heer *Cornelis Lely*, die deeze redding bevorderd heeft, heeft van de Premie voor de Maatschappy afgestaan.

XXXIII.

Te Amsterdam, den 7^{den} September 1778, wierd de Vrouw van *Samuël Ramsbeek*, woonachtig in de Roozestraat, des avonds ten half negen uren, voor dood uit het water opgehaald, en, in dien staat, naar het huis van den Chirurgyn *Cornelis Maas* overgebracht, die, dus in zyn eigen wooning de hulpmiddelen ter redding gemakkelykst in het werk stellende, het genoeg had, die Drenkeling, na aanhoudende poogingen, des nachts ten

vier uren volkomen te zien herleeven; waarvoor aan gemelden Chirurgyn *Cornelis Maas*, de Premie der gouden Medaille is toegekend en ter hand gesteld.

XXXIV.

Te 's Gravenhage, den 14^{den} September 1778, wierd een Jongetje van zes jaaren, genaamd *Adrianus van der Linden*, uit het Spuyevoor dood opgehaald, en 's namiddags ten vyf uren naar het huis van den Chirurgyn Militair *Jacob Meyer* overgedraagen, alwaar het zelve kind ontkleed, in een warm bed gelegd, met warme doeken met brandewyn gewreeven, en een klifteer gezet wierd, waarna de eerste tekenen van leven wierden waargenomen, door het openen der oogen en bewegingen van het ligchaam. Hieröp een weinig brandewyn en daarna eenige druppels van de *Spir. Carminativous* met wat Fenkelwater ingegeven zynde, kreeg de Drenkeling van boven ontlasting, van een menigte water, slym en modder, zo wel als van de tevooren genuttigde koolspys.

Meerder tot zich zelve gekomen, begon hy te spreken, en antwoordde op de vraagen, die

die hem, aangaande zyne Ouders en woonplaats, gedaan wierden. Na het aftappen van eenige weinige oncen bloeds, en het gebruiken eenige van warme Koffy, wenschte hy wat te rusten; geduurende den slaap echter, gaf hy nu en dan een schreeuw; en had reeds te voren dikwils met de flinkehand naar zyn hoofd gegrepen en over pyn geklaagt. Onderzocht zynde, had men echter geene belediging uitwendig kunnen ontdekken.

Na eene herhaalde klyfsteer en daar door bewerkte ontlasting, bespeurde men eene merkbare vermindering van krachten, waardoor dit kind dien zelfden avond ten negen uren overleed.

De verdiende Premie is echter aan *Jacob Meyer*, Chirurgyn in het Regiment Zwitserfche Gardes van zyn Doorl. Hoogheid toegewezen, en hem de zes dukaaten, in geld toegezonden.

XXXV.

In de Meye, onder Bodegraven, werd *Dirkje Velthuizen*, oud twee en een half jaar, zynde het Dochtertje van *Jan Velthuizen*, den 20sten September 1778, voor dood uit het wa-

ter gehaald, en door den Chirurgyn *Willem Heesterbeek*, na drie kwartier uurs blaazen, door een tabakspyp in het fondament, en aanhoudend koesteren, weder te recht gebragt; waarvoor hy ook de gouden Medaille heeft ontvangen.

XXXVI.

Te Leiden, den 25ten September 1778, des middags ten half één uur, zat *Jan Hoesee*, Schoenmakers baas, op de oude vest, voor een open raam te werken, wanneer hy door een meisje, dat in het voorbygaan twee holtsblokjes en iets zwarts op het water zag dryven, verzocht wierd deswegen onderzoek te willen doen; waaröp hy aan den wal komende nevens zyn Vrouw, wel de klompjes gewaar wierd, doch het andere niet kon onderscheiden; waaröp hy een haak gekregen hebbende, het onbekende ligchaam ophaalde, en toen bemerkte dat het een kind was, dryvende met het hoofd naar beneden, en alleen met de zwarte broek boven het water; zynde 'er, onmiddelyk vóór het ophaalen van den Drenkeling, een schip doorgevaaren, in welks zog hy waarschyndelyk in deeze zonderlinge gestalte is medegesleept. Het knaapje was negen jaaren oud, en genaamd *Hendrik van Met-*

gen. In het huis van den gemelden *Jan Hoezee* gebragt, wierd 'er den Chirurgy *Jacob van Starkenburg, Junior*, by gehaald, die den Drenkeling ten eersten, ontkleed, voor een maatig vuur liet leggen, en 'er toen geen de minste tekenen van leven in ontdekte. Hy deed hem ten eersten sterk wryven met warm gemaakte doeken, in azyn en gemeen zout gedoopt, voornaamelyk langs den hals, rug en lendenwervels; ook prikkelde hy hem, door middel van een pen, met de *Spir. Sal. Armon.* in den neus. Nu begon 'er een menigte bruischend schuim, zelfs door de sterke prikkeling met eenig bloed gemengd, uit neus en mond te persen; waarna de Chirurgy *Starkenburg* een ruime opening in de *vena mediana* maakte, met dat gevolg, dat 'er het bloed eerst traaglyk, en allengskens sterker, tot agt of tien oncen, door ontlaste. Hierop de Tabaksklister gebezigd zynde, volgde een loozing van dunne stoffen; en agttien of twintig minuten laater, bespeurde men by den lyder een verbaazende verandering. In de plaats van het doodsche bleeke gelaat, wierden nu de wangen hoog rood van kleur; hy sloeg de oogen, verwilderd, schielyk op en neder, en gaf op het onverwachtste een sterke gil. Hy had nog geen vermogen tot spreken, door

de doodelyke benaauwdheid en de schielyke, kortstootende ademhaaling. Nadat hy echter eenig water met de *Tinæ. Cast.* gebruikt had, joosde hy veel winden; de benaauwde ademhaaling wierd beter, en geraakte weldra in een natuurlyke gesteldheid; waaröp hy verder in een warm bed gekoesterd zynde, na een weinig koorts, allengskens volkomen geneezen wierd. De Chirurgyn *Starkenburg* heeft de gouden Medaille verkozen.

XXXVII.

Te Zutphen, den 7^{den} October 1778, gebeurde het des morgens ten elf uuren, dat *Willem Brus*, oud agt jaaren, zynde het zoontje van den Poortier *Gerrit Brus*, onder het grypen naar zyn' hoepel, die by de Stads Koornmolen in de rivier de Berkel gevallen was, 'er in stortten. Hy schoot ylings naar den grond, terwyl dit een kind van zes jaaren dat met hem speelde, op een kinderachtige wyze aan een' oud man daaromtrent verhaalde, die 'er kennis van gaf aan den wachtmeester der gemelde Molen, die, na dat men de schuttingen had laten zakken, zo laag mogelyk afklom, in het water keek, en het knaapje onder op den bodem ontdekte; waarna hy het, door middel

van

van een' haak, voorzichtig ophaalde, wanneer niemand in hetzelfde eenig teken van leven bespeurde, zynde de oogen gelyk men het gemeenelyk noemt, reeds gebroken. De Chirurgyn *Christoffel Emond* 'er by gehaald zynde, liet het kind ten zynen huize overbrengen, terwyl hy, onder de overigen omstanders, zekeren *Gerhardus Wilkes*, mede een Chirurgyn, verzocht hem by deezen Drenkeling te willen helpen, waartoe deeze ook straks bereid was. De Drenkeling, in een klein vertrekje voor een warmen Kachel geplaatst, wierd spoedig ontkleed, langs hals en borst met warme *Spiritus* gewreeven, en de *Spir. Sal. Armon.* onder den neus gehouden, ook hier mede het aangezicht gewasfchen, waaröp zich by den lyder eenigen trekking in de leden openbaarde, en hy vervolgens een gil gaf; waarna alle levenstekenen weder ten eenemaal verdweenen. Nu plaatste men hem, in een gewarmd bed, voor den gemelden kachel, en wreef hem het gantsche ligchaam met warme baaye lappen, 't geen echter yskoud bleef; tot allengskens eenige waterächtige stoffen, met schuim en bloed gemengd, uit den mond vloeiden, en men vervolgens eenige ademhaaling bespeurde, wanneer men besloot een aderlaating op den rechter arm te doen, waar-

door

door zich eenige oncen bloeds ontlastten. Na een aanhoudende koestering van wel twee uren, geraakte de lyder aan het uitwaasfemen en tot zyn natuurlyke warmte: vervolgens gebruikte hy, van tyd tot tyd, een weinig warme koffy, en wierd des avonds ten agt uuren, naar zyns Ouders wooning gebragt, daar hy, na een' ongerusten nacht en een' sterken afgang in den morgenstond, allengskens geheel herstelde. De Chirurgyn *Emond* heeft de gouden Medaille ontfangen, en de helft der waarde daarvan uitgekeerd aan den Chirurgyn *Wilkes*, dien wy, wegens zyn aangewende vlyt en yver, in dit en verscheide voorgaande mislukte gevallen, ter verdere aanmoediging, met onze zilveren Medaille beschonken hebben,

XXXVIII.

Te Westzaandam, den 9^{den} October 1778, des avonds ten zeven uuren, viel *Petrus van Gogh*, oud ruim veertien jaaren, iets langs den wal zoekende, in het water. Hy had 'er, na het algemeen getuigenis, wel drie kwartier uurs in gelegen, eer hy 'er, geheel verkleumd, verstyfd, opgezwollen, en als levenloos wierd uitgehaald. Men trachtte hem door schudden, rollen, en by de beenen te houden, van het ingezwolgen water te ontlasten; doch al-

les vruchteloos, wanneer men hem ten huize van den Chirurgy *Jean Jullien* bragt. Deeze kon by hem noch polsflag, noch ademhaaling gewaar worden. De leden waren geheel verstyfd, de vingers krom, en haakswyze in elkanderen samengetrokken; het aangezicht was blaauw; de tong hing uit den mond, en het geheele ligchaam was vervaarlyk opgezet. Van de natte klederen ontslagen, in een warm hembd, en vervolgens in een warme wollen deken gewikkeld, en met een dikke slaapmuts op het hoofd, wierd de lyder op een' stoel, met de voeten op een heete stoof, geplaatst. Nu wierd hem, met heetgemaakte doeken, de borst, buik en ruggegraat zacht en langzaam gewreeven. Men poogde hem laauw water met zout in te geven, doch dit kon niet geschieden, dewyl, gedurende de gemelde behandeling, de tong des Drenkelings in den mond geslipt, en de tanden zeer styf op elkanderen gesloten waren. Men bragt toen, met eenig geweld, door middel van een lepel, het bovengenoemde vocht tusfchen de tanden in den mond, het geen 'er geduurig weder uitvloeide. Terwyl men met wryven bleef aanhouden, en het ingieten van laauw water herhaalde, gebeurde het eindelyk, dat eenige korrelen zout

in

in de keel schooten, het geen zodanig het strottenhoofd prikkelde, dat de Drenkeling een flauwe kuch gaf, op welk oogenblik zich de eerste beweging in de pols ontdekte, en men by hem eenige neiging tot braaken gewaar wierd. Men goot hem toen, by aanhoudendheid, laauw water met zout in de keel, waaröp hy geweldig begon over te geven, de oogen open deed, verwilderd rondöm zag, en met een flauwe stem zeide: *dat ligt!* Hoe meerder vochten hy, ondertusfchen, door braaking, loosde, hoe meer hy tot zichzelven kwam. Na dat men vyf kwartier uurs met hem bezig was geweest, was hy volkomen by zyn kennis, hoewel zeer afgemat; waaröp men hem te bedde bragt, en met een maatige warmte koesterde. Na een' vry gerusten slaap, en een' sterken stoelgang, door een voorgeschreven middel bevorderd, bevond hy zich den volgenden dag genoegzaam hersteld, en genoot sedert een gewenschte gezondheid. Wy hebben den Chirurgyn *Jullien*, met veel genoegen, voor deeze redding, den gouden Medaille ter hand gesteld.

XXXIX.

Te Amersfoord, den 27sten October 1778,

des

des voormiddags ten elf uuren, zag *Johannes Biesse*, over de haviksbrug gaande, iets in het water dryven, het geen hy eerst voor oude lappen hield, doch naderhand, toen 'er een armpje bovendreef, bemerkte dat het een Kind was. Hy begaf zich toen eenige schreden verder, daar het water minder diep was, sprong 'er in, en haalde 'er een Kind uit, zonder eenig teken van leven, het geen hy toen herkende voor het Zoontje van *Lodewyk Krayenburg*, oud omtrent zes jaaren, hebbende ten minsten wel een kwartier uurs in het water gelegen. De Drenkeling wierd door den een en ander, met het hoofd omlaag, gedraagen naar het huis van zyne Ouders, daar de Heer *Jacobus Both Hendriksen*, Raad in de Vroedschap, Med. en Stads Dokter, hem deed ontkleeden, en, na een aanhoudende wryving en koestering, op den schoot zyner Moeder voor een goed vuur geplaatst, met blydschap het knaapje weder tekenen van leven zag geeven, en vervolgens volkomen herstellen; ter gedachtenis van welke redding zyn WelEd. Gestr. ook onze gouden Medaille heeft verkozen.

XL.

Te Rotterdam, den 11^{den} November 1778,
des

des avonds ten half negen uuren viel *Hendrik van der Stroom*, oud negentien jaaren, van zyn Vaders Schip, liggende in de Kolk, terwyl hy een touw vast maakte, in het water, en zonk onmiddelyk naar den grond, vermits hy niet kon zwemmen. Zyn broeder, op dien plomp aankomende, struikelt mischien over het een of ander, dewyl het zeer donker was, en valt mede in het water. Hierop komt de Vader toefchieten, en heeft het geluk den laatſten uit het water te helpen, niet wetende dat 'er de eerſte was ingevallen; doch de gerédde, zo dra hy boven water is, zegt. „Myn broeder is ver-
„dronken”. Nu ging elk met haaken aan het viſchen, en men haalde ook den eerſten op, doch zonder eenig teken van leven, zynde hy zeer paarsch en opgezwollen. Men zond om de Chirurgyns *H. van Schaardeburg* en *F. Vigouroux*, doch deezen niet t'huis zynde, kwam de knecht en neef des laatſten, *François Vigouroux*, het eerſte by den Lyder, en bezorgde dat hy in een nabygelegen huis gebragt wierd, daar hy hem aanſtonds van de natte klederen ontdeed, in wollen dekens voor het vuur nederlei, en vervolgens een ader opende, wanneer zich eenige tekenen van leven vertoonden. Nu kwamen 'er de bovengenoemde Chirurgyns by, die, den Lyder zeer benaauwd vindende, ge-
lastten!

lastten dat men ten eersten wryvingen en de tabaksklister zou in het werk stellen, het geen pas geschied was, of hy geraakte zo geweldig in beweging, dat vier menschen hem naauwlyks vast konden houden. Na de herhaaling van de tabaksklister, en het prikkelen in de keel, kwam 'er eenige ontlasting; echter bleef hy nog al zeer woelende en luid schreeuwende, het geen aanhield tot half elf uren; wanneer hy een weinig tot stilte geraakte, en zyn' Vader en Broeder begon te herkennen, en tegen dezelve te spreken. Dewyl hy nog geduurig over benaauwdheid klaagde, en vol van pols was, gaf men hem een verkoelenden drank, en deed nog een ruime aderlaating, het geen hem allengskens merkelyk deed bedaaren, zo dat hy den tweeden dag in redelyken welstand is vertrokken. De Vader verzekert dat de Drenkeling wel een half uur in het water heeft gelegen, en deeze getuigde volstrektelyk onbewust te wezen, van alles wat 'er met hem gebeurd was. Wy hebben aan den Jongen *François Vigouroux*, die den Lyder tot zo verre behandelde, dat hy de tekenen van leven gaf, op zyn verzoek, en met volkomen bewilliging van de beide Chirurghyns *H. van Schaardenburg* en *F. Vigouroux*, onze gouden Medaille doen ter hand stellen.

X L I.

Te Rotterdam, den 11^{den} November 1778, des avonds ten tien uuren, viel de Stuurman *Fredrik Maggiels*, oud zeven- en twintig jaaren, terwyl hy over een plank naar zyn Schip liep, leggende op 't Wolfshoek, in het water. Het weer was onstuimig, en het water kabbelde sterk, zo dat men niet kon ontdekken waar de reeds gezonken Drenkeling te vinden was: echter wierd hy, na een kwartieruurs zoekens, voor dood opgehaald, en in een naby gelegen Herberg gebragt, alwaar *Andreas Haan* hem achteröver voor een maatig vuur liet nederleggen, en hem eenige dropfels *Spir. Sal. Armon.* in den neus goot; ook deed hy hem uitkleeden, en in een wollen deken wikkelen, waarna hy hem weder eenige droppels van de genoemde *Spiritus* in den neus, ook, met water gemengd, in de keel liet vloeijen, en hem voorts een weinig op zyde keerde, toen met fyn zout en brandewyn langs den rug en leden wreef, en eindelijk een weinig brandewyn in den mond goot; alles met dat gevolg, dat zich de levensteken en, eerst met flaauwe trekkingen aan de borst, en vervolgens al sterker opdedden; wanneer zich ook het bruis op den mond

mond liet zien, en hy eindelyk, schreeuwend en brullende, overëind sprong, en zich zo geweldig en woedende aanstelde, dat vyf menschen hem naauwlyks konden meester worden. Dus moest men ruim een uur met hem worstelen, eer men hem voor het vuur kon nederleggen, waar men hem eenige Tabaksrook in het ligchaam bragt, en hem eindelyk merkelyk zag bedaaren. Nu op een stoel by het vuur geplaatst zynde, en een voorgeschreven tinctuur gebruikt hebbende, loosde hy een verbaasde hoeveelheids water, het geen hem veel lucht gaf; wierdt vervolgens te bedde gebragt, geraakte in een' gerusten slaap, en is, na een aderlaating den volgenden morgen, volkomen hersteld. *Andreas Haan* heeft de gouden Medaille ontfangen.

XLII.

In 's Gravenhage, den 12^{den} November 1778, des middags ten één uur, viel *Carel Veldman*, oud, ruim veertien jaaren, van een praam, op de nieuwe Haven liggende, in het water. Hy had 'er byna een kwartieruurs in gelegen, toen hy, zonder levenstekenen wierd opgehaald; waarop den Chirurgyn *Jacob Meyer*,

met eenige anderen, hem het onderste boven hield, om, ware het mogelyk, hem van 't ingezwolgen water te ontlasten. Vervolgens in een nabygelegen huis gebragt en ontkleed zynde, stelden, nevens den genoemden Chirurgy *Meyer*, ook de Chirurgy *Ulrich Frey* en *Machiel Keizer*, hunne verëenigde poogingen, tot redding van deezen ongelukkigen, in het werk, zo door het inblaazen van rook, als door het waschen met warmen brandewyn, het wryven met warme doeken, en het houden van de *Spir. Sal. Armon.* onder den neus, met dat gevolg, dat zich, na ruim een kwartieruurs, de eerste tekenen van leven ontdekten. Men deed hem vervolgens eenigen brandewyn, en, laater, een kommetje koffy gebruiken, en in een warm bed koesteren; ook opende men hem, op raad van den Heer Dokter *Hafelman*, een ader. Hy is nog dien avond naar zyns Vaders wooning gebragt, en was den volgenden dag volmaakt wel. *Ulrich Frey* heeft de gouden Medaille ontfangen, en daarentegen aan *Jacob Meyer* en *Machiel Keizer*, elk twee gouden dukaaten uitgekeerd.

X L I I I.

Te Amsterdam, den 18^{den} November 1778,
des

des namiddags ten vier uren, wierd *Petronella Schoenberg*, oud zeventien jaaren, op Rapenburg, zonder levensteken en uit het water gehaald, en gebragt ten huize van den Chirurgy *Claas Kuiper*, die haar deed ontkleeden, voor een maatig vuur plaatste, haar met doeken in brandewyn nat gemaakt wreef, de tabaksklister in het werk stelde, het aangezicht en den mond met *Spir. Vini* en *Spir. Sal. Armon.* wiesch, na het ontlasten van water en de eerste ontdekking van eenig leven, haar een ader opende, en toen 'er, eerst al fypelende, vervolgens sterker vloeiende, omtrent zes oncen door ontlast waren, dezelve weder dicht maakte, haar toen eenigen brandewyn met *Spir. Salvol.* in den mond goot, het geen zy doorslikte, wat laater haar de warme klederen, door een Dienstmaagd uitgetrokken, aantog, zynde nu reeds twee uren met haar bezig geweest, en, vermits zy over koude klaagde, haar vervolgens tusfchen wollen dekens te bedde lag, en eindelyk een verwarmend drankje liet gebruiken, waaröp zy in de rust en aan het zweeten geraakte, en voorts geheel herstelde. De Chirurgy *Kuiper* heeft, ook voor dit geval, de gouden Medaille verkozen.

XLIV.

Te Rotterdam, den 24^{den} November 1778, was *Jansje van Leeuwen*, oud tien jaaren, zynde het dochtertje van *Johannes van Leeuwen*, in een floot, tusfchen de banket- en pannekoekstraat gevallen, en wierd 'er, zonder eenig bewys van leven, uitgehaald door *Hermanus Herts*, die haar naar zyn eigen huis bragt, aldaar het ligchaam wreef, brandewyn in den mond goot, en voor het vuur koesterde, met dat gevolg, dat hy de Drenkeling weder zag herleeven, waarom hy ook, voor deeze redding, de premie heeft ontfangen: echter wierd dezelve verder bevorderd en geheel voltooid door de yverige poogingen van den Chirurgy *Nic. Hoykaas*, die de jonge *Lyderes* nog den volgenden dag een aderlaating deed, een Spaansche vlieg op de borst zette, en door andere gepaste middelen tot haare voorige gezondheid wederbragt.

XLV.

Te Amsterdam, den 4^{den} December 1778, des middags tusfchen twaalf en één uuren, wierd *Alida Kappelman*, Huisvrouw van *Andries Pieterfen*, op de Baangragt, tusfchen de
Roo-

Roozenstraat en Roozengragt, voor dood uit het water gehaald, en in een' nabygelegen huis gebragt, alwaar de Chirurgyn *Hendrik Fredriks*, die ook onze gouden Medaille verkregen heeft, haar, na een' aanhoudenden arbeid van vyf kwartieruurs, met het blaazen van tabaksrook in het fondement, het wryven langs den rug en over den buik, en een aderderlaating, enz. weder tekenen van leven zag geven; waaröp hy met wryven en koesteren voor een maatig vuur, en vervolgens in een warm bed, bleef voortvaaren, tot dat de Drenkeling volkomen by zich zelve was, het geen echter byna vyf uren duurden.

XLVI.

Te Amsterdam, den 9^{den} December 1778, was *Christina Schryver*, Huisvrouw van *Jan Bendorft* oud zes- en vyftig jaaren, woonachtig in de laagte van de Kadyk, binnen de Scharbiersfluis in het water gevallen, en wierd naa verloop van een half uur, zonder teekenen van leven, door *Willem Grasveld*, *Hendrik van Beek*, *Jan de Haas* en *Fredrik Matthys*, daar uit opgehaald, en naar het daarby gelegen huis van *Willem van Gameren* overgebragt: wanneer de Chirurgyn *Claas Kuiper* 'er by

gehaald wierd , die de herstelling des Drenkelings door de volgende middelen gelukkig bewerkte.

Ontkleed, in eene wollen deeken voor een matig warm vuur geplaatst, met in brandewyn met zout nat gemaakte doeken, langs den geheelen rug en buik gewreeven, en het aangezicht met brandewyn en vluggen geest van *Armoniac-zout* gewaschen zynde, terwyl tevens Tabaksklister aangewend, en vervolgens de *Vena mediaria* van den linkerarm geopend wierd, gaf de Drenkeling niet dan na anderhalf uur arbeids, het eerste teeken van leven. De tong met den vinger nedergedrukt, en dus eenigen brandewyn met geest van vlug zout gemengd, in de mond gegooten zynde, was 'er nog geen bewys van doorslikking. De wryvingen en tabaksklister wierden aanhoudend voortgezet, waarna de Lyders op een stoel geplaatst, op nieuws adergelaaten, ook het zelfde geestryk vogt wierd in den keel gegooten, waaröp zy eenige winden losde en beweging tot overgeeven maakte.

Vervolgens in warme wolle deekens te bedde gelegd, begon zy te spreken, en een hartversterkend geneesmiddel te gebruiken, het
welk

welk de redding voltooide, die van half zes tot negen uren geduurd heeft.

De Chirurgyn *Claas Kuiper*, die meermaalen zoo gelukkig geslaagd had, en by die gelegenheid reeds meer dan eenen gouden Gedenkpenning had ontfangen, heeft ter belooning voor deeze reis eene zilveren Medaille, nevens het kistje met de Tabaksklisterpyp en verderen toefstel, verkoozen.

XLVII.

Te 's Gravenhage, den 9^{den} December 1778, des avonds ten agt of negen uren, wierden *Pieter Prattenburg*, Chirurgyn van een Compagnie in 't Regiment van Zyn Hoogheids Guardes te voet, en *F. J. Hakkelblok*, gezél by den Mr. Chirurgyn *Cornelis Rietvelt*, geroepen by eene Drenkeling, zynde *Anna Margaretha Muntz*, Huisvrouw van *Johannes Geerbard*, en oud twee- en zestig jaaren, welke even te vooren uit het water voor den Hoek van Heemstede opgehaald, en voor dood, naar het huis van Jan Pontvuist op de Houtmarkt gebragt was.

Zonder eenige de minste tekenen van leven

bevonden zynde en reeds eenen geruimen tyd in het water gelegen hebbende, wierdzy ontkleed, en voor een vuur gelegd; terwyl men onder tusfchen een gewarmd bedde en eenige warme waterkannen vervaardigde. De wryvingen met brandewyn en zout, de aderlating, de inblaazing der lucht, en de *Spir. Sal. armoniac*: onder den neus gehouden, wierden naar behooren geduurende een half uur aangewend, eer men eenige levensteken konde ontdekken; waarna echter, onder het aanhoudend gebruik deezer hulpmiddelen, de levensgeesten begonden aantewakkeren, en de Lyderes, naa verloop van een uur, in krachten toegenoomen, haar verstand en uitspraak wederom bekwam, en dus voor hersteld wierd gehouden: hoewel zy 's daags daarna is komen te overlyden.

De Chirurgyn *Pieter Prattenburg* en *F. J. Hakkelblok*, hebben de premie van zes ducaten te samen gedeeld.

XLVIII.

Willem Boefel, zoon van *Willem Boefel*, Schoolmeester te Tienhooven, en oud vyftien jaaren, was, op zaterdag den 9^{den} January

1779, des namiddags op schaatsen rydende, op eenen grooten en twaalf voeten diepen veenplas, door het ys in het water gevallen, en zonder eenig gerucht te maaken, al worstelende onder het ys geschooten.

Drie menschen, door een jongetje van het geval verwitigd, spoedden zig ter redding, met behulp van een plank en haak. Een hunner, met den buik over den plank naar het gat voortgekroopen, had, tot vyf reizen met den haak onder het ys rondvoelende, niets kunnen ontdekken: doch het zelve rondom het gat, meerder aanstukken gebrooken, en met den haak nogmaals rond gezogt hebbende, had hy het geluk den Drenkeling, na bykans een uur in 't water gelegen te hebben, aan den haak boven te haalen.

Men bevond geene de minste tekenen van leeven. Het aangezicht was zeer paarsch, blaauw en gezwollen, de oogen half open, de mond openstaande en de ledematen verstyfd: waarop men hem op den dyk en in het naastste huis bragt, voor het vuur lag, en daarna op raad van anderen, met de beenen op de schouderen van een' man, en het hoofd omlaag hangende, den dyk wilde langs draagen.

De Chirurgyn *J. van de Water* daar by gekoomen zynde, deed hem terstond te rug brengen, en wederom voor een maatig vuur plaatsen; waaröp eenige beweging in de borst en het strotten hoofd bespeurd wierd. Hy sneed de natte kleederen af, als ook een dasje met een flootje, dat zeer geprangd om den hals zat; wreef het hoofd en den neus met geest van *Armoniack*-zout; zuiverde den mond, waar uit eene menigte bloedig slym vloeide, met warme melk en water; wreef de borst, rug en gewrichten met brandewyn, en ontlastte, door eene aderlaating op de *vena mediana* des rechter arms, agt of negen oncen bloeds: waaröp de lyder twee zwaare stuiptrekkingen kreeg, en daarna, allengskens tot zich zelve gekoomen zynde, water! water! uitriep, vervolgens over de koude klaagde, en eenige warme melk en water nuttigde. Hieröp, in drie dekens gewonden, naar zyns Vaders huis gebragt zynde, en aldaar in een gewarmd bed gelegd, dronk hy wat warm bier met zuiker, en rustte dien nacht redelyk wel. De drift der pols deed hem des Zondags een zacht uitwaasemend middel toedienen, waardoor hy volkomen herstelde, en des Dingsdags zyn Vader in zyn School-beroep weder behulpzaam was.

De gouden Medaille is aan den bovengemelden Chirurgyn te Tienhoven, *J. v. de Water*, ter belooninge toegezonden.

XLIX.

Te Olne by Maastricht, gebeurde het den 6^{den} February 1779, dat drie kinderen van agt of tien jaaren, op den steenen muur van een Paardewed naby gemelde Dorp spelende, een derzelven, met naame *Jean Laurent Rabier*, zoontje van den Geneesheer aldaar, en acht jaaren oud, met eenen stok een yschots wissende voortstuuwen, door het uitglippen van denzelven, van boven nederstortte, en wel ras onder het ys geraakte; terwyl het water, door een beekje aangevoerd, aldaar op eenige plaatsen zes of zeven voeten diepte heeft. Een der speelmakkers van den Drenkeling liep naar het Dorp om hulp, en ontmoette op den weg een Jongman, genaamd *André Belleflame*, zynde een timmermansknecht, en bezig een venster-raam naar een naby gelegen huis te brengen. Deeze onderrecht, van het geval, wierp zyn gereedschap neder, vloog naar het Wed, en zag het handje van het kind voor een oogenblik boven het water uitsteeken. Hy trad terstond in het Wed, en ging tot aan de okfels

toe in het water, wanneer hy, rondzoekende, den Drenkeling onder een yschots vandaan haalde en denzelven, zo wel door hem als door de twee makkertjes voor dood gehouden, in alleryl naar het huis der Ouderen, omtrent driehonderd schreeden vandaar gelegen, droeg.

Aan het huis gekoomen zynde, gaf het kind, (waarschynlyk door de ondergaane schuddingen, onder het loopen tot zichzelve gekoomen), een bewys van leeven, en vroeg aan zynen redder of hy verdronken was.

De Vader, een Geneeskundige zynde, deed het kind behoorlyke warmte, wryvinge en een glas wyn toedienen, 't geen verder van het gewenscht gevolg was.

Gemelde *André Belleflame*, die, door zich in het ys te begeeven, zyn eigen leven en gezondheid in gevaar gesteld heeft, heeft ter belooning eene zilveren Medaille en het overige der zes dukaaten, in gereed geld ontfangen.

L.

Te Delfshaven, den 8ten February 1779,
des morgens ten half tien uren, was *Jannetje*

Jans

Frans Mandemaker, oud twee-entwintig jaaren, met een emmer water willende seheppen, op de Kaai van de Voorhaven, met dezelve van boven in die haven gestort, zonder dat 'er iemand by tegenwoordig was, die ter hulp konde toeschieten. *Aart de Hartog* met eenige gereedschappen, ter toetuiging van een schuit op den kant van de Haven koomende, ontdekte het eerst twee op het water dryvende houte Vrouweklompen, en vervolgens den kruin van een menschenhoofd, 't welk echter kort daarna niet weder gezien wierd.

De Drenkeling vervolgens door middel van een' haak, door gemelde *A. de Hartog* en *Frans van Kal* opgehaald zynde, zonder eenig teken van leven, wierd door dezelve in de Koornwynbrandery van den Heer Jacob Hugo van der Plas gebragt, terwyl men om bystand naar den Heelmeester Boomhouer had gezonden.

Deeze niet te huis zynde, kwam 'er deszelfs zoon *Henricus Boomhouer*, *Hendrik Lambertszoon*, en vond den Drenkeling vooröver op den buik liggende op de rand van het aschgat van de Disteleerketel. Hy deed terstond haar op den rug leggen, van de natte koude kleederen ontdoen, en op een haaire kleed, dat

dat op een der distilleerketels warm gemaakt was, plaatsfen; wryvende daarna den rug, lendenen, zyden, het hoofd en deszelfs slaapen, met warme doeken, met keukenzout, en met vluggen geest van *Ammoniac*-zout en hartshoorn; waarmede agttien of twintig minuten aanhoudende, hy eene flaauwe rommeling der buik- ingewanden gewaar wierd. Onder het aanhoudend gebruik derzelfde hulpmiddelen, ontdekten hy een' traagen polsflag, die allengskens vermeerderde, en van eene braaking van veel water, gemengd met de ingenomene voedfelen, gevolgd wierd: waaröp hy haar van een drankje van Stoechasbloemen en Wynruit, met aftrekfel van barnsteen, enz. liet gebruiken, het welk de gewenschtste uitwerking had, haare ligchaamsbeweegingen deed wederkooman, en haar, eerst onverstaanbaar, ô Godt! en daarna duidelyker, hoewel bedwelmd, deed uitroepen: waar is myn Moeder? De lyderes nog eenigen tyd voor het vuur gelaaten, en met warme doeken gewreeven zynde, wierd vervolgens in het haaire kleed met deekens omwonden, uit de Brandery naar de Zoutrafinaderey, alwaar zy werkte, overgebragt, en in een warm bed gelegd, alwaar men haar nu en dan een lepel vol van het gemelde mengfel, en tusfchen beiden wat flappe thee en melk toediende.

Na den middag, zeer over drukking in de borst, en eene benaauwde ademhaaling klaagende, wierd haar eene ader geöpend, en eenige oncen bloeds afgetapt, alsmede een buikzuiverend geneesmiddel voorgeschreven, waardoor zy merkelyke verligting kreeg, en den volgenden dag, opzittende, in eenen redelyken toestand wierd gevonden, die haar eenen volkomene herstelling beloofde. *Henricus Boomhouer Hendrik Lambertszoon*, heeft ter belooning voor zynen arbeid de gouden Medaille ontfangen.

L I.

Te Amsterdam, op Dingsdag den 9^{den} Maart 1779, des avonds omtrent tien uren, was *Maria Neuburg*, Huisvrouw van Jan Alberts, oud zes- en vyftig jaaren op de Cingel, op de Appelmarkt, in het water gevallen, en zonder bewys van leven, kort daarna opgehaald. De Chirurgyn *Steven Wolters* 'er bygekomen zynde, terwyl men bezig was haar by de beenen het onderst boven te houden, en dus heen en weder te schokken, vond haar hoofd zo aanmerkelyk opgezwollen, dat de mutsband, benevens een Koraalen-ketting, zeer diep in den hals gedrukt, en moeijelyk los te snyden

waren. Hy deed de Lyderes van haare natte klederen ontdoen, en in een deken voor een goed vuur plaatsen; hy ontbond gemeen keukenzout in brandewyn, en wreef haar met dit geestryk en prikkelend vocht den ruggegraat en lendenen; en gebod den zoon des Drenkelings, de neus zyner Moeder dicht te houden, en zo veel mogelyk, lucht in den mond te blaazen: terwyl hy met de handen, by tusfchenpoozing, de borst zachtelyk op en nederdrukte om de admhaaling te bevorderen. Na ruim twintig minuten hier mede aangehouden te hebben, begon de lyderes tekenen van leven te geeven. De vlugge geest van *Ammoniac*-zout onder den neus gehouden, en de aanhoudende wryvingen, deden haar geheel bekoomen. Na eene gedaane aderlaating in een warm bed gelegd, en daarna een laxeer-middel ingenoomen hebbende, kreeg zy ontlasting, en bragt den nacht onrustig door. Den volgende dag was zy zeer pynlyk in armen en beenen. Haare overgehoudene zwakheid vorderde versterkende hulpmiddelen, die haar door een Geneesheer wierden voorgeschreven, waaröp zy zich den 18^{den} dezer maand in staat bevond om naar haare eigen wooning overgebracht te worden.

De Chirurgyn *Steven Wolters* heeft de gouden Medaille tot premie ontvangen.

L I I.

Te Amsterdam, den 15^{den} Maart 1779, wierd *Macbiel Huizer*, oud zes- en zeventig jaaren, en woonachtig op het Olyfantspad buiten de Weesperpoort, als Drenkeling uit den binnenämstel by de schutfluis opgehaald, en voor dood in het naastbygelegen huis van den tapper Jan Gros gebragt: wanneer de Chirur-gyns *Anthony Hendrik Luning* en *Gerrit Jan Jasperz.* 'er ter hulpe by geroepen wierden. Deezen stelden terstond de noodige middel en in het werk, en ontdekten, na een half uur bezig geweest te zyn, eene rommeling in den buik en flaauwe beweeging in den pols, als de eerste tekenen van leven. Eene aderlaating in 't werk gesteld zynde, kwam 'er eene genoegzaame hoeveelheid bloeds, waarna de omloop vermeerderde, en de ligchaamsbeweegingen weder kwamen. Vervolgens in een warm gemaakt bed gelegd, kwam de lyder ook tot volkoomen kennis, doch wierd na eenige uren koortsig; en den volgenden dag naar zyne wooning overgebragt zynde, overleed hy aldaar den derden dag na zyne redding.

De Chirurgyn *Gerrit Jan Jaspersz.* heeft de gouden Medaille bekomen, waarvoor hy de helft der premie, zynde drie dukaaten, aan zyn' Konstgenoot *Anthony Hendrik Leuning* heeft uitgekeerd.

L I I I.

Te Edam, den 21sten Maart 1779, ten drie uuren des namiddags, wierd een kind van drie jaaren, genaamd *Esaie Visser*, na omtrent drie kwartieruurs uit zyn Ouders huis geweest te zyn, en dus onzeker hoe lang het in het water gelegen had, voor dood daaruit opgehaald, na dat een Vaartuig 'er overheen gegaan, en de Drenkeling, door het zuigen van het zelve, uit den modder achter het roer was komen opschieten. *Eldert Cornelis Butter* en *Gustavus Coertmeijer*, die het kind opgehaald hadden, deden ook hun best, om hetzelve wederom het leven te doen bekoomen; neemende het eerst by de beenen, om het water te doen uitloopen; den sterk toegesloten mond en tanden met de vingers openende, om 'er wat brandewyn in te gieten; en hetzelve, t'huis gebragt, op een vaatje zachtjes over en weer rollende: waarna zy het kind uitkleedden, en 'er mede voor een goed vuur gingen zitten,

om

om het met een pyp in het fondement te blaazen, met warme doeken over den rug te stryken, en wederom wat brandewyn in den mond te gieten. Na met deeze laatste middelen omtrent een half uur bezig geweest te zyn, bespeurde zy de eerste teekenen van beweeging in de borst, waarna de Drenkeling begon geluid te geeven, en, vervolgens in een warm bed gelegd zynde, langzaam verder bekwam, en in het leven hersteld wierd.

De Premie is hier op aan *Eldert Cornelis Butter* en *Gustavus Coertmeijer* toegewezen, en de gouden Medaille door den eerstgenoemden ontfangen, die daarentegen drie dukaaten aan den laatsten heeft uitgekeerd.

L I V.

Te Delfshaven, den 2^{den} April 1779, des namiddags ten één uur, was *Cornelis van Harten*, een Scheepmaakers jongen, oud omtrent dertien jaaren, door het voorbyvaaren van een Zeilschuit, uit een boot, waarin hy zich bevond, overboord in de Schie gevallen, en aanstonds gezonken, en niet dan na een kwartieruurs voor dood wederom opgevischt. De Chirurgyn *Johannes Vreugdewater* 'er by ge-

134 HIST. EN GEDENKSCHR. DER MAATSCHAPPY
koomen zynde , deed hem naar de Brandery
der Heeren Mourits en van der Elst in Comp.
overbrengen , schielyk ontkleeden , in een hai-
ren kleed inrollen en voor een koolenvuur
plaatsen ; vervolgens de borst en ruggegraat
met warmen moutwyn en gemeen zout wry-
ven , het Tabaksklysteer zetten , en met den
vluggen geest van *Armoniac* -zout onder den
neus en aan de slaapen van het hoofd wryven.
Na een half uur hiermede gewerkt te hebben ,
kwam 'er eenig teeken van leven , en na een
uur hier mede bezig te zyn geweest , kreeg
de lyder kort op elkanderen vier ontlastingen.
De klopping van het hart wederom waarge-
nomen hebbende , opende de Heelmeester
hem een ader op den arm , en verkreeg dus
eenige oncen bloeds. Bygekomen zynde ,
wierd de lyder ten drie uuren naar huis ge-
bragt , in een warm bed gelegd , en om 't uur
een lepel vol van eene *Mixt. antipasmodyca* in-
gegeeven ; doch hy bleef buiten bezef en zeer
stuiptrekkende , in een' onrustigen slaap , tot den
volgenden morgen ; wanneer hy , op het zien
zyner Moeder , sterk begon te weenen , en
sedert by volkoomen kennis bleef , en ge-
heellyk herstelde.

De Chirurgyn *Jobannes Vreugdewater* heeft
de gouden Medaille ontfangen.

L V.

Te Amsterdam, den 2^{den} April 1779, wierd *Josepb Carstens*, oud zes jaaren, op het Franschepad uit het water opgehaald, en, zonder eenig teken van leven, ten huize van den Distellaateur *Jan Scholten*, gebragt; wanneer de Chirurgyn *Gysbert Viet* 'er by geroepen wierd, die den Drenkeling ontkleedde, voor een goed vuur bragt, eene aderlaating deed, en langs den ruggegraat met brandewyn deed wryven; waarop de lyder aan het overgeeven geraakte, en wederom tot zich zelven koomende, over pynen in de borst en rug klaagde.

Des anderendaags morgens, door gemelden Chirurgyn nevens een Geneesheer bezogt zynde, vond men hem met eene benaauwde ademhaaling en sterke braaking, waaröp hem andermaal eene laating en lavement toegediend wierd; het welk des avonds nog eens herhaald wierd, om dezelfde redenen; terwyl men ondertusfchen eene zwaare kneuzing aan de geheele borst, en eene verbreeking der onderste ribben had waargenomen; waaröp de Lyder des nachts daaraan volgende is overleden.

De Chirurgyn *Gysbert Viet* heeft de Premie ontfangen.

LVI.

Te Amsterdam, den 3^{den} April 1779, des avonds tusfchen zeven en half agt uuren, wierd de Chirurgy *Antony Huser* geroepen in den Oudenbrugfteeg, in het Wynhuis de Bruinvisch, by eenen Drenkeling, genaamd *Willem de Milde*, oud ruim vyf-entwintig jaaren, kort te vooren van een schuit in het water gevallen, en zonder tekenen van leven opgehaald.

Op een kamer gebragt, en voor een goed hout-vuur gelegd zynde, wierden den Drenkeling de natte klederen uitgetrokken, het verkleumd en verstyfd ligchaam met warme doeken afgedroogd, en na het aandoen van een warm hembd, in een wollen deken gewonden; terwyl de wryvingen van het hoofd tot de voeten met brandewyn en *Spir. Sal. armon.* in het werk gesteld wierden. Na verloop van ruim een half uur bespeurde men een bewys van leven, waarom men de konstbewerking voortzette, eene aderlaating aan den arm in 't werk stelde, en dus na ruim twee uuren arbeids, den lyder gelukkig zag herstellen.

De geredde Drenkeling, voor de vergadering

ring verscheenen zynde, betuigde, by het inschieten in het water zyne bewustheid en kennis behouden te hebben, tot dat hy den grond voelde, wanneer hy nog vermogen gehad had, den modder van zyn' mond en aangezicht met den hand afteveegen, doch dat hy toen zynen onvermydelyken dood bespeurd, en zich aan God bevolen te hebben, was bezweeken.

De Chirurgyn *Antony Hufer* heeft de gouden Medaille verzogt en bekoomen.

L V I I.

Te Amsterdam, den 7^{den} April 1779, wierd *Kaatje Hartog*, oud zeven- en vyftig jaaren en van de Hoogduitsche Joodsche Natie, voor dood uit het water opgehaald, en ten huize van Hartog Jonas, op Marken woonende, overgebracht zonder eenig bewys van leven.

De Chirurgyn *Claas Kuiper* 'er by geroepen zynde, vond haar reeds ontkleed, droog wollen goed aangedaan, en tweemaal op den arm, dog zonder bloed te krygen, door eenen Salomon Davids adergelaaten.

Hy stelde terstond de wryvingen met war-

me doeken met brandewyn en zout in het werk, vervolgens de tabaksklister, wasfende het aangezicht met brandewyn, en deed den geest van *Armoniac*-zout onder den neus houden; met welk alles één en een half uur doorgebracht zynde, de Drenkeling eene menigte vuiligheid ontlaste, en eenige beweging maakte. Vervolgens eene ader op den arm geopend zynde, wierden haar vyf oncen bloeds afgetapt, en de lyderes eerst op een stoel gezet, en daarna te bedde gelegd, eene dosis van de *Rad. Ipecacuanha* ingegeven, waarna zy ook wederom begon te spreken: doch des avonds daar aan volgende, is zy ten half tien uren overleden.

De Chirurgyn *Claas Kuiper* heeft de gouden Medaille tot Premie bekoomen.

LVIII.

Onder de Banne van Sloterdijk, by de Slaatuinen, was, op den 5^{den} May 1779, *Machiel Stok*, een Nuchter-kalverflager, in het water gevallen, en voor dood daar weder uitgehaald door Pieter Schuit en zyn Zoon Jan Schuit, geholpen door Joost Honselaar en Willem Hardenberg. De Chirurgyn *Theodorus Elderbeek* 'er by gekomen zynde, trok hem, voor het
vuur,

vuur, de natte kleederen uit, en een droog hembd weder aan. Vervolgens hield hy hem den geest van *Armoniac*-zout onder den neus, streek hem met de *Spir. Matrical*, stelde het Tabaksklyfsteer en de wryvingen in het werk, en ontlastede eenige oncen bloeds door eene aderlaating. Het eerste teken van leven, des nachts ten half twaalf uuren, wierd gevolgd van het opgeeven van modder uit den mond. Voortgevaaren zynde met de opgenoemde hulpmiddelen, gaf de lyder een halfuur daarna meerder water op, en bekwam geheellyk. Naderhand begon de lyder te spreekken, dronk wat water en melk, en verzogt om stil te mogen liggen; waaröp hy in slaap geraakte, en dus volkomen hersteld wierd.

De Chirurgyn *Theodorus Elderbeck* heeft de goude Medaille ontfangen.

L I X.

Te Abbekerk, een Dorp naby Medenblik, in Noord-holland, den 4^{den} Juny 1779, was het kind van Rens Jansse Groen, genaamd *Cornelis Groen*, oud drie jaaren, in het water gevallen, en sedert een half kwartier uurs vermist. *Cornelis Hovenier* van Hoorn, en toen ter tyd ten huize van zyn' Zwager Pieter Cornelisse Visser te Abbekerk zynde, was op het
gejam-

gejammer der Moeder van dit kind koomen uitloopen, en vond hetzelfde reeds door voornoemden P. C. Visser uit het water opgehaald. De jonge Drenkeling, die onder het ophaalen uit het water nog een flauwe blyk van leven vertoond had, en over een hek gelegen, een gulp water uit de keel geloost had, terwyl het bruisch op de lippen stond, had vervolgens het leven als geheel verlooren, en wierd met geslootene oogen en slap neêrhangende Ledemaaten in huis gebragt, en in haast voor een vuur van stroo en stoppelen nedergelegen. Cornelis Hovenier, (onderregt door voornoemden Visser, en deszelfs huisvrouw Tryntje de Boers, welke van tyd tot tyd de wryvingen met warme doeken in het werk stelde) stak terstond een tabakspyp in het fondement; doch de inblaazing schein de eerste reis vruchteloos, waarom dezelve voor de tweedemaal herhaald wierd, toen het kind een wind door het fondement loosde, zonder eenig verder bewys van leven. Hierdoor evenwel aangemoedigd, hervattede hy voor de derdemaal de inblaazing, met dat gelukkig gevolg, dat het kind weder een wind loosde, overluid begon te schreeuwen, de oogen opendeed en geheellyk bekwam, en na verloop van twee uren reeds weder op den been was. Naardien

dien de bovengenoemde P. C. Visser en zyn Huisvrouw van alle belooning voor hunnen arbeid, vrywillig, ten voordeele van *Cornelis Hovenier* afstand deeden, is aan denzelven de Premie van zes goude dukaaten uitgekeerd.

L X.

Te Amsterdam, den 12^{den} Juny 1779, des morgens ten half vyf uuren, wierd op de Fluweele burgwal by de Varkensfluis, een persoon genaamd *Melgert Pruis*, oud zes- en dertig jaaren, voor dood uit het water opgehaald, na 'er eenige minuten ingelegen te hebben, en vervolgens door de helpers Evert Kuiper, Jan van den Berg, Paulus de Winter, Abram van der Horst en Lambertus de Ridder, in het huis van den Tapper Hendrik van Riel overgebracht, en op een vat gelegd, om gemaklyker in het fondement geblaazen te werden: alwaar ook het tabaksklifteer onder het opzicht van den Med. Doct. P. SIEBELITZ in 't werk gesteld zynde, de eerste tekenen van leven wierden waargenoomen. *Gerhardus Sweerhoff*, behuurd Zoon van den Chirurgyn Nicolaas Huisduinen, er bygekoomen zynde, wierd den lyder vervolgens ontkleed, het ligchaam afgedroogd, voor een matig vuur

ge-

geplaatst, en met doeken in warmen brandewyn gedoopt gewreeven: waarna eene aderlaating van vier oncen met vrucht in 't werk gesteld wierd, de azyn tot prikkeling onder den neus gehouden, en eindelyk een lepel vol brandewyn by poozen in de keel gegooten; terwyl men met het wryven aanhield. Onder deeze bewerking opende de lyder eenige reize de oogen, terwyl de tanden zeer lang op elkanderen geslooten bleven en eenige herhaalde stuiptrekkingen bespeurd wierden. Meerder bekomen zynde, gebruikte hy een lepel vol brandewyn, en naderhand iets van een voorgeschreeven geneesmiddel. Hy wierd ten zes uuren reeds, als hersteld, naar huis gebragt, en heeft dien zelfden dag zyn werk, als Opkorter der vuilnis, weder waargenoomen.

De Premie is aan den Geneesheer *P. Siebelitz* en aan *Gerhardus Sweerboff* te saamen toegekend; hebbende de eerste alleen de zilveren Medaille gekoozen, en voor het overige der halve Premie bedankt, en de laatste de zilveren Medaille en het overige der halve premie in geld ontfangen.

L X I.

Te Oostzaandam, den 29sten Juny 1779,
des

des morgens ten negen uren, was het dochtertje van Caspar Schouten, genaamd *Tryntje Schouten*, oud drie of vier jaaren, in het water gevallen, en wierd, na eenigen tyd daar in gelegen te hebben, door deszelfs Vader, daar weder uitgehaald. Men rolde haar op een ton en hing haar aan de beenen, zonder echter eenig bewys van leven te bespenren. De Chirurzyn *Willem Walrot*, die 'er by gehaald wierd, vond het ligchaam koud, het aangezicht blaauw, de ledemaaten verstyfd, en den aars byna ontslooten; terwyl men geen polslag konde bemerken.

Behoorlyk ontkleed, afgedroogd, verwarmd, met warmen brandewyn en zout gewreeven, warmen adem in den mond en den tabaksdamp in den aars geblaazen zynde, en de geest van *Armoniac-zout* onder den neus gehouden, kwam 'er na drie kwartier uurs een weinig schuimend water uit den mond, zonder eenig ander levensteken. Na verloop van weder een half uur, kwam 'er meerder ontlasting van klaar water, door braaking, en de pols begon flauwlyk te beweegen. Kort daarna volgde ook ontlasting van onderen, en overgeeven van met water gemengde spyzen. Men bespeurde allengskens meerder doorstraaling van het
bloed;

bloed; en, by het aanhouden derzelfde hulpmiddelen, begon zy ten twaalf uuren wederom te spreekē, gebruikte een weinig brandewyn, en wierd in een gewarmd bed gelegd, waarop zy aan het zweeten raakte, en veel waterde. Des avonds, omtrent zes uuren, liep zy reeds weder met andere kinderen speelen, en is sedert volmaakt welvaarende.

De Chirurgyn *Willem Walrot* heeft voor zyne onvermoeide vlyt, den gouden Gedenkpenning ontfangen.

L X I I.

Te Amsterdam, den 29ten Juny 1779, des namiddags ten twee uuren, viel een kind van Pieter van der Mark, mede genaamd *Pieter*, en oud vyf en een half jaar, op de lauriergragt, in het water, en wierd door *Nicolaas Valjee* en *Fredrik Willem Nieuwman*, die op het gerucht toefchooten, door middel van een' haak opgevischt, en gebragt in de distillateurswinkel van Hendrik Bekkers. Het doodschynend kind ontkleed, in een deken gerold, en op een tafel gelegd zynde, stelde deeze beide helpers, bygestaan door *Hendrik van Egmond*, het tabaksklysteer en de wryvingen met zulk een gelukkig gevolg in 't werk, dat het kind na

verloop

verloop van een kwartier uurs, door geschreeuw, het eerste bewys gaf van te leven, waarop het door den bygeroepen Heelmeester *Caspar Brinkman* wierd adergelaaten, en naderhand geheellyk bekwam.

De Premie is onder de drie redders verdeeld, zodanig echter, dat *Nicolaas Valjee* voor de helft, eene zilveren Medaille en 't overige in geld; *Frederik Willem Nieuwman*, anderhalve dukaat, en *Hendrik van Egmond*, een zilveren Medaille, en het overige der halve dukaat in geld ontvingen.

LXIII.

Te Nieuwendam, den 1sten July 1779, viel een jongeling, genaamd *Christiaan Willemsz. Clerck*, van een vlot, dat by de helling lag, in het water, en had 'er reeds eenigen tyd in gelegen; eer hy vermist wierd, en door het Scheepsvolk voor dood wierd opgehaald. De Chirurgy *Jan Berger* 'er by gehaald zynde, plaatste den ontkleeden Drenkeling voor een goed vuur, wreef denzelven met gemeen zout, brandewyn en *Sp. Sal. Armon.* en liet den tabaksdamp in 't fondement blaazen. Derdehalf uur hier mede doorgebracht hebbende, zag men het eerste teken van leven, met allerhe-

hevigste stuiptrekkingen, die echter naderhand bedaarden. Vervolgens werd den bykomenden lyder een' ader geopend, een braakmiddel van de *Tartar. emeticus* met witten wyn ingegeven, en daarna een' verzachtenden drank gebruikt, waardoor hy geheellyk herstelde. De Heelmeester *Jan Berger* heeft hier voor de gouden Medaille ontfangen.

L X I V.

Te Amsterdam, den 9^{den} July 1779, des namiddags omtrent vyf uuren, kwamen *Josua Dup*, *Harmanus van der Horst*, *Pieter van der Wiel* en *Jacob Dufart*, op het gerucht dat 'er iemand op de bloemgraft in het water was gevallen, gesamentlyk ter hulpe toeschieten, en haalden, door middel van een' haak, den Drenkeling op, zynde een jongetje van zes of zeven jaaren, genaamd *Klaas Kuytenbrouwer*, welken zy vervolgens in het huis van den Tapper *Caspar Scheffers* overbragten, en daarāan de vereischte hulpmiddelen, behoorlyk en gelukkig in 't werk stelden, terwyl het ligchaam aanmerkelyk was opgezwollen. Door beweeging der ledemaaten, wederom bewys van leven geevende, werd 'er de Chirurgy *Jan Willem Hols* by gehaald, die

het kind nog geheel wezenloos, benaauwd en met ongestadige ademhaaling vindende, een ader opende, dog niet meer dan drie oncen bloeds konde bekoomen. De aanhoudende benaauwdheid en sterke koorts, die 'er tegens den avond op volgde, deed hem de aderlaating hervatten, en bevond hy den lyder den volgenden dag verzwakt en lusteloos, met eene onwillige pis-afvloeiing en drukking omtrent den maagkuil, welke toevallen echter naderhand verdweenen.

Na de eerste aderlaating had men den lyder een weinig brandewyn, en daarna boomoly en water ingeeven, waar door hy veel water en modder overgaf, met zwaar hoesten, waarna hy geheellyk is bygekoomen.

De Premie van zes gouden dukaaten, is voor deeze redding, door *Josua Dup*, *Jacobus Dufart*, *Pieter van der Wiel*, en *Harmanus van der Horst*, gelykelyk gedeeld.

L X V.

Te Amsterdam, den 15^{den} July 1779, des avonds tusfchen half negen en negen uren, was *Cornelis van Houten*, zynde een Aalmoes-

niers-weeskind, op de Stads-buitencingel, tusfchen de Lootwitmaakerey en het pad van den Molen het Rottenest, in de floot gevallen en te grond gegaan.

Steven Seymonsbergen, daar voorby koomende, zag by het dryven van eenen hoed op het water, een menigte van menschen op de kant van het water staan, en een' man met een rotting in het water rond voelen. Voorönderstellende dat 'er een Drenkeling zyn zoude, trok hy zyne klederen uit, begaf zich in het water, zocht in den modder rond, en haalde den Drenkeling op, die van elk der omstanders voor dood wierd gehouden. De Drenkeling wierd na de naast gelegen herberg, het laatste stuivertje genaamd, overgebracht, en aldaar voorzichtig op een molvaatje gelegd en heen en weder gerold, waaröp hy veel water en modder door de keel kwyt raakte en wederom bewys van leven gaf. Behalven andere aangewende hulpmiddelen, wierd hem een weinig anys in den mond gegooten, en, door een daarby geroepen Heelmeester, eene ader geöpend. Het leven wakkerde hierdoor meerder op, en de lyder bekwam, doch bleef nog buiten kennis en spraak, en wierd, om het sluiten der Poort, in

in deezen staat naar de Stad en naar 't Aalmoesniershuis gebragt, alwaar hy verder herstelde.

Steven Seymonsbergen heeft den gouden Medaille tot Premie ontfangen, mits daartegen aan *Ary Hegman* en *Antonie Buyink*, als mede-redders, de helft der waarde in drie dukaaten uitkeerende.

L X V I.

Te Watering, den 16^{ien} July 1779, was *Dirk Diershout*, oud vyf jaaren, terwyl zyn Moeder aan het turfmaaken werkte, niet verre van haar af, in de Veendobbens gevallen, en wierd niet dan na veel sukkelens, door *Cornelis de Kok*, met een haak (na een half uur uit het gezicht der Moeder geweest te hebben,) wederom opgehaald, en voor dood gehouden. De Chirurgyn *Leendert van Kouwenhoven* 'er by geroepen zynde, bespeurde aan het hart eene zeer geringe en duistere beweging, zonder echter eenig teeken van leven aan den pols, nochte aan handen en voeten waar te neemen. Hy stelde hierop alle hulp te werk om den Drenkeling weder te doen bykoomen, en hield, zo met de tabaksklyster

150 HIST. EN GEDENKSCR. DER MAATSCHAPPE
teer, als met de wryvingen en eene aderlaa-
ting, onvermoeid, van 's morgens ten agt
uuren tot twaalf uuren, aan; wanneer de ly-
der, na het ontlasten van eene menigte stof-
fe, door opgewekten drift in de pols, trek-
kingen in de pogen en een klaagend geluid,
tekenen gaf van leven, tegen alle verwachting
zyner Moeder en andere omstanders, die meer
dan eens als aan de herstelling wanhoopende,
den gemelden Heelmeester hadden toegeroepen,
van uittescheiden, naar dien zyne poogingen
aan het reeds doode kind toch niet zouden ge-
lukken.

Ter belooninge der pryswaardigste vlyt,
wierd de gouden Medaille aan den Heelmeester
Leendert van Kouwenhoven toegekend en ge-
schonken.

LXVII.

Te Ouderkerk aan den Amstel, des nachts
tusfchen den 18de en 19^{den} July 1779, was
een vrouwsperfoon, genaamd *Lysje Zwinglius*,
oud vyf- en twintig jaaren, naby de Buiten-
plaats *Karsfenhoff* in het water gevallen, en
voor dood daar uitgehaald.

De Heer *Jacobus d'Ancona* Med. Doct. ten
zelfden tyde op *Porto Bueno*, de Buitenplaats
van

van den Heer *Mendes Dacosta* wandelende, en nevens zyn byhebbend gezelschap jammerlyk hoorende om hulp roepen, deed terftond den Tuinman opwekken, het hek opensluiten, en begaf zich naar den Dyk, alwaar hy gemelde Vrouwsperfoon reeds opgehaald, op een kruiwagen leggen vond, zonder eenige beweging, geluid, ademhaaling noch polslag, nochte eenig ander bewys van leven.

Op het menschlievend aanbod van Mevrouw *Mendes*, wierd de Drenkeling naar haar Ed. buitenplaats overgedraagen, en aldaar in het Wagenhuis voor een vuur van takkebosfen nedergelegt, van de natte klederen ontdaan, en het afgedroogd ligchaam drooge klederen aangetrokken. Van de by de hand zynde middelen gebruik maakende, hield de Doctor haar ook het *Eau de Luce* onder den neus en goot haar daarvan wat in de keel; terwyl men de wryvingen met brandewyn en zout langs den rug en het overig ligchaam voortzette, waaröp zich eenige tekenen van leven en beweging vertoonden. Vervolgens wierd haar een braakmiddel ingegeven, nevens een aftreksel van Camille-bloemen. De Chirurgyn van het Dorp 'er bygekoomen zynde, deed haar eene aderlaating, waaröp zy meer-

der bekwam. Zy bleef ondertusfchen nog zeer koud en de pols verflaauwde weder, zo dat men voor haar leven begon te vreezen. Een klyfsteer van een afkookfel van tabaksbladen, en het gedronken aftrekfel van Camillebloemen, bragten haar eindelyk aan het braaken, waardoor zy zeer veel kwyt raakte. Men gaf haar een once *Sal mirabile Glauberi* in, en lag haar in een gewarmd bed, waar op zy geheellyk tot zichzelven is gekoomen. Des morgens hierop was zy nog zeer zwak, doch is des avonds met haar zuster naar Amsterdam gegaan.

De Heer *Jacobus d'Ancona*, Med. Doct., heeft de gouden Medaille bekoomen.

L X V I I I.

Te Quadyk, den 24ten July 1779, was het kind van den Bakker *Barend Schoorl*, genaamd *Hendrik*, een jongetje van twee en een half jaar, tusfchen het huis van den Predikant en van den Schoolmeester, in eene diepe en vuile moddersloot gevallen, en had 'er, na gizing, twintig minuten ingelegen, wanneer het zelve door den Eerw. Heer *Henricus Moojen*, Predikant aldaar, gered wierd, die op het ge-
roep

roep zyner Huisvrouw en kinderen, ter hulpe spoedende, uit een schuifraam, en over een schutting sprong, zich zelve tot aan den borst in het water begaf, en het reeds gezonken kind by een slip van zyn rokje ophaalde en naar den wal sleepte, alwaar het van een ieder voor dood wierd gehouden. Het gezicht was styf, het aangezicht blaauw als lood, de neus en mond met bruisch bezet, en de tanden dicht geslooten. Terwyl men de geëischte hulpmiddelen aandroeg, hield gemelde Leeraar het kind vooröver, schudde het zachtjes, en spoot een mond vol brandewyn al blaazende in den neus en mond van het kind, na met veel moeite een vinger tuschen de tanden gebragt te hebben, waarop het eenig water loosde. Het kind vervolgens door zyn Eerw. in het naastbygelegen huis des Schoolmeesters overgebragt zynde, wierd aldaar ontkleed, op twee kussens voor een bekwaam vuur gelegd, drooge klederen aangetrokken, en met warme doeken op den buik, en met brandewyn op het hart en in de slaapen aan het hoofd gewreeven, waar op het kind een snik gaf. Na een kwartieruurs sukkelens hiermede, wierd door gemelden Heer een weinig brandewyn in den mond en keel gegooten, waarop de Drenkeling begon

overtgegeeven, en ook van onderen ontlasting kreeg, vervolgens bykwam, en gelukkiglyk herstelde. De Eerwaarde Heer *Henrikus Moojen*, die dus zyne menschlievende poogingen met een evengelukkig gevolg bekroond zag, als die van den Heere *J. Appel*, waardoor zyn Eerw. voor agt jaaren, een zynereige kinderen op dezelfde wyze in het leven als zag te rug geroepen, heeft tot eene erkenentise der Maatschappy, de gouden Medaille ontfangen.

L X I X.

Te Vlisfingen, den 31sten July 1779, had de Heer *Jean Henri Correvont* Med. Doct. Operateur en Vroedmeester aldaar, het genoegen, eene tedere Drenkeling te redden, welke met de overige Schipbreukelingen, van het op de Zeeuwsche Kust gestrandde en verongelukte O. I. Compagnieschip *Woestduin*, door den yver der Gebroeders *Narbout*, gered wierd.

Deeze Drenkeling, genaamd *Nancy Maitland*, oud omtrent vier of vyf jaaren, een dochtertje van den Heer *Maitland*, Kaptein in Engelschen dienst op Bengalen, nevens een ander meisje genaamd *Betsy Young*, omtrent

agt

agt jaaren oud, wierden in die wanhoopige omstandigheden, door het aanhoudend gesmeek hunner getrouwe Indiaansche Meid, aan het zich reddend Scheepsvolk aanbevolen, en ook door deeze getrouwlyk medege-
nomen en dus aan land gebragt.

Onder het opzicht van gemelden Genees- en heelmeeester gebragt, waaren alle de mogelyke poogingen ter redding van *Betsy Young* aangewend, vruchteloos, en een zwaare kneuzing aan den nek, en eene verwydering der halswervelen gaven niet onduidelyk de oorzaak des doods te kennen.

Nancy Maitland, des morgens ten tien uren voor dood in den herberg gebragt, ontkleed, afgedroogd, in een wollen deken gewonden, voor een groot vuur geplaatst, en eerst met drooge linnen doeken, daarna met brandewyn en zout over het geheele ligchaam gewreeven, gaf geene het minste bewys van leven nog beweeging, zynde het geheele ligchaam verflapt, zonder pols of eenige slieking. De Heer *Correvont* de Drenkeling eenige reizen vruchteloos in den mond geblaazen hebbende, wierd ter hulpe van *Betsy* geroepen, en beval *Nancy* aan zyn Ed. Zoon de Heer

F. H.

F. H. Correvont, Student in de Medicynen, die terstond het tabaksklysteer in 't werk stelde, en de wryvingen voortzette, na dat de twee kinderen, op het verzoek der Voedster, die zeer om dit jongste jammerde, by elkanderen gebragt waren. Na deeze vrugtelooz schynende poogingen, wierden beide de kinderen in een bed gelegd, en omringt met dertien warme waterkannen, met wolle lappen omwonden; terwyl men beurtelings aan beide het tabaksklysteer, de wryvingen en het inblaazen, zonder vrucht herhaalde. Geene tekens van leven ontdekt wordende, wierden zy wel toegedekt en dus eenigen tyd gelaaten.

Terwyl des namiddags ten drie uren, de warmte en pols van *Betsy* zich begonnen te herstellen, en na eene hevige opzetting en sterk zweet, dat haare redding schein aantekondigen, wederom verminderden, en, ondanks eene beproefde aderlaating en andere geschikte hulpmiddelen, na verloop van eenige uren met den dood eindigde; was ook de warmte en polslag van *Nancy* langzaam wedergekoomen, zodat ook by haar om het sterk uitkoomend zweet, de waterkannen wierden weggenoomen. Eenige druppels geest van *Hartsboorn* en *Armoniac-zout* met een lepel

pel water vermengd, langzaam in den mond gegooten, vertoonde eenig bewys van slikking. Om vyf uuren opende zy de oogen tot blydschap des Geneesmeesters en der overige omstanders. Gevraagd zynde in het Engelsch, of zy drinken wilde, waaröp zy ja antwoordde, dronk zy tot drie reizen een kommetje water en melk, waarna zy wederom insliep tot half zeven uuren. Met eene vrye ademhaaling en ruime pols en zweet ontwaakende, hoorde zy de stem van haare Voedster *Marry*, die zy by naame noemde, en ruste niet eerder voor dat zy by dezelve in het naby gelegen bed gebragt was, alwaar deeze haar met beide armen op het tederste omhelsde, na dat men haar schoone en warme klederen had aangedaan, en zy ondertusfchen een' ruimen stoelgang gehad had. Omtrent ten agt uuren nuttigde zy eene goede soupe, en sliep den geheelen nacht, doch onder aanhoudende stuiptrekkingen van armen en beenen. De volgende dagen bevond zy zich wel, en klaagde alleen over de linker bil, alwaar zich een gebrandde plek vertoonde, denkelyk door een der waterkannen, waarvan een gedeelte bloot geraakt zal zyn geweest, veroorzaakt. Dit toeval genezen zynde, was zy volmaaktelyk hersteld, en gereed na haare vrienden te Londen verzonden te worden.

De

De Heer *Jean Henri Correvont*, Med. Doct. enz. heeft voor deeze redding de gouden Medaille ontfangen.

L X X.

Te Nigtevegt, den 20sten Augustus 1779, was zekere *Cornelis Tukker*, oud negen- en twintig jaaren, en van jongs af niet wel by de zinnen, op de buitenplaats Roozendaal, in een Vyver gevallen. Een boerenknecht, op het geweldig geschreeuw der varkens, die zich daar omtrent bevonden en te famen liepen, mede toegeschooten, ontdekte den Drenkeling en haalde denzelven met behulp van eenen anderen, van onder het water op, en schein nog een weinig leeven te bespeuren, uit de beweging der handen en beenen, die echter terstond verstyfden, terwyl het aangezicht blaauw en paarsch was opgezwollen, en het bruisch op de lippen stond. Voor dood in huis gebragt, wierd 'er om den Chirurgyn van het Dorp gezonden, wiens zoon *Gerrit Spruit* 'er by gekomen zynde, den Drenkeling ontkleed, in een deken voor een vuur lag, met warme doeken wreef, en hem lucht in den mond, en tabaksdamp in het fondement liet blaazen, de borst en zyden beurtelings bewegten.

weegende. Na drie kwartieruurs arbeids, bespeurde men eenige trekkingen aan den mond, als het eerste bewys van leven. Eene aderlaating van zes oncen deed hem verder bykoomen; waaröp hy eenig vocht gebruikte, en, na eenige uuren in een warm bed gelegen te hebben, herstelde, en sedert geen ongemak gehad heeft.

Gerrit Spruit heeft tot Premie de gouden Medaille ontfangen.

LXXI.

Te Amsterdam, den 25ten Augustus 1779, wierd 'er ten huize van den Tapper, Frans Eertman op Marken, een Drenkeling ingebragt, zynde een Joodinnetje, oud zeven jaaren en genaamd *Roosje*, welke kort te vooren door David en Hendrik Heuperman en David Meijer, uit het water was opgehaald. In afweezenheid van den Heelmeester *Bosman*, om welken men gezonden had, kwamen 'er deszelfs beide leerlingen *J. H. Fanneret* en *Abraham van Appeldoorn*, ter hulp toefschieten, en dedden onder hun opzicht, het kind ontkleeden, in een deken wikkelen, en voor een vuur plaatzen, terwyl het zelve reeds bont en
blauw

blauw en zeer opgezwollen was. De wryvingen met warme brandewyn en zout, zo wel als het tabaksklysteer in 't werk gesteld zynde, hadden het gewenscht gevolg, en verwekte, na verloop van een kwartier uurs, het eerste bewys van leven. Na weder een kwartier uurs, de bloeds omloop meerder hersteld vindende, opende men een ader en onslastede vier oncen bloeds. De wryvingen hierop met droog zout voortzettende, kwam het kind meerder by. Zy lieten het drooge klederen aantrekken, en in een warm bed leggen, terwyl zy hetzelve, op raad van hunnen daarby gekoomen Meester, een poeder van *Diagridium* met witte zuiker ingaaven. Het kind geraakte hier op aan 't overgeeven, kreeg behoorlyke ontlastingen, sliep den gantsche nacht wel, en liep den volgenden morgen weder op straat.

De Jongelingen *J. H. Fanneret* en *A. van Appeldoorn*, hebben ter belooning en verdere aanmoediging de Premie ontfangen, en zodanig gedeeld, dat elk hunner eene zilveren Medaille, en het overige van het geld bekoomen hebben.

LXXII.

Te Bergambacht, een Dorp naby Schoonhoven,

hoven, den 25sten Augustus 1779, was het kind van *Pieter Blanken*, genaamd *Lena Blanken*, oud tusfchen drie en vier jaaren, achter het huis van haar' Vader, in een wyde floot gevallen, en naar gisfing een groot kwartieruurs vermist, eer dezelve door *Andries de Jong* een Metfelaarsknecht 'er wierd uitgehaald, zynde alleen ontdekt aan een klein gedeelte van deszelfs roode rokje, en dus met het hoofd vooröver in het water gevallen.

De Chirurgyns *Jacob Schoen* en *Cornelis Kroon*, de een na den anderen 'er bygekoomen zynde, hebben gefamentlyk den Drenkeling (die te vooren reeds door andere lieden op een half vat gerold was) ontkleed, den ruggegraat met brandewyn en zout, en de flaa-pen van 't hoofd met de geest van *Armoniac-zout* gewreeven, en, voor 't vuur liggende, door een pypje in 't fondement geblaazen, en naderhand, op 't bloote Moeders ligchaam te bedde liggende, nogmaals den tabaksrook in 't fondement geblaazen; waardoor het kind wederom tot kennis en volkoomene gezondheid hersteld is.

De Chirurgyn *Jacob Schoen* en *Cornelis Kroon*, hebben de Premie van zes gouden dukaten gelykelyk gedeeld.

LXXIII.

Te Loosduinen, den 24ten September 1779, was een kind, genaamd *Hendrik Moor*, oud zeven jaaren, in de Vaart gevallen, en dreef nog met de neus en vingers even boven water, wanneer een bleekersknecht door de zuster van het kind wierd ter hulp geroepen, en het zelve niet kunnende redden, naar huis liep om zyn' baas te roepen, terwyl ondertuschen de Drenkeling reeds vier roeden lengte voortgedreven en gezonken was. De bleeker *Pieter Langebent* met een ladder aan het water gekoomen zynde, zettede dezelve 'er in, klom van dezelve tot aan den borst in het water, en had het geluk het kind by de haren te vatten, naar boven te haalen, en vervolgens, zonder eenig teken van leven, onder den arm gedraagen, aan land en verder in huis te brengen.

De Drenkeling ontkleed, voor een vuur van riet en takboschen geplaatst, en in een wolle deken gewonden, wierd op de armen van den gemelden bleeker langs den borst en buik gewreeven. Na verloop van tien minuten begon de neus te bloeden, de borst een knorrend geluid, en vervolgens een flauw teken van

van ademhaaling te geeven, waarna het kind een hand uitstak en den baas by de kous greep en vast hield. Na aanhoudende wryvingen, begon hetzelfde water en kroos op te geeven, en eindelyk te kryten, te spreek en te gaan. De Heelmeester *Nuizing*, opende het eene ader op de hand, waarna het volkoomen tot kennis kwam, wat warm oudbier dronk, by het vuur zittende in slaap viel, en te bed gebracht, eenige uren doorfliep, waarna het door zyn' Stiefvader naar huis gehaald wierd, en volkomen hersteld was.

De Bleeker *Pieter Langebent* heeft daar voor de verdiende Premie van zes gouden dukkaaten ontfangen.

L X X I V.

Te Amsterdam, den 1ste October 1779, was *Pieter nelletje Pieters*, oud omtrent veertig jaaren, op de Joden-Heeregragt by de Plantasie-fluis in het water gevallen, en door *Jacobus Duran*, *Pieter van Loon* en *Jan Stockx* voor dood daar wederom uitgehaald, in een bierkelder gebracht. De Drenkeling zonder tekenen van leven zynde, wierd eenigen brandewyn in de keel gegooten, die 'er terstond wederom uit-

liep: doch ontkleed, en met warmen brandewyn en zout over den rug, hals en borst gewreeven, begon zy weder te bekoomen: waarna haar door den Chirurgyn *P. Geeres*, eene ader geöpend wierd, na 't welke zy begon ruimer adem te haalen, zich te beweegen, tot kennisfe te komen en te spreeken. Dus gered, wierd zy door voornoemde redders naar haare woning overgebracht, alwaar zy zich den volgenden dag vry wel bevond, doch op den tweeden dag is overleden.

De drie Redders *Jacobus Duran*, *Pieter van Loon* en *Jan Stockx*, hebben de Premie gedeeld en elk twee dukaaten ontfangen.

L X X V.

Te Amsterdam, den 4^{den} October 1779, viel *Gerrit Meijer*, oud vyftig jaaren, aan de Oostindifche Compagnies - werf in het water, en wierd, voor dood daaruit opgehaald, in het huis van een' nabuurigen Tapper overgebracht. De Chirurgyn *Marcelis Gyswyt* 'er by gekoomen zynde, deed hem ontkleden, voor een vuur plaats en de wryvingen in 't werk stellen. Na eene aderlaating hoorde men hem, als
het

het eerste levensteken, een flauwe zugt loozen; waarop hy te bed gebragt, na het inneemen van wat *Oxymel Simplex*, veel slym ontlastte, en de borst door eene aanhoudende hoest vermoeit wierd. Het afgetapte bloed was zeer ontstookken, en de benaauwdheid der borst bedaarde niet dan na eene tweede adelaating, wanneer hy na een weinig rust, naar zyn eigen wooning keerde. Onder het gebruik van gepaste middelen, wierd het herstelde leven des Drenkelings nog tot den derden dag, waarop hy door toeneemende benaauwdheid en koortzen overleed.

De prys der gouden Medaille is aan den Heelmeester *Marcelis Gyswyt* toegewezen.

L X X V I.

In de Ryp, in Noordholland, den 18^{den} October 1779, des namiddags ten vyf uuren, was het kind van *Klaas Benema*, genaamd *Mietje*, oud ruim zes jaaren, in het water gevallen, en na verloop van een half uur, voor dood daar uitgehaald, en op den kant van den wal gelegd, en daarna t'huis gebragt, wanneer het zelve door de Heeren *Adrianus van Brugge* en *Jacobus van der Wind* ontkleed, in de wieg

en warme dekens van een ander kind gelegd, en met warme doeken gewreeven. De vet- en bolheid van het kind belette de aderlaating in 't werk te stellen, waarom men met wryvingen aanhield, en tusfchen beiden door middel van een penneveer in brandewyn nat gemaakt, den neus kittelde. Onderwylen men het tabaksklyfsteer gereed maakte, bragt men de natgemaakte penneveer ook in de keel; waarop eenig vocht uit den mond vloeide, met bloedig flym vermengd, op het welke, na nog eenige voorafgaande trekkingen der leden, een geluid uit de borst volgde. Ten half zeven uuren kwam het kind weder geheel by zichzelf, dronk daarna een weinig koffy en is voorts geheellyk hersteld.

Adrianus van Brugge en Jacobus van der Wind, hebben de Premie van zes dukaaten ontfangen en gelykelyk gedeeld.

L X X V I I.

Te Rotterdam, den 30sten October 1779, was *Rochus Wylderse*, oud negentien jaaren, woonende op de Schiedammerdyk, onder het visfchen een duizeling gekregen hebbende, in het water gevallen, en wierd 'er voor dood wederom uitgehaald en in een huis gebragt. Het

aangezicht was blaauw en gezwollen, als dat van een gehangenen, en men was bezig den Drenkeling, nog in zyne natte klederen, over een ton te rollen, wanneer *Anna de la Tour*, geadmitteerde Vroedvrouw aldaar, 'er by gekoomen zynde, en geen Genees- of Heelmeesters 'er tegenwoordig vindende, een voorstel deed van eenige middelen tot redding te willen beproeven, het welk haar eerst geweigerd wierd, dewyl de Jongeling voor dood wierd gerekend.

Na verkregen verlof echter, reinigde zy terstond den neus en mond van den slyk, waarmede die bezet waaren, en deed hem de natte klederen uittrekken. Door de ondervinding by kinderen, die voor dood ter waereld koomen geleerd, stelde zy de alsdan gewoone kunstgreep te werk, en plaatste haar' mond op die des Drenkelings, om, onder het wryven der borst en het toehouden der neusgaten, lucht in de longen te dryven. Met aanhoudende wryvingen drie kwartiersuurs bezig geweest zynde, spoot zy hem een weinig brandewyn in de keel, waaröp zy eenig gereutel in de zelve vernam, 't welk voor 't eerste teken van leven wier gehouden. De wryvingen wierden vlytig voortgezet, terwyl de

Chirurgyn *Leendert Wuyster* den lyder ge-
 duurig de *Spir. Sal. Armoniaci* onder den neus
 hield, en 'er de slaapen van het hoofd mede
 bestreek. Vervolgens wierd de lyder tusfchen
 wolle dekens in een warm bed gelegd, waar
 op de polslag vermeerderde, en zyne volko-
 mene herstelling volgde, nadat de Heer *Wuy-
 ster* hem des avonds eene aderlaating en klysteer
 had toegediend, en hem verder dagelyks ne-
 vens den Geneesheer *A. Ludgers* was gaan be-
 zoeken.

De Premie voor deeze redding is aan ge-
 melden Heelmeester en Vroedvrouw toegekend,
 en op hun verzoek de gouden Medaille met
 de naam van *Anna de la Tour* bestempeld, aan
 haar ter hand gesteld, mits drie dukaaten, als
 de helft der Premie, daarentegen aan Mr. *Leen-
 dert Wuyster* uitkeerende.

LXXVIII.

Te Amsterdam, den 7^{den} November 1779,
 viel *Hendrik Olleken*, oud twee- en veer-
 tig jaaren, in dronkenschap des avonds
 tot tweemaal toe in het water, en wierd de
 laatste reize voor dood uit de bloemgragt op-
 gehaald, en in de Roozenstraat in een wynhuis

gebragt. De behoorlyke middelen, onder opzigt van den Chirurgyn *Caspar Brinkman*, in het werk gesteld zynde, bespeurde men, na een kwartier uurs, het eerste bewys van leven en ademhaaling, waaröp gemelde Meester hem lucht in den mond blies. Na een uur met wryvingen te hebben aangehouden, opende hy den Drenkeling eene ader, waarna dezelve weder geheel bekwam, en, den nacht door gerust geslaapen hebbende, den volgende morgen naar zyne slaapstede wierd overgebragt. Aldaar gekoomen, klaagde hy over pyn in de borst en benaauwde ademhaaling, welke met koorts vermeerderende, ondanks de konsthulp, den tweeden dag zyn dood ten gevolge had.

De Chirurgyn *Caspar Brinkman* heeft, als redder, de gouden Medaille ontfangen.

L X X I X.

Te Amsterdam, den 18^{den} November 1779, was de Dienstmaagt van de Heer Mofes Levi Content, Makelaar, in de Rapenburgerstraat, genaamt *Rebecca Mofes*, oud drie- en twintig jaaren, achter het huis van een' steiger in het water gevallen, en na 'er bykans een half uur

ingeleggen te hebben, door Mofes Joseph, een Groenman, daar weder uitgehaald. De Chirurgyn *Klaas Kuiper*, door een vyftal gelukkige reddingen reeds te vooren in deeze Gedenkschriften bekend geworden, en die de laatste reize het kistje met instrumenten tot Premie ontfangen had, heeft daarvan voor deezen Drenkeling gebruik gemaakt, en het genoeggen gehad dezelve, door middel der wryvingen, aderlaating enz. te herstellen. De Premie der gouden Medaille is ook, voor deeze redding, aan gemelden Chirurgyn *Claas Kuiper* ter hand gesteld.

L X X X.

Te Rotterdam den 26ten November 1779. Des avonds ten half zes uuren, is *Petronella van der Horst*, oud drie- en twintig jaaren, als Dienstmaagd woonende by een Zadelmaker op het Haagfche veer, by donker, achter het huis in de floot gevallen, zonder dat men uit de naastgelegen huizen haar eenige hulp konde toebrengen, dan alleen door middel van een Mistpraam, die in dezelve was gelegen. De Drenkeling echter was reeds gezonken, eer *Pieter van Wyngaarden* en *Catharina van Driel*, geb. *Duckenburg* 'er ingeklom-

klommen waaren, en gekoomen aan de plaats alwaar men haar gezien had. Op raad der buuren, een ladder recht op naar den grond nedergestoken hebbende, hadden zy het geluk de Drenkeling dus optewippen, en boven water gekoomen zynde in de schuit te trekken; wanneer zy zonder eenig levensteeken wierd bevonden, en voor dood naar huis gedragen. Op de beenen gezet zynde, zeeg zy terstond neder, en het achteröverhangendhoofd opgericht zynde, viel straks voorover zonder eenig vermogen. Een der omstanders een glas brandewyn genoomen, en haar in de keel gegooten hebbende, vernam men eene schokking in het ligchaam, en, na losfnydinge van het Keurslyf, met een droef geluid, en een gebrooken gezicht, eenige duistere woorden. Van de natte kleederen ontdaan, wierden haar drooge aangetrokken, en zy te bedde gelegd, na dat men dit bed gewarmd had, met tinne flesfen en kruiken, die met kookend water uit de naastgelegene branderey gevuld waaren. Na deeze koesterende warmte en eene aderlaating, is zy weder by haar verstand gekoomen, en geraakte aan het overgeeven van een menigte water, nadat zy een weinig warme thee had gedronken; zynde des anderendaags weder geheel frisch en gezond.

De

De verdiende Premie is aan de twee voornoemde perſoonen toegewezen, en op hun verzoek de gouden Medaille met haar naam 'er op, door *Catharina van Driel, geb. Duckenburg* ontfangen, waar tegen zy aan *Pieter van Wyngaarden* de volle waarde der Premie heeft uitgekeerd.

L X X X I.

Te Rotterdam, den 4^{den} December 1779, des nachts, wierd *Cornelis Ooms*, Zakkedraager, doch nu dienende op een Lands Oorlogſchip te Hellevoet, door klapwakers en andere lieden, met behulp van touwen en ladders, uit het water der Stadsvesten, en over den muur opgehaald, en, voor dood, in het huis van *Willem Bikkenis*, hospes beneden de blaauwe molen, overgebracht; zynde vermoedelyk door dronkenschap over den muur gefprongen in het water, waarin hy byna een uur moet gelegen hebben, eer men gereed was en in ſtaat om hem 'er uittehaalen. *W. Bikkenis* en zyne huisvrouw, ſtelde alles ter redding in het werk, waardoor, en door eene aderlaating, de Drenkeling, die eerst zeer gezwollen, flap en blaauw was, en met geflooten mond en oogen, zonder bewys van leven en beweeging, na
eenig

eenig tydverloop, geheellyk bekwam, en eindelijk, door volkomene herstelling, in staat was, weder naar boord te gaan. *Willem Bikenis* en zyne Huisvrouw, hebben de verdiende Premie van zes dukaaten ontfangen.

LXXXII.

Te Amsterdam, den 13 December 1779, was *Frans van Art*, oud drie- en veertig jaaren, op de baangragt by de Leidsche Kruisstraat in het water gevallen, en voor dood 'er uitgehaald, in het huis van den Kastelein *Cornelis Kryne* overgebracht, alwaar dezelve ontkleed, voor het vuur gelegd en gewreeven, door trekkingen in het aangezicht, de eerste blyken gaf van een herstellend leven; waarna de iyder geheel tot zichzelven gekoomen, doch op den vyfden dag na zyne redding, na voorafgegaane bloedspuwing en bloedwatering overleden is.

De Premie van zes dukaaten, is door *Hen-drik van den Berg*, *Jan Oosterwyk* en *Johannes van Marle*, als Redders, gelykelyk gedeeld.

LXXXIII.

Te Nymegen, den 31sten December 1779,
des

des avonds omtrent half negen uuren, viel het dochtertje van de Weduwe *Norduin*, vaarende op Middelburg, van het Schip, in de Stadshaven gelegen, over boord in het water. De Moeder op het roepen van een' nabyzynenden Schildwagt, en het gemis van haar kind, zich naar boven begeevende, zag hetzelfde dryven, doch oogenbliklyk daarna naar den grond zinken, en dus op dien tyd met meer dan veertien voeten waters bedekt werden. Tien jaaren oud, van eene zwakke lichaamsgesteldheid, en tien minuten onder water geweest zynde, wierd zy door den zoon eens Turfschippers *H. A. Strickers*, zonder eenige tekenen van leven opgehaald, en van haare nabestaanden voor dood gehouden. Het aanzicht was bleek, de mond en oogen geslooten, de halsaderen sterk opgezet, de buik natuurlijk, het hoofd en de ledemaaten slap. In dezen toestand wierd zy door den Heel- en Vroedmeester *J. van Roggen* gevonden; wanneer hy haar deed ontkleeden, met warme doeken afdroogen, en voor een maatig vuur in een wollen deken leggen, en het hoofd ondersteunen. Na de aangewende wryvingen, en voornaamelyk, van den ruggegraat met de *Spir. Sal. Armoniac*, opende hy de uitwendige halsader, waaruit weinig bloeds vloeide: terwyl onder-

tus-

tusfchen de tabaksrook, door middel van het nieuw uitgedagt, en door den Heer *van Gesfcher* beschreeven, eenvoudigft werktuig, in den endeldarm wierd ingeblaazen. Hiermede en met zachte zydelyke drukkingen van den borst, omtrent vyftien minuuten aangehouden zynde, ontlastte zich een fchuimächtigt water uit neus en mond, en het bloed begon met een ftraal te vloeijen. Vyf of zes oncen bloeds ontlast zynde, wierd men in den rechterarm eenige beweeging gewaar, aan welken arm men den volgende dag eene verbranding, ter groote van een fchelling, even onder den elleboog gewaar wierd. De geöpende ader door een' helper toegehouden zynde, gaf de Drenkeling een geluid, gelyk aan de eerfte inademing van een pas gebooren kind. Men bragt de Drenkeling in een bed, warm gemaakt en onderhouden door middel van tinne en aarde waterkannen, en zakken met op een Bakkersoven warm gemaakt zand; zo dat de Drenkeling op deeze zakken gelegd, en aan de voeten en zyden met gemelde warme kannen voorzien wierd. Men hield aan met een Tabaksklyftee, en de geest van *Armoniaczout* onder den neus te houden, waarna de ademhaaling fterker wierd, en de pols en hartflag kenlyker wierden. De mond was
nog

nog geflooten, en moest met een spatel geöpend worden, om'er eenige druppels geest van *Armoniack-zout* met water gemengd in te gieten, waarna de Drenkeling met een flauwe stem om haare Moeder begon te roepen, en over pyn voor 't hart klaagde. De Geneesheer *M. J. Weyl*, schreef eene tweede aderlaating en een klysteer van een afkooksel der tabak voor, waarna de lyderes omtrent middernacht, present wierd, en door de omstanders van in 't water vallen hoorende spreken, nog half bedwelmd vroeg, wien dit ongeluk had getroffen. Om de ontlasting van ingezwolgen stof te bevorderen, gebruikte zy, schoon met moeite, nu en dan een lepel vol van een mengsel met de *Tart. emeticus*, waaröp twee braakingen en vier stoelgangen volgden. Te middernacht was de pols nog zeer flauw, en tuschenpoozende, en omtrent drie uren, konde zy eerst verhaalen, hoe zy in het water gevallen was. Den volgenden dag was zy zeer koortzig, klaagde over pyn in de keel en linkerzyde, met eene benaauwde ademhaaling; alle welke toevallen verdweenen, na het gebruik van het volgend zweet en pisdryvend drankje, 't welk haar eene sterke uitwaasfeming verwekte.

℞. Aq. Sambuc. ℥iv.

Rob ejusd. ℥iv.

Spir. mindereri ℥vj.

M. F. haustus pro dosi.

Vervolgens zyn haare krachten, zonder het gebruik van andere geneesmiddelen vermeerderd, en zy in voorigen staat hersteld.

De Chirurgyn *J. van Roggen*, die ons dit omstandig en nauwkeurig verhaal mededeelde, heeft tot Premie, aan hem voor deeze redding toegewezen, de gouden Medaille ontvangen.

A.

Van het volgende geval is ons, een' geruimen tyd naderhand, het uitvoerig verslag door den Eerw. Heere *Cazyn van Selm*, Predikant te Someren en Lierop, by gelegenheid van zyn Eerw. verblyf in deeze Stad, medegedeeld, met vergunning van hetzelfde in onze Gedenkschriften te plaatsfen.

Den 21sten Maart 1777, was een meisje, oud drie jaaren, in het water gevallen, en had 'er wel een kwartier uurs in gelegen, met het hoofd naar beneden, het geen ook verbaazend was opgezwollen, wanneer het 'er

uitgehaald zynde, door iemand met de beenen naar boven wierd gehouden, het geen de Eerw. van *Selm* belette, die het overëinde deed houden, en, toen het in huis gebragt was, straks de kleederen los fneed, langs den rug, de beenen enz. wreef, en tabaksrook in het fundament blies, waaröp het kind een brullend geluid gaf, het geen wel een half uur aanhield. Het geheel naakte kind wierd eerst door een buurvrouw voor het vuur gehouden, vervolgens in een gewarmd bed geleid en de wryving voortgezet: hier geraakte het sterk aan 't zweeten, en de armpjes bleeven nog lang onbuigbaar. Den volgenden avond en nacht had het een zwaare, en den tweeden dag een ligter koorts; waarna het langzamerhand volkomen herstelde.

B.

Te Deventer gebeurde het den 9de January 1778, dat een mandemaakers knecht, oud omtrent agttien jaaren, op de brug voor den ingang van de haven struikelde, onder de leuning doorschoot, en van een vry groote hoogte, (dewyl toen het water laag was) in de rievier stortte. Men spoedde, na eenig sammelen, met een boot te hulp, doch wierd door

door een yfchol, welke voor den boeg kwam, belet den Drenkeling te grypen. Met een tweede boot gelukte dit beter: hy wierd 'er met een' haak uitgehaald, en, als levenloos, op den roeibank, met het hoofd naar beneden, neêrgelegd, daar hem straks eenig schuim en bloed uit den mond liep. Voorts in een herberg gebragt zynde, ontdekten zich flaauwe tekenen van leven, nadat men hem eenigen brandewyn in de keel gespoten had. Hieröp uitgekleet, met azyn gewreeven, verschoond en verwarmd zynde, kwam hy al meerder tot zichzelf. De Heer *J. Wyn-gaard*, Lector in de Anatomie en Vroedkunde, deed een aderlaating, wegens het bloedspuuwen, benaauwde ademhaaling en sterke pyn in de borst, doch kreeg weinig bloed: hy herhaalde dezelve na eenigen tyd, het geen meerder verligting gaf. Na verloop van drie uren, wierd de lyder naar zyn eigen huis, en voorts te bedde gebragt, daar hy, door een sterke braaking, veel kwaade stoffen loosde, dien nacht weinig sliep, zich echter den volgenden morgen, merkelyk beter bevond, en door het gebruik van gepaste middelen en een goed diët, weder tot zyn voorige gezondheid kwam.

Amsterdam, 31 December 1779.

~~~~~
DIRECTEUREN DER MAAT-
SCHAPPY.

CLAUDE NOORTWYCK.

PIETER MEIJER.

JOHANN GOLL, VAN FRANKENSTEIN.

CORNELIS VAN ENGELEN, (*honorair Di-
recteur.*)

JOHANNES LUBLINK, DE JONGE.

GERRIT BOSCH.

HARM. GER. OOSTERDYK, *Med. Doct.*

DANIEL ZACHARIAS CHATELAIN,
Predikant.

NICOLAAS VAN STAPHORST.

PIETER WILLEM VAN LANKEREN.

ANDREAS BONN, *Med. Doct. Anat.* &
Chir. Professor.

